gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp	"Kom in Beweging!"- Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer
Portefeuillehouder	Marjolein Steffens-van de Water
Steller	Suzanne Bos
Collegevergadering	13 april 2021
Raadsvergadering	
Raadsvoorstelnummer	2021.0000721

1. Voorstel

Collegebesluit

Het college besluit om:

1. Kennis te nemen van het advies van de Participatieraad op het concept speelruimteplan "Kom in Beweging"- Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer en hier op te reageren met bijgaande brief.

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. in te stemmen met het speelruimteplan "Kom in Beweging!" – Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer;
2. de volgende ambities met betrekking tot de openbare speelruimte vast te stellen:
    a. het gebruik van het model van de speelbuurt als kaderstelling voor de inrichting en spreiding van speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer;
    b. het organiseren van kwalitatief goede en gevarieerde speelruimte in lijn met de Schijf van Vijf voor Buitenspelen;
    c. het centraal stellen van de buurtspeelplek als speel-, beweeg-, en ontmoetingsplek;
    d. het benaderen van de kleinere speelplekken als flexibele aanvulling op de buurtspeelplek;
    e. bij (her)inrichting van de speelplekken zoveel mogelijk inzetten op het vergroenen van de locatie;
    f. bij (her)inrichting van buurtspeelplekken het toepassen van de 100-70-50-richtlijn voor inclusieve speelruimte;
    g. een gebiedsgerichte benadering waarbij zoveel mogelijk wordt ingezet op het clusteren van ingrepen;
    h. het reserveren van speelruimte vanaf de start van het traject bij nieuwbouw.

2. Samenvatting

Buitenspelen is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Door te spelen ontwikkelen kinderen motorische, cognitieve, sociale, creatieve en emotionele vaardigheden die belangrijk zijn om deel te nemen aan de samenleving. Buitenspelen is gezond, draagt bij aan de sociale contacten in de buurt en biedt spelmogelijkheden die binnen niet mogelijk zijn. Daarnaast draagt goede speelruimte bij aan een beweegvriendelijke leefomgeving voor iedereen.
Het oude speelruimteplan dateert uit 2009 en had een looptijd tot 2013. In 2014 is een evaluatie van het plan uitgevoerd en is de levensduur verlengd. Nu in 2021 is het tijd om een nieuw speelruimteplan op te stellen. Een plan dat beter aansluit op de ontwikkelingen op het gebied van spelen, maar ook op het gebied van de openbare ruimte zelf, waar speelruimte een belangrijk onderdeel van is.
Met dit nieuwe speelruimteplan benadrukken wij het belang van kwalitatief goed ingerichte en gevarieerde openbare speelruimte als essentieel onderdeel van de leefbaarheid van onze wijken en kernen. De komende jaren streven we naar een betere verdeling van speelruimte. Speelruimte waar het fijn is om te spelen, die toegankelijk is voor een brede doelgroep, die uitnodigt tot samenspelen, bewegen en ontmoeten en die geschikt is voor het omgaan met de extremen in het klimaat. Dit speelruimteplan schetst de speerpunten voor het toekomstig beleid. Wij richten ons daarbij op vijf thema's:

1. de speelbuurt: een beproefd model als uitgangspunt voor een goede verdeling van speelruimte;
2. de beweegvriendelijke leefomgeving;
3. vergroenen van de speelruimte;
4. de inclusieve speelruimte;
5. participatie.

Het concept speelruimteplan is voor advies voorgelegd aan de Participatieraad. De participatieraad omarmt het plan en onze ambities. Onze reactie op hun advies en de punten waarvoor zij aandacht vraagt is als bijlage bijgevoegd.

3. Uitwerking

3.1. Wat willen we bereiken

Aanleiding

In 2009 heeft de raad de notitie "Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte 2009-2013" (2009/52387) vastgesteld. In deze notitie hebben wij onze visie gegeven op het belang van spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte. Wij hebben ons ten doel gesteld een eerlijke en evenredige verdeling van speelplekken in onze gemeente te bewerkstellingen en toe te zien op een gevarieerd aanbod aan speelruimte, afgestemd op het aantal kinderen, tieners en jongeren in de wijk of kern.
In 2014 hebben wij ons speelruimtebeleid geëvalueerd (Evaluatie Speelruimteplan 2009-2013, 2014.0007462). Hieruit volgde onder andere dat met name de ruim opgezette plekken goed werden gewaardeerd en dat ouders en kinderen het niet erg vonden om een blokje om te lopen als er een leukere of geschiktere plek wat verder weg is. De successen en verbeterpunten van deze evaluatie vormden belangrijke input voor het beheer en onderhoud van speelplekken na 2013. In 2019 is het meest recente beheerplan Speelvoorzieningen 2020 - 2023 vastgesteld.

In 2019 is eveneens de sport- en beweegvisie Haarlemmermeer 2019-2029 vastgesteld (2019.0036310). Hierin wordt gewezen op het belang van bewegen als positief effect op onze gezondheid. De aanwezigheid van uitdagende sport- en speelplekken voor alle leeftijden en doelgroepen in onze gemeente is hiervoor een belangrijke randvoorwaarde.
Daarnaast hebben wij in de brief aan de raad Lokale Inclusie Agenda (X.2019.16407) uitgesproken dat we de mogelijkheden voor samen spelen binnen het speelruimtebeleid willen

verkennen. Voor kinderen met een beperking is het belangrijk dat ze met hun leeftijdsgenoten kunnen spelen in hun eigen buurt. Want als kinderen met en zonder beperking samen kunnen spelen in hun eigen wijk of buurt, zullen ze het ook in hun volwassen leven vanzelfsprekend vinden dat mensen met een beperking meedoen.
Tegelijkertijd wordt door de toenemende woonverdichting de druk op de (groene) openbare ruimte steeds groter. Ook de klimaatverandering vergt een andere (klimaat adaptieve) benadering van onze speelruimte. Deze trends en ontwikkelingen vragen om een nieuw speelruimteplan. Hiermee kunnen we beter aansluiten bij onze ambities voor de openbare ruimte, zoals het bieden van een aantrekkelijke woonomgeving met een grote diversiteit in woonvormen en het behouden en versterken van een groene en beweegvriendelijke leefomgeving voor iedereen. Goed ingerichte, aantrekkelijke openbare speelruimte is hier een belangrijk onderdeel van en draagt bij aan de leefbaarheid van onze wijken en kernen.
Met dit speelruimteplan maken we een koppeling met andere beleidsterreinen en visies, zoals de sport- en beweegvisie, de Lokale Inclusie Agenda, de Omgevingsvisie Haarlemmermeer en de Natuurvisie (nog in ontwikkeling).
De uitvoeringskaders die voortvloeien uit dit plan zullen worden opgenomen in de Duurzame Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (DIOR).

Probleemstelling
In de gemeente Haarlemmermeer is al veel goede speelruimte. Op dit moment zijn er ruim zevenhonderd formele openbare speel- en sportplekken verdeeld over onze wijken en kernen. Daarnaast is er een netwerk aanwezig van grotere voorzieningen voor een brede doelgroep die een grote aantrekkingskracht hebben, zoals de voorzieningen in het Haarlemmermeerse Bos en bij de Toolenburgerplas. Ook de openbare ruimte zelf is in veel gevallen prima bespeelbaar, veel buurten zijn kindvriendelijk ingericht door de aanwezigheid van woonerven, verkeersluwe straten en bespeelbaar groen.

Over de gehele gemeente gezien is de spreiding van speel- en sportvoorzieningen echter uit balans. Met name in Hoofddorp en Nieuw-Vennep is een overmaat van voorzieningen aanwezig. Hier is sprake van een groot aantal kleine speelplekken die veel op elkaar lijken en waarvan de speelwaarde beperkt is. Een belangrijke conclusie van het beheerplan Speelvoorzieningen 2020-2023 is dat we kritisch moeten kijken naar de noodzaak om alle huidige speelruimte te behouden in de huidige staat. De (her)inrichting van speelruimte is kostbaar en zeker vanaf 2022 is de vervangingsopgave fors.
Daar tegenover staat dat in een aantal wijken goede speelruimte ontbreekt of dat de aanwezige speelruimte versterkt kan worden;

- Het aanbod kan gevarieerder. Zo is er in ons sportaanbod vooral sprake van trapveldjes en voorzieningen voor voetbal, terwijl andere sporten beperkt aan bod komen.
- Er is nog te weinig aandacht voor het belang van samen spelen en de toegankelijkheid voor kinderen met een beperking.
- Er liggen nog veel kansen op het gebied van klimaatadaptatie en het versterken van de beweegvriendelijke leefomgeving. De steeds hetere zomers en piekregens vragen om een andere inrichting en beheer van speelplekken.
- Groen is vaak vooral decoratief en nodigt nog te weinig uit tot spelen en ravotten, terwijl spelen in het groen een belangrijke meerwaarde is voor kinderen. Het prikkelt hun fantasie, draagt bij aan hun gezondheid en maakt hen bewust van de natuur.
- Door de toenemende woonverdichting wordt het steeds moeilijker om voldoende speelruimte te realiseren.

Visie op spelen
Met dit nieuwe speelruimteplan benadrukken wij het belang van kwalitatief goed ingerichte en gevarieerde openbare speelruimte als essentieel onderdeel van de leefbaarheid van onze wijken en kernen. De komende jaren herstellen we de ontstane scheefgroei in het aanbod en streven we naar een betere verdeling van speelruimte. Speelruimte waar het fijn is om te spelen, die toegankelijk is voor een brede doelgroep, die uitnodigt tot samenspelen, bewegen en ontmoeten en die geschikt is voor het omgaan met de extremen in het klimaat.

Afbakening
Het speelruimteplan richt zich op de openbare speelruimte in Haarlemmermeer. In eerste instantie gaat het daarbij om de formele speelplekken die in het beheer zijn van de gemeente. Dit zijn de speelplekken met schommels, glijbanen en veerwipjes, maar ook de trapveldjes, basketbalpleintjes en urban sportplekken zoals een skateplein of bootcampplek. Het plan beschrijft het belang van dergelijke plekken, de wijze waarop we willen voorzien in een goede spreiding van de plekken over de gemeente en de ambities voor de inrichting van deze plekken.

Daarnaast richt het speelruimteplan zich op de vrije speelruimte. Dit betreft het spelen op straat of in het openbaar groen. Hier werken we niet met speel- of sporttoestellen maar kunnen kinderen zeker uitgenodigd worden om te komen spelen. Voor het gemak noemen we de verzameling van formele speel- en sportplekken en de vrije speelruimte op straat en in het groen samen *speelruimte.*

Beweegvriendelijke leefomgeving
Aanvullend op de speelruimte, die zich met name richt op de doelgroep van 0-18 jaar, beschrijft het speelruimteplan ambities, kaders en kansen voor de verbetering van de beweegvriendelijke leefomgeving. Dit is het overkoepelende begrip voor de openbare ruimte waarin inwoners in beweging kunnen komen. Dit zijn uiteraard de formele speelplekken, maar ook de stoepen, grasveldjes, parken, fiets- en wandelpaden, bossen en in principe ook openbaar zwemwater. De beweegvriendelijke leefomgeving is bedoeld voor alle inwoners van Haarlemmermeer. Een openbare ruimte die beweging stimuleert kan namelijk de leefstijl positief beïnvloeden van zowel jonge kinderen, jongeren, jongvolwassenen en ook ouderen.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?
In 2019 is door Speelplan een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de speelvoorzieningen in de gemeente Haarlemmermeer. Dit onderzoek is uitgewerkt in kaartmateriaal met een toelichting per kern (bijlage 3). Deze kaarten vormen een belangrijk startpunt voor het maken van een kwaliteitsslag in onze openbare speelruimte op wijkniveau, Het gaat dan niet alleen om formele speel- en sportplekken, maar ook om voldoende vrije en groene speelruimte

3.2.1. Het opstellen van vijf thema's
Er zijn vijf thema's opgesteld om invulling te geven aan de visie op spelen:

1. De speelbuurt
2. De beweegvriendelijke leefomgeving
3. Vergroenen van speelruimte
4. De inclusieve speelruimte
5. Participatie

Thema 1 De speelbuurt
Het eerste thema richt zich op een goede verdeling van speelruimte over onze wijken en kernen. Om de scheefgroei in het aanbod te herstellen gebruiken we een beproefd model voor

de spreiding van speelplekken. Hierbij wordt demografie (het aantal in de wijk of kern woonachtige kinderen) niet meer als leidend gezien, maar kijken we vooral naar geografie (een goede spreiding van speelplekken): Biedt elke wijk of kern binnen haar barrières kwalitatief goede, gevarieerde en goed bereikbare speelruimte? Om dit goed te kunnen beoordelen, gebruiken we het model van de *speelbuurt.* Dit is het deel van de wijk of kern waarin kinderen van 6 tot 12 jaar zich vrij kunnen bewegen. Doorgaande wegen, watergangen, spoorlijnen maar ook industriegebieden of parken zijn barrières voor kinderen. Binnen de speelbuurt moet de openbare speelruimte goed georganiseerd zijn voor de doelgroep van 0 tot 12 jaar. Een goede speelbuurt kent de volgende uitgangspunten:

1a. Een divers speelruimteaanbod volgens de Schijf van Vijf voor Buitenspelen
Dit houdt in dat er in elke speelbuurt zowel een goede traditionele speelplek is, als een plek om te sporten en dat vrije speelruimte kinderen moet uitnodigen op straat of in het groen te spelen. De verschillende speelvormen mogen verspreid worden, maar kunnen ook samenvallen op een centrale speelplek.

1b. Een goede buurtspeelplek
De belangrijkste plek in elke speelbuurt is de *buurtspeelplek*. Dit is een grotere voorziening waar bewoners worden uitgenodigd om samen te komen, te spelen, te bewegen én te ontmoeten. Het is belangrijk dat de buurtspeelplek toegankelijk, aantrekkelijk, uitdagend en bespeelbaar is voor iedereen, ook voor inwoners met een beperking.

1c. De kleine speelplek als flexibele aanvulling
In Haarlemmermeer en met name in de kernen Hoofddorp en Nieuw-Vennep liggen veel kleine speelplekken die niet geschikt zijn als buurtspeelplek. Hier staan één of enkele speeltoestellen vaak dicht op de woningen. Deze plekken zijn vooral ingericht voor de direct omwonenden en voor de jongste doelgroep (0-6 jaar) die nog niet zelfstandig op pad kan en mag. De kleine speelplekken zijn bedoeld ter aanvulling op de buurtspeelplek en kunnen een belangrijke rol spelen in het vergroten van de diversiteit van de speelruimte. Een (her)inrichting met speeltoestellen is niet altijd nodig, soms volstaat een leeg grasveldje of pleintje (vrije speelruimte). Dit betekent dat we soms ook plekken omvormen tot (groene) informele speelplekken zonder toestellen. Dit is met name het geval als er meerdere soortgelijke plekken in de buurt zijn.

1d. De bovenwijkse voorziening
In Haarlemmermeer ligt daarnaast een aantal bovenwijkse voorzieningen. Dit zijn grote buurtspeelplekken die meerdere speelbuurten, maar soms ook de hele wijk of kern bereiken. Een bovenwijkse voorziening heeft een onderscheidende inrichting, soms een combinatie van spelen en sporten voor een brede doelgroep maar soms ook met de focus op één specifieke doelgroep. Een voorbeeld hiervan is het skatepark Floriande. Een bovenwijkse voorziening is met name belangrijk voor jongeren (12-18 jaar) en (jong)volwassenen. Deze groep is immers niet gebonden aan barrières zoals bijvoorbeeld drukke wegen.

Andere voorbeelden van bovenwijkse voorzieningen zijn: speeltuinverenigingen, jeugdlanden, (de grotere) schoolpleinen, parken en recreatiegebieden. Deze zijn niet altijd in beheer van de gemeente, maar zijn wel onderdeel van het totale speelaanbod.

Thema 2 De beweegvriendelijke leefomgeving
Wij willen bewoners van jong tot oud stimuleren om in beweging te komen. In elke speelbuurt willen wij daarom ook inzetten op een sportplek voor de doelgroep van ten minste 6-12 jaar. Op

de buurtspeelplek kan daarnaast ook worden ingezet op beweegaanleidingen[1] voor volwassenen/senioren.

Thema 3 Vergroenen van speelruimte: leefbaarheid en klimaatadaptatie
Een belangrijke pijler in de omgevingsvisie is het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte om zo de gemeente toekomstbestendig te maken. Veel speelplekken in Haarlemmermeer zijn betegeld terwijl de zomers steeds warmer worden en de regenbuien steeds intensiever. Een belangrijke ambitie is dan ook het vergroenen van speelruimte. Dit is niet alleen belangrijk voor de diversiteit van het speelaanbod, maar levert ook een belangrijke bijdrage aan het versterken van de leefbaarheid en klimaatbestendigheid van de openbare ruimte. Daarmee is vergroening niet alleen een middel, maar ook een doel. Om die reden kijken we bij de herinrichting van formele speel- en sportplekken altijd naar de mogelijkheid om (extra) te vergroenen, zoals het planten van meer bomen, het bieden van meer beschutting en het gebruiken van minder verhardingen. Ook als er geen speeltoestellen terugkomen blijft het informele speelruimte, waarbij we zoveel mogelijk inzetten op vergroening.
In het uitvoeringsplan wordt verder ingegaan op de procesafspraken en de kaders voor herinrichting en beheer.

Thema 4 De inclusieve speelruimte
Eén van de thema's waar we de komende jaren prioriteit aan geven is de inclusieve speelruimte zodat alle kinderen met en zonder beperking samen kunnen spelen.
Wij verbinden ons daarmee aan het SamenSpeelAkkoord dat in 2019 is gesloten door het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport met onder andere de branchevereniging Spelen en Bewegen en de Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte kind. Om invulling te geven aan de inclusieve speelruimte maken wij gebruik van de volgende richtlijn:

100-70-50 richtlijn
Bij de (her)inrichting van buurtspeelplekken maken we gebruik van de zogenaamde 100-70-50 richtlijn (Aan de slag met samen spelen – VNG: 2019)

- Een kind of inwoner met een handicap moet zich 100% welkom voelen.
- 70% van de speelplek moet voor iedereen toegankelijk zijn (paden, ondergronden)
- 50% van de speelaanleidingen is gericht op ontmoeting en samen spelen en biedt speelplezier aan alle kinderen.

Kernteam Samenspelen
Het belangrijkste is dat een kind met een handicap zich welkom voelt op een speelplek. Om een speelplek echt inclusiever te maken, richten we binnen de gemeente een kernteam Samenspelen op. Dit team bestaat onder andere uit betrokken beleidsmakers, beheerders, en maatschappelijke organisaties, zoals de Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer, de Samen naar School-klas, speeltuinverenigingen en Sportservice. Naast het toetsen van bovengenoemde richtlijn, kan het kernteam een rol spelen in het benaderen van ervaringsdeskundigen en het organiseren van activiteiten voor kinderen met en zonder beperking. De activiteiten van het kernteam vinden plaats binnen de bestaande budgetten.

Thema 5 participatie
Momenteel betrekken we bewoners al bij de herinrichting van elke speelplek. Bij toekomstige herinrichtingen van speelplekken willen we in nauwe samenwerking met het

[1] Voorbeelden van beweegaanleidingen zijn balanceerparcours (vaak laag bij de grond), outdoor gymtoestellen of rekstokken

gebiedsmanagement meer gebiedsgericht werken. Hierbij geven we centraal aan welke opgave er per gebied ligt. Als in dezelfde speelbuurt meerdere speelplekken moeten worden heringericht of omgevormd, zullen we deze zoveel mogelijk gezamenlijk oppakken. Bewoners (met name kinderen en jongeren) kunnen dan participeren op een voorstel voor hun speelbuurt. Als de ene speelplek in de buurt wordt omgevormd tot een informele groene plek en tegelijkertijd een andere speelplek in de buurt wordt heringericht met speeltoestellen, versterken we niet alleen de wisselwerking tussen investeren en omvormen, maar stemmen we speelplekken beter op elkaar af. Door op deze manier te participeren, ontstaat er meer draagvlak voor de te nemen beslissingen op buurt- en gebiedsniveau.

3.2.2. Het reserveren van spelen vanaf de start bij nieuwbouw

Spelen, maar ook daaraan gekoppelde beleidsterreinen als groen, ecologie en sport moet in de planvorming bij met name nieuwbouw of herontwikkelingstrajecten vanaf de start worden betrokken. Niet slechts met betrekking tot de inrichting van de aan te leggen speelvoorzieningen, maar juist ook om voldoende speelruimte te borgen. Door hier vanaf de start rekening mee te houden, zijn voorzieningen in de toekomst in staat mee te veranderen met de behoeftes van de buurt (opgroeiende kinderen).
De kaders voor speelruimte bij nieuwbouw worden opgenomen in het uitvoeringsplan.

3.3 Wat mag het kosten?

Naar aanleiding van dit speelruimteplan zal een uitvoeringsplan worden opgesteld, waarvoor wij een adviesbureau inhuren. De kosten voor de uitvoering van dit voorstel worden geraamd op € 20.000.
Dit bedrag is als volgt gespecifieerd:

Opstellen van uitvoeringskaders voor beheer, participatie en nieuwbouw	€ 6.000
Analyse van speelbuurten op wijk- en buurtniveau	€ 14.000

In het hieruit voortkomende uitvoeringsplan zal een nadere specificatie van de kosten en dekking hiervan worden uitgewerkt. Het uitgangspunt is dat de kosten voor de uitvoering van dit voorstel worden gedekt binnen de beschikbare middelen. Daarnaast kan dit onderwerp ook aan de orde komen bij de strategische heroriëntatie. De bovengenoemde kosten worden gedekt uit het in de programmabegroting beschikbare budget van beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving van het programma Maatschappelijke Ontwikkeling, taakveld 5.7.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van de beleidskaders voor het speelruimtebeleid in Haarlemmermeer. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering en de portefeuillehouder Jeugd, doelgroepenbeleid en fysieke leefomgeving is eerste aanspreekpunt binnen het college.

3.5 **Participatie en communicatie**

Participatie van de gebruikers, met name kinderen en jongeren, maar ook de samenwerking met maatschappelijke organisaties, is één van de vijf thema's waar wij ons op richten en is onmisbaar als het gaat over de toekomst van de speel-en sportruimte.
De wijze van participatie wordt nader uitgewerkt in het uitvoeringsplan.

Het concept speelruimteplan is besproken met de Jongerengemeenteraad. Na vaststelling van het speelruimteplan zal dit onder alle belanghebbenden, zoals Stichting Meerwaarde, Sportservice, Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer, Jeugdland en de scholen

verspreid worden en tevens via gemeentelijke communicatiekanalen zoals InforMeer onder de aandacht worden gebracht.

Het concept speelruimteplan is voor advies voorgelegd aan de Participatieraad. Onze reactie op het advies is als bijlage bijgevoegd. De participatieraad omarmt het speelruimteplan en wordt graag betrokken bij de opstelling van het uitvoeringsplan. Wij waarderen het concrete advies van de Participatieraad. In onze reactie gaan we nader in op de punten waarvoor de Participatieraad aandacht vraagt.
Het advies om prioriteit te geven aan speelplekken die van belang zijn voor kinderen en jongeren met een beperking nemen wij over. Daarbij maken wij de kanttekening dat dit niet betekent dat wij deze plekken met voorrang gaan herinrichten. Gezien de forse vervangingsopgave, moeten wij in onze meerjarenplanning prioriteit geven aan de (buurt)speelplekken die aan het einde van hun levensduur zijn en die eerst vervangen moeten worden om de kwaliteit en veiligheid van ons speelruimte areaal te kunnen blijven garanderen. Wel geven wij prioriteit aan het verbeteren van het samen spelen op de speelplekken die voor kinderen met een beperking van belang zijn. Wij vinden het belangrijk dat kinderen met een beperking zich welkom voelen op de speelplek in hun eigen buurt. Samen met de betrokken maatschappelijke partners en ervaringsdeskundigen onderzoeken hoe we de komende periode het samen spelen van kinderen met en zonder beperking op deze plekken kunnen verbeteren.
Het advies om kinderen, ouders en participatieraad te betrekken bij het uitvoeringsplan nemen wij over. Dit betekent niet dat wij het gehele uitvoeringsplan voorleggen. Het uitvoeringsplan beschrijft vooral het proces van de uitvoering en de consequenties voor het beheer. In het uitvoeringsplan werken wij daarnaast de opgaves in een aantal speelbuurten verder uit. In het kader hiervan zullen wij een consultatieronde houden met kinderen in de basisschoolleeftijd. Daarbij kunnen ook de leden van de participatieraad worden uitgenodigd. Daarnaast zullen wij in gesprek gaan met de leden van de participatieraad over het project Samen Spelen, via de werkgroep sociale inclusie.
Het advies om bij plannen voor verdichting of nieuwbouw in kleine kernen een kader aan te geven voor speelruimte nemen wij over. Dit wordt uitgewerkt in het uitvoeringsplan. Dit staat ook verwoord op pagina 30 van het speelruimteplan. Het advies om schoolpleinen en sportaccommodaties te betrekken in het verbeteren van (het gebruik van) speelruimte wordt meegenomen in de uitvoering. Dit staat nader verwoord op pagina 5 en pagina 19 van het speelruimteplan.
Het advies om publiciteit te geven aan de toegankelijkheid van de speelplekken en voor welke leeftijdsgroep zij geschikt zijn wordt eveneens meegenomen in de uitvoering. Al onze speelplekken staan vermeld op de buitenspeelkaart: www.buitenspeelkaart.nl.

3.6 Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd

Na bespreking van het speelruimteplan "Kom in beweging!"-Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer, zal het uitvoeringsplan worden opgesteld en ter informatie aan de raad worden gestuurd.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris, de burgemeester,

drs. Carel Brugman Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n):

- Kom in beweging! Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer
- Factsheet Vergroenen van speelruimte
- Speelruimtekaarten Haarlemmermeer
- Advies Participatieraad Haarlemmermeer over het concept speelruimteplan
- Reactie college op het advies van de Participatieraad over het concept speelruimteplan "Kom in beweging!" speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer.

Kom in beweging!

Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer

gemeente Haarlemmermeer

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
E-mail info@haarlemmermeer.nl
Internet www.haarlemmermeer.nl

Opdrachtnemer
Speelplan BV
Transistorstraat 53b
1322 CK Almere
Tel. 036 5236127
Internet www.speelplan.nl

Tekst en onderzoek
Arie Stobbe en Rick Arendsen
In samenwerking met Suzanne Bos,
Erwin van Rijn (gemeente
Haarlemmermeer)

Fotografie
Speelplan BV in samenwerking met de
gemeente Haarlemmermeer

Versie 5.0
Januari 2021

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Belang van goede speelruimte 7

Visie op spelen 10

Thema 1 - Speelbuurt 13

Thema 2 - De beweegvriendelijke leefomgeving 18

Thema 3 - Vergroenen van openbare speelruimte 21

Thema 4 - De inclusieve speelruimte 24

Thema 5 - Participatie 26

Conclusie en aanbevelingen 29

Bijlagen 31

- Bijlage 1 - evaluatie huidige speelruimte
- Bijlage 2 - vergroenen van speelruimte
- Bijlage 3 - speelruimtekaarten Haarlemmermeer

Inleiding

Aanleiding

Het oude speelruimteplan (Spelen, sporten en ontmoeten in de buitenruimte) dateert uit 2009 en had een looptijd tot 2013. In 2014 is een evaluatie van het plan uitgevoerd en is de levensduur verlengd. Nu, in 2021 is het tijd om een nieuw speelruimteplan op te stellen voor de speelruimte in Haarlemmermeer. Een plan dat beter aansluit op de ontwikkelingen op het gebied van spelen, maar ook op de ambities voor de openbare ruimte zelf, waar speelruimte een belangrijk onderdeel van is.

Als eerste stap is in 2019 is een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de speelruimte in onze gemeente. Hieruit volgde dat het aanbod momenteel goed is, maar dat er wel een overmaat in het aantal voorzieningen is (met name in Nieuw-Vennep en Hoofddorp) en dat er in meerdere wijken en kernen een echte goede speelplek mist. Dit onderzoek is uitgewerkt in een evaluatie van het huidige beleid (bijlage 1) en in kaartmateriaal met een toelichting per kern (bijlage 3).

In 2019 is een nieuw beheerplan opgesteld voor de speelruimte. Een belangrijke conclusie van dit beheerplan is dat we kritisch moeten kijken naar de noodzaak om alle huidige speelruimte te behouden in de huidige staat. De (her)inrichting van speelruimte is kostbaar en met name vanaf 2022 is de vervangingsopgave fors. Samen met de bevindingen uit het onderzoek én de ontwikkelingen op gebied van de openbare (speel)ruimte geeft dit aanleiding om een vernieuwd plan te maken voor de toekomst van de speelruimte.

Scope

Speelruimte

Het speelruimteplan richt zich op de openbare speelruimte in Haarlemmermeer. In eerste instantie gaat het daarbij om de *formele speelplekken* die in het beheer zijn van de gemeente. Dit zijn de speelplekken met schommels, glijbanen en veerwipjes, maar ook de trapveldjes, basketbalpleintjes en urban sportplekken zoals een skateplein of bootcampplek. Het plan beschrijft het belang van dergelijke plekken, de wijze waarop we willen voorzien in een goede spreiding van de plekken over de gemeente en de ambities voor de inrichting van deze plekken.

Daarnaast richt het speelruimteplan zich op de *vrije speelruimte*. Dit betreft het spelen op straat of in het openbaar groen. Hier werken we niet met speel- of sporttoestellen maar kunnen kinderen zeker ook uitgenodigd worden om lekker te komen spelen. De verzameling van formele speel- en sportplekken én de vrije speelruimte op straat en in het groen noemen we speelruimte.

Beweegvriendelijke leefomgeving

Naast de speelruimte, die zich vooral richt op de kinderen (doelgroep 0-18 jaar) benoemt het speelruimteplan ook ambities, kaders en kansen die raakvlak hebben met de verbetering van

de *beweegvriendelijke leefomgeving*. Dit is het overkoepelende begrip voor de openbare ruimte waarin inwoners in beweging kunnen komen. Dit zijn uiteraard de formele speelplekken, maar ook de stoepen, grasveldjes, parken, fiets- en wandelpaden, bossen en in principe ook openbaar zwemwater.

De beweegvriendelijke leefomgeving gaat over alle inwoners van Haarlemmermeer. Een openbare ruimte die beweging stimuleert kan namelijk de leefstijl positief beïnvloeden van zowel jonge kinderen, jongeren, jongvolwassenen als ook ouderen.
Het huidige speelruimtebudget is bestemd voor het beheer en de vervanging van de formele speelplekken (speeltoestellen en ondergronden). Een speelruimteplan focust zich in de regel daarom ook vooral op de formele speelplekken. In dit plan en in het onderzoek in 2019 is er echter voor gekozen om breder te kijken en in de te behandelen thema's ook aandacht te geven aan de vrije speelruimte en nog breder (maar ook abstracter) de beweegvriendelijke leefomgeving. Hoe meer we deze drie aspecten van de openbare ruimte integraal oppakken, hoe groter de kans dat ze elkaar ook versterken in de uitvoering (zie *Belang van goede speelruimte*).

Het speelruimteplan gaat niet over:

Sportcomplexen van sportverenigingen (sportparken).
Als we weten dat deze (met name in kleinere kernen) wel beschikbaar zijn gesteld om op te sporten, zijn ze wel meegenomen in de speelruimtekaarten en de beoordeling van de speelruimte.

Speelplekken en schoolpleinen die niet in beheer van de gemeente zijn
In de gemeente liggen meerdere schoolpleinen en private speelplekken die niet in beheer van de gemeente zijn. In sommige gevallen zijn deze wel openbaar toegankelijk. Er is voor gekozen deze plekken niet mee te nemen in het speelruimte- en uitvoeringsplan. Wel zijn dergelijke plekken opgenomen in de speelruimtekaarten omdat kinderen hier kunnen spelen. In wijken en kernen waar een dergelijke plek wél een oplossing is voor het verbeteren van het speelruimteaanbod, onderzoeken we of we bijvoorbeeld een schoolplein als buurtspeelplek kunnen aanmerken. Hiervoor moeten afspraken worden gemaakt met het schoolbestuur.

Opzet en positionering speelruimteplan

Het speelruimteplan beschrijft de visie op de speelruimte in Haarlemmermeer. Dit lichten we toe in vijf thema's. In een concluderend slothoofdstuk geven we vervolgens de belangrijkste aanbevelingen voor de toepassing van deze thema's. Voor de totstandkoming van deze visie is het huidige beleid geëvalueerd op basis van het onderzoek uit 2019 (bijlagen 1 en 3). We beschouwen speelruimte als onderdeel van de beweegvriendelijke leefomgeving en maken daarbij koppelingen met andere ontwikkelingen binnen de openbare ruimte. Er zijn dan ook meerdere overleggen geweest met deskundigen binnen de gemeente op het gebied van beheer, communicatie, groen, sport en projectontwikkeling, het ingenieursbureau (IB) en externe deskundigen op het gebied van inclusieve speelruimte (adviesbureau ZET).

Op deze manier ligt er een plan dat koppelingen heeft met andere beleidsterreinen en –plannen (die al dan niet nog ontwikkeling zijn) zoals de Sport- en Beweegvisie Haarlemmermeer (2019), het Beheerplan Speelruimte (2019), de Omgevingsvisie, de Natuurvisie en het plan van aanpak 'Breed palet groene tinten' (momenteel in ontwikkeling - herziening Algemeen Groenstructuurrapport 1991).

Gekoppeld aan dit speelruimteplan wordt een uitvoeringsplan opgesteld voor de speelruimte. In het uitvoeringsplan werken we de ambities en thema's verder uit en concretiseren we deze in kaders voor uitvoering, beheer, nieuwbouw/gebiedsontwikkeling en participatie.

Levensduur

Doordat we het speelruimteplan loskoppelen van het uitvoeringsplan is er geen harde 'einddatum' te geven. Het speelruimteplan blijft simpelweg houdbaar tot inzichten over openbare speelruimte dusdanig zijn veranderd dat een actualisatie nodig is. Elke vijf jaar evalueren we daarom of de ambities en thema's nog aansluiten op de heersende opvattingen en relevante beleidsplannen. Het is belangrijk om hierbij te toetsen in hoeverre de ambities uitgedragen/gerealiseerd zijn in de praktijk en ook daadwerkelijk effect hebben. Wordt er meer en beter buiten gespeeld, gesport en bewogen en draagt de openbare speelruimte bij aan een klimaatbestendige en inclusieve openbare ruimte?

Belang van goede speelruimte

Buitenspelen is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Door buiten te spelen ontwikkelen kinderen motorische, cognitieve, sociale, creatieve en emotionele vaardigheden die belangrijk zijn om deel te nemen aan de samenleving. Buitenspelen is gezond, draagt bij aan de sociale contacten in de buurt en biedt spelmogelijkheden die binnen niet mogelijk zijn. Dit hoofdstuk gaat over het belang van goede speelruimte en de visie van de gemeente Haarlemmermeer.

Spelen is meer dan kinderspel

Kinderen die veel (zelfstandig) buitenspelen leren samen te spelen, uitdagingen aan te gaan, teleurstellingen te verwerken, maar ook grenzen te verleggen en hun fantasie vorm te geven. Ze moeten problemen oplossen, (motorisch én sociaal) en leren, door te ontdekken, hun eigen buurt goed kennen (vriendjes, geheime plekken, leuke bestemmingen en activiteiten). Buitenspelen staat vooral ook synoniem voor lekker veel vrijheid hebben en biedt ruimte voor kinderen om zelf spelletjes te bedenken met eigen regels en mogelijkheden. Kinderen, maar ook jongeren, volwassenen en ouderen zouden daarom veel vaker buiten moeten spelen.

Belang van goed ingerichte speelruimte in de wijk

Goed ingerichte speelplekken stimuleren kinderen (en ook volwassenen) om naar buiten te gaan en samen te komen. Goed ingerichte wijken zorgen ervoor dat kinderen ook eerder zelfstandig op pad mogen. Het is daarom belangrijk dat een speelruimteplan niet alleen iets zegt over speelplekken, maar over de buitenruimte als geheel. Wanneer kinderen buiten spelen, doen zij dat immers voor het grootste deel buiten de daarvoor ingerichte speelplekken. Het gaat dan om speelruimte zoals de stoep, de eigen tuin, de straat, in het park of andere groene ruimte.

Voldoende en aantrekkelijke speelruimte draagt bij aan de positieve beleving en leefbaarheid van een wijk. Zeker als we kiezen voor de juiste inrichting kunnen speelplekken niet alleen een belangrijke ontmoetingsfunctie vervullen, maar ook ontmoeting stimuleren. Om dit voor elkaar te krijgen is het van belang dat de speelruimte toegankelijk is voor iedereen én ook een variatie aan speelaanleidingen biedt zodat we veel verschillende bezoekers, van kinderen tot ouderen, verleiden om naar buiten te gaan, te bewegen en ontmoetingen aan te gaan.

Een groep die nu nog veel te weinig kans heeft om buiten te spelen en andere kinderen te ontmoeten zijn kinderen met een beperking. Nog meer dan andere inwoners lopen zij tegen sociale en fysieke drempels aan waardoor zij maar weinig in de eigen wijk buiten spelen. Door in de directe woonomgeving in te zetten op plekken voor iedereen, kan samen spelen en dus inclusie al in de kiem worden gestimuleerd.

Spelen onder druk

Buitenspelen staat echter ook onder druk. De openbare ruimte kent veel verschillende functies en het wordt steeds lastiger om voldoende ruimte te reserveren voor spelen. Kinderen zelf lijken steeds minder tijd te hebben (of krijgen) om lekker te buiten te spelen. Sommige ouders lijken de bewegingsvrijheid van kinderen steeds meer te beperken omwille van gevaren, variërend van verkeersveiligheid tot het risico op een tekenbeet tijdens het spelen in de bosjes. Daarnaast komen er voor kinderen ook steeds meer afleidingen bij om juist binnen te blijven (gamen, smartphones). Juist vanwege het belang van buitenspelen is het, ook nu het soms onder druk staat, belangrijk om te blijven investeren in goede speelruimte, van problemen juist kansen te maken (zoals interactieve toestellen

die je met je smartphone bedient) en zoveel mogelijk ambities en mogelijkheden met andere beleidsterreinen of partners te bundelen.

Buitenspeelontwikkelingen

De buitenspeelwereld zit gelukkig niet stil. Hoewel wellicht volstrekt ouderwets is de natuurlijke speelplek met water, takken en modder nog altijd aan een opmars bezig. Hierbij gaat het vaak (in)direct ook over klimaatadaptatie, natuureducatie en het bevorderen van de toegankelijkheid voor bewoners met een beperking.

Ook komt er steeds meer aandacht voor speelplekken waarbij vooral wordt ingezet op beweging en bijvoorbeeld wordt samengewerkt met sportverenigingen en –clubjes om extra gebruik te stimuleren. Zo ervaren gebruikers ook dat het de normaalste zaak van de wereld is om buiten (verder) te sporten en bewegen. Hierbij gaat het al lang niet meer alleen over voetbalkooien en skatebanen maar ook over bootcampplekken, beweegtuinen en bijvoorbeeld een calisthenicspark.
Aanbieders van speeltoestellen innoveren in speel- en sporttoestellen die eenvoudig te verplaatsen zijn zodat speelplekken sneller kunnen veranderen en ontwikkelen steeds vaker speeltoestellen waarbij digitaal (gestuurde) spellen, apps en objecten worden geïntegreerd in traditionele spelletjes als verstoppertje, tikkertje of compleet nieuwe toepassingen.

Om het belang van goede speelruimte voor kinderen met een beperking beter onder de aandacht te krijgen is in 2019 het SamenSpeelAkkoord gelanceerd door o.a. de Speeltuinbende, de Minister van Gehandicaptenzaken, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG - zie ook thema 4 – De inclusieve speelruimte).

Wat gaat al goed?

Onze gemeente heeft al veel goede speelruimte. Er is in de meeste wijken en kernen een goede spreiding van de openbare speelplekken waardoor de bereikbaarheid goed is. Daarnaast is er een netwerk aanwezig van grotere voorzieningen voor een brede doelgroep die een grote aantrekkingskracht hebben, zoals de voorzieningen in het Haarlemmermeerse Bos en bij de Toolenburgerplas. Speelplekken met een sportfunctie zoals trapvelden en basketbalpalen zijn redelijk verdeeld over de gemeente, al is dit minder het geval in de kleinere kernen.

Ook de openbare ruimte zelf is in veel gevallen prima bespeelbaar. In de kleinere kernen kunnen kinderen relatief eenvoudig in het groen spelen en op straat. In de grotere kernen (Hoofddorp, Nieuw-Vennep) zijn wel meer barrières aanwezig waar rekening mee gehouden moet worden. Veel woonwijken zijn hier kindvriendelijk ingericht, door de aanwezigheid van woonerven of verkeersluwe straten.

In nieuwe ontwikkelingen als Hydepark en het Stadspark in Hoofddorp pakken we de 'speelopgave' al breder op door naar spelen en bewegen te kijken voor zowel jong als oud. Hoewel we dit nog beter kunnen integreren in de rest van de openbare ruimte, is het goed om te constateren dat dit niet wordt gezien als thema voor de restruimte.

Een uitgebreidere samenvatting van de huidige speelruimte is te vinden in bijlage 1 (evaluatie huidige speelruimte) en de speelruimtekaarten n.a.v. het onderzoek in 2019 (bijlage 3).

Wat willen we beter doen?

Over de hele gemeente gezien is de spreiding van speelplekken uit balans. Met name in Nieuw-Vennep en Hoofddorp is scheefgroei ontstaan door de realisatie van een groot aantal kleine speelplekken. Voorzieningen die in veel gevallen op elkaar lijken en waarvan de speelwaarde beperkt is. Hierin willen we meer variatie aanbrengen en kritisch onderzoeken of het nodig is om elke speelplek in de toekomst opnieuw in te richten.

Ook de sportmogelijkheden op speelplekken kan gevarieerder. Er is hoofdzakelijk sprake van voetbalmogelijkheden terwijl andere sporten maar beperkt aan bod komen. Ook hier willen we onderzoeken of en hoe we het sportaanbod kunnen verbreden en verbeteren.

In het huidige speelbeleid is nog te weinig aandacht voor kinderen en jongeren met een beperking. Ook pakken we speelruimte nog te weinig integraal aan waardoor kansen worden gemist op het gebied van klimaatadaptatie of het versterken van de beweegvriendelijke leefomgeving. Hierdoor is groen vooral decoratief groen en wordt er nog te weinig samengewerkt met partijen die de speelruimte kunnen verbeteren.

Met betrekking tot de communicatie is het nodig om duidelijke kaders te hebben voor de uitvoering en het maken van keuzes voor de toekomst van losse speelplekken. Met duidelijke uitvoeringskaders kunnen we beslissingen over speelplekken ook duidelijker communiceren richting bewoners. Ook willen we in de uitvoering een meer speelplekgerichte of zelfs speelbuurtgerichte aanpak hanteren waarbij meerdere ingrepen en/of vervangingen worden geclusterd.

Een laatste verbeterpunt is het inzetten van voldoende middelen voor de uitvoering van de ambities van het speelruimteplan. Deze zijn minder goed uitvoerbaar als we stellen dat de speelruimte aantrekkelijker, meer integraal, klimaatadaptiever, inclusiever en uitdagender moet worden, maar er geen sprake is van concrete kaders, financiën, draagvlak, samenwerking en mogelijkheden. In het uitvoeringsplan dat aan dit speelruimteplan wordt gekoppeld, gaan we daarom verder in op de kaders voor uitvoering, beheer, participatie en nieuwbouw. Daarnaast wordt op kleinere schaal ook gekeken naar concrete uitvoeringsplannen op wijk- of dorpsniveau.

Visie op spelen

Met dit speelruimteplan benadrukken wij het belang van kwalitatief goed ingerichte en gevarieerde openbare speelruimte als essentieel onderdeel van de leefbaarheid van wijken en kernen in Haarlemmermeer. De komende jaren herstellen we de ontstane scheefgroei in het aanbod en streven we naar een betere verdeling van speelruimte. Speelruimte waar het fijn is om te spelen, die toegankelijk is voor een brede doelgroep, die uitnodigt tot samenspelen, bewegen en ontmoeten en die geschikt is om te gaan met de extremen in het klimaat.

Deze transformatie zal niet in één jaar worden doorgevoerd maar vergt een faseerde aanpak over een langere periode. Dit speelruimteplan schetst de speerpunten voor het toekomstig beleid dat er voor moet zorgen dat deze ontwikkeling de komende jaren kan plaatsvinden.

Goede speelruimte

In de gemeente liggen veel speelplekken. Veel goede speelplekken, veilige speelplekken en ook goed beheerde speelplekken. Goede speelruimte gaat echter over meer dan alleen goede speelplekken. Goede speelruimte draagt ook bij aan een beweegvriendelijke leefomgeving en stimuleert dat bewoners in beweging komen. Goede speelruimte draagt bij aan bredere opgaves zoals de adaptatie aan extremen in het klimaat (hitte en piekregenval) en de inclusieve samenleving. Goede speelruimte moet er voor iedereen zijn én een bijdrage leveren aan een gezonde leefomgeving.

Dit vereist een integrale aanpak waarbij we samen optrekken met sport-, groen- en onderwijsbeleid. De kaders die hieruit voortvloeien zijn opgenomen in dit speelruimteplan en zijn van belang voor de inrichting van de openbare speelruimte bij herontwikkelings- en nieuwbouwprojecten.
Naast alle ambities en kaders voor goede speelruimte van veiligheid tot klimaatadaptatie en de toepassing daarvan op zowel de bestaande speelplekken als nieuwe ontwikkelingen in onze wijken en kernen, is het belangrijk in het oog te houden dat buitenspelen vooral ook gewoon heel leuk moet zijn.

Doelgroep

De belangrijkste doelgroep van het speelruimteplan zijn dan ook de kinderen. Hierin onderscheiden we verschillende subgroepen met elk hun eigen behoeftes en kaders voor speelruimte. Deze zijn hieronder globaal beschreven;

De doelgroep 0-6 jaar
De jongste doelgroep; speelt in principe niet zelfstandig buiten (vrijwel altijd onder toezicht/ begeleiding). Veel spel vindt dan ook plaats in de eigen (voor)tuin. Speelplekken voor deze doelgroep zijn overzichtelijk en bieden zitmogelijkheden voor begeleiders. De speelkwaliteit is vooral gericht op het oefenen van motorische vaardigheden, rollenspel en fantasiespel.

De doelgroep 6-12 jaar
Dit is de doelgroep waarvoor de formele speelplek echt interessant wordt. De kinderen worden zelfstandiger, gaan zelf op avontuur uit in hun woonomgeving, maar zijn nog wel beperkt door barrières, zoals wegen en watergangen. Samenspel is belangrijk, het spel moet avontuurlijker, hoger en gevarieerder. Gebruikers zijn ook kritischer (speelplekken zijn snel saai). Op grotere speelplekken is een sportfunctie onmisbaar.

De doelgroep 12-18 jaar
De meeste speeltoestellen zijn echt niet meer interessant. Risico's des te meer. De eigen buurt is vaak te klein of te bekend, barrières zijn geen beperking meer. Behoefte om zelf spel (en regels) te ontwikkelen des te meer. Bij voorkeur zonder toezicht van ouders en op voldoende afstand tot woningen. De 'speelplek' biedt een grotere variatie aan sportmogelijkheden, al dan niet in combinatie met een ontmoetingsplek.

Naast de doelgroepen zoals hierboven beschreven en in lijn met de ambities voor goede speelruimte kunnen we ook specifieke doelgroepen benoemen met aanvullende kaders en behoeftes. Deze doelgroepen zijn eveneens gebruikers van de speelplek of speelruimte. Voorbeelden van dergelijke doelgroepen zijn de sporters (jong tot oud), senioren (ontmoeten en bewegen) en inwoners met een beperking (zowel kinderen als volwassenen). Een inwoner kan binnen meerdere doelgroepen vallen.

Thema's voor speelruimte

Er zijn vijf thema's opgesteld om invulling te geven aan de visie op goede speelruimte:

1. De speelbuurt
2. De beweegvriendelijke leefomgeving
3. Vergroenen van speelruimte
4. De inclusieve speelruimte
5. Participatie

De speelbuurt (thema 1) is het belangrijkste thema. Dit is een (gedeelte van) de wijk of kern die begrensd wordt door barrières, zoals doorgaande wegen en watergangen. De speelbuurt beschrijft de kaders voor de inrichting en spreiding van speelplekken in de directe woonomgeving van kinderen. Dit staat ook het dichtst bij het huidige speelruimtebeleid uit 2009. Ter aanvulling op de speelbuurt staat het thema "de beweegvriendelijke leefomgeving". Hierin worden aanbevelingen gegeven om naast de speelplekken voor kinderen ook in te zetten op een leven lang bewegen. Er is geen duidelijk grens te trekken tussen de eerste twee thema's, al gaat thema 2 vooral ook over de ruimtes buiten de directe woonomgeving (parken, bossen, buitengebied).

De thema's 3 t/m 5 gaan meer over de invulling van de eerste twee thema's en geven vooral kaders die toegepast moeten worden bij de herinrichting van speelplekken. In onderstaande figuur zijn de verhoudingen tussen de thema's weergegeven:

Thema 1
– De speelbuurt

Het eerste thema richt zich op de verdeling van speelruimte over de wijken en kernen van Haarlemmermeer. Om de scheefgroei in het aanbod te herstellen is het nodig om terug te kunnen vallen op een model voor de spreiding van speelplekken. Hierbij wordt de demografie (het aantal in de wijk of kern woonachtige kinderen) niet meer als leidend gezien, maar kijken we vooral naar de geografie (een goede spreiding van speelplekken): Biedt elke wijk of kern binnen haar barrières kwalitatief goede, gevarieerde en goed bereikbare speelruimte?

Om dit goed te kunnen beoordelen, gebruiken we het model van de "Speelbuurt". Dit is het deel van de wijk of kern waarin kinderen van 6 tot 12 jaar zich vrij kunnen bewegen. Drukke wegen, watergangen, spoorlijnen maar ook industriegebieden of parken zijn barrières voor kinderen. Een buurtgrens is soms ook een niet-fysieke afspraak. Kinderen komen of mogen dan simpelweg niet uit hun eigen buurtje. Binnen de speelbuurt moet de openbare speelruimte goed georganiseerd zijn voor de doelgroep van 0 tot 12 jaar.

De speelbuurt als onderdeel van wijk of kern

Een goed georganiseerde speelbuurt biedt voldoende variatie in speelvormen (met speeltoestellen, sportmogelijkheden, natuurlijk spelen etc.) en een goede bereikbaarheid van deze plekken. Het is niet nodig om elke doelgroep te bedienen in elke speelbuurt. Kinderen ouder dan 12 jaar trekken zich immers minder aan van barrières (zie ook het kopje "buiten de speelbuurt"). Hoe de speelbuurt moet worden ingericht hangt af van de omvang, de bespeelbaarheid van de openbare ruimte (zowel op de formele speelplekken als in de vrije speelruimte), de speelcultuur en de behoefte aan speelruimte in de wijk (type woonmilieu, demografische opbouw, bewegingsvrijheid kinderen). Dit wordt nader toegelicht in het uitvoeringsplan voor de speelruimte.

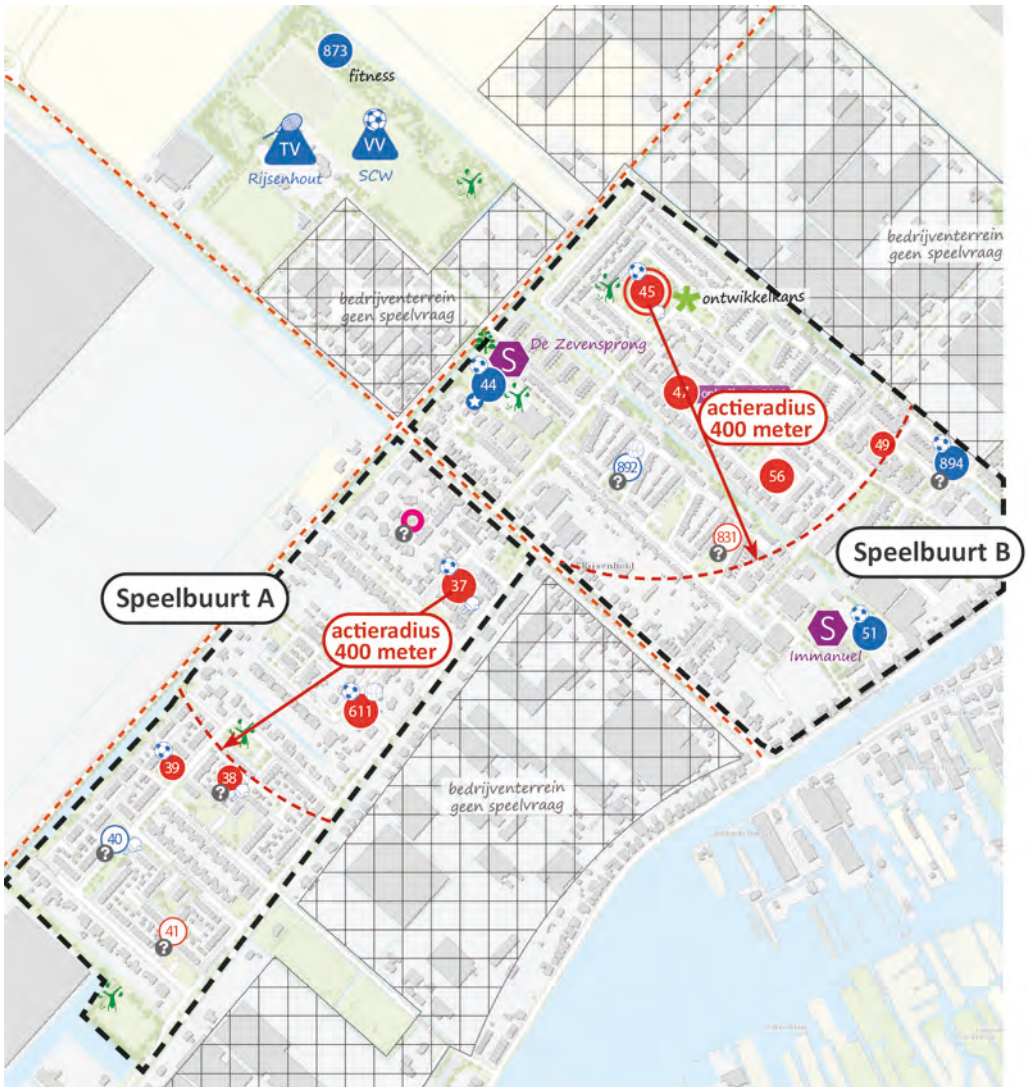

Uitwerking speelbuurten in Rijsenhout

Voor een goede speelbuurt (en dus goede verdeling van speelruimte) gelden de onderstaande uitgangspunten:

Een divers speelruimteaanbod volgens de Schijf van Vijf voor Buitenspelen

Om een speelbuurt te beoordelen op zijn diversiteit maken we gebruik van de Schijf van Vijf voor buitenspelen. Dit houdt in dat er in elke speelbuurt zowel een goede traditionele (inclusieve) speelplek is, als een plek om te sporten (trapveldje) is en dat de vrije speelruimte kinderen moet uitnodigen om op straat ('t pleintje) of in het groen (vieze knieën) te spelen. Speel- en beweegroutes kunnen kinderen begeleiden door de buurt om de verschillende speelvormen bereikbaar (en vindbaar) te maken en jong en oud te motiveren om te bewegen. De verschillende speelvormen mogen verspreid worden, maar kunnen ook samenvallen op een centrale speelplek.

Een goede buurtspeelplek

De belangrijkste plek in elke speelbuurt is de 'buurtspeelplek'. Dit is een grotere voorziening waar bewoners worden uitgenodigd om samen te komen, te spelen, te bewegen én te ontmoeten. Buitenspelen is namelijk pas echt leuk als er ook vriendjes en vriendinnetjes zijn om mee samen te spelen.
Het is daarom belangrijk dat de buurtspeelplek toegankelijk, aantrekkelijk, uitdagend en bespeelbaar is voor iedereen, ook voor inwoners met een beperking. Niet elke plek leent zich om veel bewoners te ontvangen, hiervoor gelden aanvullende criteria die zijn uitgewerkt in het uitvoeringsplan.

De kleine speelplek als flexibele aanvulling
In Haarlemmermeer, en met name in de kernen Hoofddorp en Nieuw-Vennep liggen veel kleine speelplekken die niet geschikt zijn als buurtspeelplek. Hier staan één of enkele speeltoestellen vaak dicht op de woningen. Deze plekken zijn meestal ook vooral ingericht voor de direct omwonenden en voor de jongste doelgroep (0-6 jaar) die nog niet zelfstandig op pad kan en mag.

De kleine speelplekken zijn bedoeld ter aanvulling op de buurtspeelplek en kunnen een belangrijke rol spelen in het vergroten van de diversiteit van de speelruimte. Een inrichting met speeltoestellen is niet altijd nodig, soms volstaat een leeg grasveldje of pleintje (vrije speelruimte). Dit is met name het geval als er meerdere soortgelijke plekken in de buurt zijn.

In sommige speelbuurten is het juist wenselijk om deze kleine plekken te behouden als formele speelplek en deze te (her)inrichten met speeltoestellen. Dit is bijvoorbeeld het geval in speelbuurten waar een (grotere) buurtspeelplek mist of niet mogelijk is door barrières of beperkte ruimte of waar de speelmogelijkheden op straat en in het groen erg beperkt zijn.

De invulling van de kleine speelplek hangt dus af van de speelmogelijkheden binnen de speelbuurt en de samenstelling en opbouw (bewoners en bebouwing) van de wijk. Doordat deze speelplekken vaak ingericht worden voor de jongere doelgroep, is de behoefte vaak tijdelijk. Op het moment dat er minder vraag is (minder jonge kinderen in de buurt) is het prima als een plek weer wordt omgevormd tot leeg pleintje of veldje. Het moet wel altijd (vrije) speelruimte blijven zodat herinrichting mogelijk blijft. Door de inrichting van deze speelplekken flexibel en eventueel zelfs tijdelijk te maken, sluiten we beter aan bij de behoefte van omwonenden en dragen we bij aan de diversiteit van het speelruimteaanbod.

De afwegingskaders worden nader uitgewerkt in het uitvoeringsplan.

Buiten de speelbuurt: de bovenwijkse voorziening
In Haarlemmermeer liggen een aantal bovenwijkse voorzieningen. Dit zijn grote buurtspeelplekken die meerdere speelbuurten, maar soms ook de hele wijk of zelf het hele dorp bereiken. Een bovenwijkse voorzieningen heeft een onderscheidende inrichting, soms een combinatie van spelen en sporten voor een brede doelgroep maar soms ook met de focus op één specifieke doelgroep zoals skaters. Een bovenwijkse voorziening is met name belangrijk voor jongeren (12-18 jaar) en (jong)volwassenen (deze groep is immers niet gebonden aan de speelbuurt-grenzen/barrières zoals drukke wegen) en voor speelbuurten waar een buurtspeelplek binnen de speelbuurt niet mogelijk blijkt.

Speeltuinverenigingen, Jeugdlanden, (de grotere) schoolpleinen, parken en recreatiegebieden kunnen ook fungeren als bovenwijkse voorziening. Het zijn voorzieningen die niet altijd in beheer zijn van de gemeente of waar zij regie over voert, maar die wel onderdeel zijn van het totale speelaanbod.

Aandachtspunten en acties

Uitvoeringsplan

In het uitvoeringsplan werken we het model van de speelbuurt verder uit. Zo kunnen we per wijk en kern aangeven hoe we de formele speelruimte beter kunnen organiseren zodat de huidige scheefgroei wordt vertaald naar een goede verdeling en een meer divers, uitdagender en beter gebruikt aanbod.

Speelruimte versterken

In de speelbuurten waar het aanbod nu te beperkt is, moet de speelruimte worden versterkt. Dit kan door kleinere speelplekken op te waarderen tot buurtspeelplek, door extra te investeren op huidige buurtspeelplekken en bovenwijkse voorzieningen maar ook door te kijken hoe de vrije speelruimte kan worden verbeterd (vergroten diversiteit, vormen van routes naar speelplekken of het bevorderen van het spelen op straat en in het groen).

Speelruimte omvormen

In speelbuurten met goede buurtspeelplekken en een prima bespeelbaarheid is het niet nodig om alle formele speelplekken in te richten met speeltoestellen. Hier kan een alternatieve inrichting van meer waarde zijn (speelveldje of -pleintje). In overleg met bewoners kunnen deze plekken ook (tijdelijk) een andere buurtfunctie krijgen (groen, ontmoeting, moestuin), al dan niet gecombineerd met eenvoudige speelaanleidingen. Zo kunnen we gericht inzetten op een meer evenwichtig en divers aanbod en ontstaat er ruimte om te investeren in echt goede buurtspeelplekken.

Thema 2
– De beweegvriendelijke leefomgeving

Goede speelplekken vervullen een belangrijke rol in het beweeggedrag in de openbare ruimte. Door kinderen van jongs af aan te stimuleren dat voldoende beweging een vast onderdeel van de dag is, wordt het later als volwassene en oudere ook vanzelfsprekender om voldoende te blijven bewegen. Het is hiervoor belangrijk om een beweegvriendelijke leefomgeving te creëren voor jong en oud (zie hiervoor ook de Sport- en beweegvisie Haarlemmermeer en de Omgevingsvisie-in-ontwikkeling). Een uitdagende 'tussengroep' hierin zijn de jongeren. Waar kinderen nog een vanzelfsprekende beweegdrang hebben, lijkt deze bij jongeren af te nemen en als volwassene maar met moeite terug te komen. Juist voor jongeren en jongvolwassenen is het daarom van belang om te voorzien in goede plekken om in beweging te blijven.

Openbare sportmogelijkheden

Wij willen bewoners van jong tot oud stimuleren om in beweging te komen. Dit gebeurt voor een belangrijk deel op de sportcomplexen waar sportverenigingen actief zijn. Aanvullend zijn goede beweegmogelijkheden in de openbare ruimte van belang, want deze zijn veel laagdrempeliger. Op het niveau van de speelbuurt voorzien wij hierin door de aanwezigheid van goede buurtspeelplekken. Op wijk, dorp en gemeentelijk niveau zetten we daarnaast in op bovenwijkse voorzieningen (grote voetbalkooi, skatepark, urban sportpark, bootcampplek) en goede routes om specifieke doelgroepen onder jongeren en volwassenen aan te spreken (skaters, freerunners, bootcampers, mountainbikers). In de parken en groengebieden van Haarlemmermeer onderzoeken we daarnaast hoe het aanbod kan worden uitgebreid om zo alle inwoners in beweging te krijgen.

Aandachtspunten en acties

Uitdaging en diversiteit aanbod

Een divers sport- en beweegaanbod verspreid over de gemeente zorgt voor een beweegvriendelijke leefomgeving. Voldoende variatie op plekken zelf (meerdere sporten op één plek), maar ook tussen plekken onderling is belangrijk. Bij de inrichting van speelplekken is het daarom belangrijk om altijd te inventariseren welk aanbod er al is. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen voorzieningen voor de speelbuurt en voorzieningen met een groter bereik. De skatebaan in Floriande is een voorbeeld van een goede voorziening voor heel Hoofddorp. Het is belangrijk om dergelijke plekken mogelijk te maken. Dit heeft immers meer functionele waarde dan in elke wijk een kleine skateplek aan te leggen. Diversiteit is echter geen doel op zich. De behoefte en het gebruik zijn leidend in de keuze voor de inrichting (zie ook samenwerking met gebruikers).

Samenwerken met gebruikers

Bij de inrichting, maar zeker ook locatiekeuze van sportmogelijkheden worden gebruikers betrokken. Zeker bij specifieke doelgroepen (ouderen, skaters) is het gebruik afhankelijk van hun betrokkenheid bij de inrichting. Het verdient aanbeveling ook samen te werken met activiteitenaanbieders, zoals bijvoorbeeld JOGG- ambassadeurs, sportverenigingen, clubjes, zorgcentra en fysiotherapeuten.

Inzetten op activiteiten (software) en bekendheid

Om beweging te stimuleren is niet alleen de hardware van belang, maar ook het organiseren van programma's op deze plekken zoals voetbaltoernooitjes of sportclinics. Een goede communicatie is daarbij van belang zodat bewoners weten van de plekken en het activiteitenaanbod.

Routes

Veel winst is te boeken in sport- en beweegroutes door en tussen de speelbuurten, wijken en kernen van Haarlemmermeer. Hiervoor moeten we aandacht blijven houden voor de kwaliteit van de fiets- en wandelpaden, maar ook kijken naar voorzieningen die het gebruik ervan aangenamer maken (voldoende rustpunten, watertappunten etc.). Dergelijke routes kunnen prima aangelegd worden langs bestaande speelplekken of juist aanleiding geven om langs de route nieuwe sportmogelijkheden te ontwikkelen.

Integrale aanpak

Om de aanbevelingen om te zetten in een beweegvriendelijke leefomgeving is een integrale aanpak noodzakelijk met andere beleidsterreinen en ketenpartners in de wijken en kernen Een bundeling van budget, ervaring, kennis en netwerk maakt het mogelijk om knelpunten tijdig te signaleren en kansen te benutten, met name bij het inzetten op activiteiten, het versterken van sport- en beweegroutes en de inrichting van bovenwijkse voorzieningen.

Thema 3 – Vergroenen van speelruimte

Veel speelplekken in Haarlemmermeer zijn betegeld en daarmee erg stenig, terwijl de zomers steeds warmer worden en de regenbuien steeds intensiever. Een belangrijke ambitie is dan ook het vergroenen van speelruimte. De vergroende speelruimte is niet alleen belangrijk voor de diversiteit van het speelaanbod (zie Schijf van Vijf) maar levert ook een belangrijke bijdrage aan het versterken van de leefbaarheid en klimaatbestendigheid van de openbare ruimte. Daarmee is vergroening niet alleen een middel, maar ook een doel op zich. Om die reden wordt bij de herinrichting van formele speel- en sportplekken altijd gekeken naar de mogelijkheid om (extra) te vergroenen.

Leefbaarheid en klimaatadaptatie

Omgevingsvisie en het Breed palet groene tinten
Een belangrijke pijler in de Omgevingsvisie is het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte om zo de gemeente toekomstbestendig te maken. In het plan van aanpak 'Breed palet groene tinten' (2021 nog in ontwikkeling - herziening Algemeen Groenstructuurrapport 1991) wordt dit verder uitgewerkt in kwalitatieve spelregels voor de gebruiksfuncties van het groen in de openbare ruimte (biodiversiteit, gezondheid en klimaatadaptatie). Een belangrijke rol is daarin weggelegd voor de speelruimte. Speelplekken bieden veel mogelijkheden qua oppervlak. Anders dan private tuinen en de meeste daken kan de gemeente hier wel regie over voeren. Door speelplekken klimaatbestendiger in te richten wordt de leefbaarheid in de wijk vergroot. In bijlage 2 wordt specifiek ingegaan op de voordelen van vergroening, de wijze waarop kan worden vergroend en hoe spelen in het groen kan worden gestimuleerd. Ook de kanttekeningen bij vergroening en aandachtspunten voor het beheer en veiligheid worden benoemd.

Aandachtspunten en acties
Vergroening als basisprincipe bij (her)inrichting
We zetten in op het planten van meer bomen, het bieden van meer beschutting en het gebruiken van minder verhardingen. In de openbare ruimte kan regenwaterafvoer zichtbaar worden gemaakt in de vorm van wadi's of waterpleintjes. Hierbij is het wel belangrijk om rekening te houden met het dagelijkse beheer, gebruik en draagvlak in de buurt en ook het beoogde spel en de doelgroep. Vergroening is goed, maar kan niet overal toegepast worden (skaten gaat echt minder goed op gras). In het uitvoeringsplan gaan we verder in op dit thema in de kaders voor herinrichting.

Stimuleren spelen in het groen
Naast vergroening als middel om de openbare ruimte klimaatadaptiever te maken is vergroening ook een doel. Groene speelruimte biedt andere speelmogelijkheden en vergroot de diversiteit van het aanbod. Door speelaanleidingen of gericht bespeelbaar groen toe te voegen, kan het spelen in het groen worden gestimuleerd. Ook kan in groene speelruimte de bewustwording rondom natuur worden geprikkeld, bijvoorbeeld door middel van een insectenhotel, bloemenweide of pluktuin. Dit kan zowel op bestaande speelplekken als in de vrije speelruimte (let wel op bijlage 2). We sluiten hierbij aan op de Natuurvisie waarin we het belang van speelbosjes en de aanwezigheid van natuur en biodiversiteit eveneens onderstrepen.

Consequenties voor inrichting en beheer

Procesafspraken

Belangrijk aandachtspunt bij de ambitie voor vergroening van speelruimte is dat er altijd afstemming plaats moet vinden met het beheer van de speel- of sportplek. Bomen bieden bijvoorbeeld veel beschutting maar kunnen ook funest zijn voor het schoonhouden of de levensduur van speeltoestellen als deze daar direct onder staan. Ook moet het groenbeheer op de speelplek afgestemd te zijn op de intentie van het (speel)groen.

Aandachtspunten en acties

Beheerkosten

Door vergroening van de speelruimte komt er meer groen om te onderhouden. Dit is geen regulier speelonderhoud (geen toestellen of kunstmatige valondergronden) maar ook geen regulier groenonderhoud (veel specifieker en meer maatwerk). Het zorgt wel voor een stijging van de kosten voor onderhoud. Omdat deze ambitie zowel de formele speelplek als ook de vrije speelruimte betreft moeten de bijkomende beheerkosten voor de vergroening van de speelruimte in kaart worden gebracht en apart worden begroot.

Omvormen van speelruimte

Bij thema 1 is het omvormen van speelplekken benoemd. Dit is het herinrichten van bestaande speelplekken zonder gebruik te maken van speeltoestellen. Het blijft daarmee wel vrije speelruimte, bij voorkeur in het groen, maar zonder speeltoestellen. Het is belangrijk om hierover goede procesafspraken te maken, voor zowel het beheer als de communicatie met bewoners. Dit wordt verder uitgewerkt in het uitvoeringsplan.

Thema 4
– De inclusieve speelruimte

Wij verbinden ons aan het SamenSpeelAkkoord dat in 2019 is gesloten door het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport met onder andere de brancheverenigingen Spelen en Bewegen en Het Gehandicapte Kind (NSGK). De ambities uit het SamenSpeelAkkoord zijn, het bieden van een inclusieve speelcultuur, waarin het vanzelfsprekend is dat kinderen met en zonder beperking samen spelen, meer plekken om samen te spelen en betere en meer toegankelijke kennis over samenspelen.

Samenspeelplekken

VN verdrag Handicap

Nederland heeft in 2016 het VN verdrag Handicap geratificeerd. Daarmee is benadrukt dat de rechten van inwoners met een beperking hetzelfde zijn als andere mensen. Met de ondertekening wordt de belofte gemaakt hindernissen voor deze groep weg te nemen en het mogelijk te maken dat zij gelijkwaardig deel kunnen nemen aan de samenleving en daarmee de openbare ruimte. Speel- en sportplekken zijn belangrijke openbare voorzieningen. Hier moet iedereen gebruik van kunnen maken, ook inwoners met een beperking.

Wegnemen van sociale en fysiek drempels

Anders dan bij de bouw van openbare gebouwen is er (nog) geen wettelijke verplichting om speel- en sportvoorzieningen toegankelijk voor mensen met een beperking te ontwerpen en aan te leggen. Wij gaan hier wél rekening mee houden bij de inrichting van de toekomstige speel-, sport- en beweegruimte.

Aandachtspunten en acties

Toepassen 100-70-50 richtlijn

Verschillende praktijkonderzoeken geven richtlijnen voor een integraal toegankelijke speelvoorziening, zoals de recent verschenen Inspiratiebundel - Aan de slag met samenspelen (VNG: 2019). Hierin wordt gebruik gemaakt van de 100-70-50-richtlijn:

- Een kind of inwoners met een beperking moet zich 100% welkom voelen.
- 70% van de speelplek moet voor iedereen toegankelijk zijn (paden, ondergronden)
- 50% van de speelaanleidingen is gericht op ontmoeting en samenspelen en biedt speelplezier aan alle kinderen.

Bij de herinrichting van nieuwe speelplekken passen we deze richtlijn toe.

Kernteam Samenspelen

Om speelruimte écht inclusiever te maken richten we binnen de gemeente een kernteam Samenspelen op. Dit is een fanclub met inwoners, de Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer, maatschappelijke organisaties en betrokken beleidmakers. Zij kunnen de speelplek toetsen op de 100-70-50 richtlijn en ervoor zorgen dat inwoners met een beperking en/of hun ouders worden betrokken bij de (her)inrichting van een speelplek en activiteiten. Daarnaast kunnen zij het samen spelen promoten. Door te laten weten dat kinderen met een beperking óók welkom zijn, er rekening met hen is gehouden bij de inrichting van voorzieningen en door gericht activiteiten te organiseren, worden sociale drempels weggenomen om lekker samen buiten te gaan spelen.

Thema 5
– Participatie

Het is belangrijk dat met name kinderen en jongeren (gebruikers) mee kunnen denken over de toekomst van de speel- en sportruimte. Niet alleen kan hierdoor maatwerk worden geboden (wat is er nodig), maar is de betrokkenheid en het gebruik na realisatie over het algemeen beter. Ook de samenwerking met andere organisaties kan de openbare speelruimte versterken.

Plan van aanpak

De speelbuurt als basis: Gebiedsgericht en maatwerk

Momenteel betrekken we bewoners al bij de herinrichting van elke speelplek afzonderlijk. Bij toekomstige herinrichting van speelplekken willen we in nauwe samenwerking met het gebiedsmanagement meer gebiedsgericht werken. Dit doen we in samenwerking met de dorps- en wijkraden. Hierbij geven we centraal aan welke opgave er per gebied ligt. Als in dezelfde speelbuurt meerdere speelplekken moeten worden heringericht of omgevormd, worden deze zoveel mogelijk gezamenlijk opgepakt. Bewoners (met name kinderen en jongeren) kunnen dan participeren op een voorstel van hun speelbuurt.
Als de ene speelplek in de speelbuurt wordt omgevormd tot een informele groene plek en tegelijkertijd een andere speelplek in de speelbuurt wordt heringericht met speeltoestellen, versterken we niet alleen de wisselwerking tussen investeren en omvormen, maar stemmen we speelplekken beter op elkaar af. Door op deze manier te participeren, ontstaat er meer draagvlak voor de te nemen beslissingen op speelbuurt- en dorpsniveau. In sommige gevallen kan participatie leiden tot conflict of het niet kunnen nemen van beslissingen omdat overtuigingen of perspectieven soms recht tegenover elkaar kunnen staan. De gemeente werkt daarom altijd een voorstel uit en hakt uiteindelijk de knoop door. Daarmee behoudt de gemeente de regie.

Samenwerking met partners

Waar mogelijk zoeken we de samenwerking met onder andere Team Sportservice, sportcoaches, JOGG ambassadeurs, Stichting Meerwaarde, Stichting Jeugdland, speeltuinverenigingen en

scholen. Op deze manier faciliteren we een gezonde leefstijl, het samen spelen, maar ook bijvoorbeeld het spelenderwijs leren en ontdekken zo breed mogelijk. Ook kunnen we op die manier krachten bundelen en kansen benutten. Vaak bieden dergelijke organisaties mogelijkheden in de vorm van toezicht en beheer die in de openbare ruimte onhaalbaar zijn of is het mogelijk om in combinatie met fondsenwerving extra budget te verkrijgen voor unieke speellocaties.

Nieuwbouw

Spelen, maar ook daaraan gekoppelde beleidsterreinen als groen, ecologie en sport moet in de planvorming bij met name nieuwbouw of herontwikkelingstrajecten vanaf de start worden betrokken. Niet alleen met betrekking tot de inrichting van de aan te leggen speelvoorzieningen, maar juist om ook voldoende speelruimte te borgen. Door aan de voorkant mee te kunnen kijken kunnen de voorzieningen in de toekomst mee veranderen met de behoeftes van de wijk (opgroeiende kinderen).

Aandachtspunten en acties

Gebruikers op de voorste rij

Iedereen is welkom om mee te denken over de herinrichting van speelruimte. Hierbij stellen we de belangen, behoeftes en ideeën van de gebruikers (kinderen, jongeren, ouderen, sporters) zelf voorop. Bij draagvlak van en afstemming met gebruikers is de kans op goed gebruik immers groter. Een belangrijke groep gebruikers zijn de kinderen of inwoners met een beperking.

Stappenplan voor initiatieven

Voor initiatieven die uit de samenleving komen is ook een gebiedsgerichte aanpak nodig en moeten de kaders duidelijk zijn. Deze werken we uit in het Uitvoeringsplan voor de Speelruimte in Haarlemmermeer.

Conclusie en aanbevelingen

Nieuwe ambities

Ruim tien jaar na het huidige speelruimteplan is met dit document een vernieuwd plan opgesteld voor de toekomst voor de speelruimte in Haarlemmermeer. Dit plan is gebaseerd op een uitgebreid onderzoek naar de speelruimte in de verschillende woonkernen van de gemeente; de formele speelplekken en de vrije speelruimte. Daarnaast is voor de totstandkoming een serie panelgesprekken gevoerd met deskundigen op het gebied van spelen, beheer, groen, duurzaamheid, projecten, sport, communicatie en inclusiviteit.

Dit plan beschrijft de ambities van de gemeente op het gebied van de openbare speelruimte en maakt daarbij koppelingen met overkoepelende of relevante beleidsplannen en visies. Op die manier proberen we een meer integrale aanpak te stimuleren waarbij krachten kunnen worden gebundeld en kansen worden benut. Dit is deels een gevolg van de evaluatie van de huidige speelruimte, deels een product van de ontwikkelingen die momenteel spelen (onder andere de inclusieve samenleving, klimaatverandering, de omgevingswet).

Het nieuwe speelruimteplan beschrijft de ideale verdeling van speelplekken over de speelbuurt, het versterken van het sport- en beweegaanbod, het vergroenen van de openbare speelruimte, de ambities op het gebied van de inclusieve speelruimte en de communicatie met bewoners. Het plan kent daarmee een bredere scope dan het huidige plan.

Kanttekeningen voor uitvoering

Het speelruimteplan beschrijft ambities voor de speelruimte, maar geeft ook aanbevelingen voor de overige openbare ruimte in het kader van de beweegvriendelijke leefomgeving. Daarnaast kijken we breder en niet alleen naar de speeltoestellen en valondergronden. Voor een goede uitvoering van de ambities en thema's in dit speelruimteplan is het dan ook essentieel dat de uitvoering integraal wordt opgepakt met andere beleidsterreinen en ketenpartners en dat er voldoende middelen worden ingezet. Dit betekent niet alleen dat er een duidelijk plan nodig is voor de uitvoering, maar dat er ook voldoende budget, draagvlak, samenwerking en ruimte beschikbaar moeten zijn. Zonder deze aspecten wordt het lastig om de openbare speelruimte daadwerkelijk te verbeteren en te beheren.

Het doorvoeren van de speelruimte-ambities zal niet binnen een jaar geregeld zijn. Het zal enkele jaren kosten om de gewenste verbeteringen door te voeren in het huidige speelaanbod. Om te beoordelen of het nieuwe speelruimteplan goed geïmplementeerd kan worden, is het nodig elke drie tot vijf jaar te peilen of de thema's die in dit plan zijn benoemd ook daadwerkelijk tot uitvoering worden gebracht en zo niet, wat daarin dan de beperkende factoren zijn.

Nieuwbouw

In het aan het speelruimteplan gekoppelde uitvoeringsplan geven we invulling aan de verdere uitwerking van de kaders voor uitvoering, beheer, participatie en communicatie. Omdat Haarlemmermeer de komende jaren veel nieuwe woningen gaat realiseren, worden in het uitvoeringsplan, naast kaders voor de verbetering van de bestaande speelruimte, ook aparte kaders meegegeven voor nieuwbouw en gebiedsontwikkeling. Om het speelruimteplan goed toe te kunnen passen nemen we de drie belangrijkste kaders voor nieuwbouw ook op in het speelruimteplan:

Streefambitie bij nieuwbouw
Bij nieuwbouw streven we er naar de speelruimte in samenwerking met projecten bij de start (in de ontwerpfase) volgens het principe van het speelbuurtmodel te regelen zodat voldoende openbare speelruimte wordt gereserveerd. De definitie van 'voldoende' is afhankelijk van het type woonmilieu en wordt uitgewerkt in het speelbuurtmodel in het uitvoeringsplan. Bij zowel plannen met een gemiddelde als hoogstedelijke woningdichtheid werken we met kwalitatief goede en grote buurtspeelplekken die voldoen aan de inrichtingseisen in het uitvoeringsplan.

Door dit te doen vergroten we niet alleen de kans op samenspel, maar is een speelbuurt ook in staat om beter in te spelen op nieuwe behoeftes in de toekomst (bijv. jongeren).

Kaders bij verdichting
Bij herontwikkeling en verdichting in bestaande woongebieden is in de regel sprake van een afname van de bespeelbaarheid van de openbare ruimte en een toename van de vraag. Hierdoor veranderen de kaders voor een speelbuurt. Zo kan het gebeuren dat in een speelbuurt waar eerst één buurtspeelplek voldoende was, door verdichting ook een netwerk van ingerichte kleinere plekken nodig is.

Verdichting is daarom niet wenselijk in wijken die niet voldoen of niet gaan voldoen aan het speelbuurtmodel door toedoen van de verdichtingsopgave, tenzij er wordt gekeken naar het doorvoeren van significante verbeteringen en/of het inzetten van alternatieven om de speelbuurt alsnog te laten voldoen.

Vanaf de start meekijken
Om goede speelruimte te realiseren is het nodig dat Spelen (en speelbeheer) vanaf de start kan meekijken en –denken over de kaders voor de speelruimte in nieuwe wijken/plannen. Dit doen we door deze plannen te toetsen aan het speelbuurtmodel. Ook kunnen we zo de ambities van het speelruimteplan vanaf het begin goed integreren. Zo zijn de nieuwe speelbuurten toekomstbestendig en mogelijk zelfs een goed voorbeeld voor her te ontwikkelen bestaande speelplekken en -buurten.

Bijlagen

Bijlage 1
– Evaluatie huidige speelruimte

Tijdens het speelruimteonderzoek (2019) zijn negentien woonkernen van de gemeente bezocht en zijn de speelmogelijkheden in beeld gebracht (zie ook de speelruimtekaarten in bijlage 3). Hierbij is gelet op de kwaliteit, spreiding en inrichting van de huidige openbare speel- en sportruimte. Dit betroffen zowel de 706 formele speelplekken als de vrije speelruimte op straat en in het groen. De belangrijkste bevindingen zijn in deze evaluatie opgenomen en vormen de basis voor het opgestelde Speelruimteplan 2021.

Openbare speelruimte - op basis van speelruimteonderzoek 2019

Speelaanbod

Het speelaanbod in de gemeente Haarlemmermeer is goed geregeld. Verspreid over de verschillende kernen en speelbuurten liggen buurtspeelplekken (grotere speelplekken met een ontmoetingsfunctie voor de buurt). Ondanks dat het in het merendeel van de speelbuurten goed geregeld is, is ook ruimte voor verbetering aanwezig.

Zo is de diversiteit en uitdaging van de speelruimte beperkt. Veel speelplekken zijn ingericht met vergelijkbare, traditionele speeltoestellen, wat het niet aantrekkelijk maakt om meerdere speelplekken te bezoeken. De (vooral kleinere) speelplekken zijn ingericht voor de doelgroep tot 9 jaar. Door het ontbreken van uitdagende speeltoestellen of sporttoestellen bieden deze weinig speelwaarde voor kinderen ouder dan 9 jaar.

Naast het netwerk van buurtspeelplekken zijn veel kleine speelplekken aanwezig in de gemeente. De spreiding van de speelplekken is uit balans.

Speelplekken zijn niet gelijkwaardig verdeeld over de gemeente. In enkele wijken en kernen is het aanbod minimaal, hier kunnen kinderen geen of slechts een kleine speelplek bereiken. In meerdere wijken zijn wel veel speelplekken aanwezig, maar bestaat het aanbod uit alleen kleine speelplekken. Dit is vooral nadelig voor oudere kinderen, zij hebben behoefte aan grotere en meer uitdagende speelplekken. In verschillende wijken liggen kleine speelplekken en buurtspeelplekken dicht bij elkaar, hier is een overaanbod van speelvoorzieningen aanwezig.

Buiten de formele speelplekken in het beheer van de gemeente zijn er in Haarlemmermeer ook twee Jeugdlanden (Hoofddorp en Nieuw Vennep) en speeltuinverenigingen in Zwanenburg en Badhoevedorp. Daarnaast zijn er tal van schoolpleinen verspreid over de gemeente, deze zijn deels openbaar. Deze plekken vallen niet onder het beheer van de gemeente. Wel dragen ze bij aan de (soms zelfs openbare) speelmogelijkheden in de woonbuurt.

Sportaanbod

Bij het sportaanbod is onderscheid te maken in sportplekken gericht op de kinderen en jongeren uit de speelbuurt en sportplekken voor een bredere doelgroep. Voor de eerste categorie geldt dat deze vooral in de grotere woonkernen goed geregeld zijn. In de kleinere kernen van de gemeente ontbreekt soms een sportvoorziening. Het sportaanbod is in veel van de kernen eentonig. Het bestaat voornamelijk uit trapvelden of basketbalpalen.

Verspreid over de gemeente zijn aantrekkelijke sportvoorzieningen ingericht die gebruikers uit de hele kern/gemeente aantrekken. Enerzijds zijn dit sportplekken waar een breed aanbod van

verschillende sporten wordt aangeboden, anderzijds zijn het sportplekken die een specifieke doelgroep bedienen. Voorbeelden hiervan zijn sportkooien, Cruyff Courts, grote skateparken, trimroutes, etc.

Vrije speelruimte

Bij de vrije speelruimte (informeel spelen) wordt onderscheid gemaakt tussen het spelen in het groen en spelen op straat. In de kleinere kernen zijn vaak aanrommelstroken te vinden aan de randen van de dorpen waar kinderen prima in het groen kunnen spelen. Voor de grotere kernen geldt dat dit voornamelijk in de woonwijken zelf gezocht moet worden (parken, groenzones, etc.). Hoewel er weinig aantrekkelijk speelgroen wordt aangeboden kan er in het merendeel van de woonkernen gespeeld worden in openbaar groen (parkjes, plantsoenen, bossen).

Het spelen op straat kan in het algemeen prima in de kleinere kernen, het aantal drukke/ doorgaande wegen is in de meeste kleine kernen beperkt. In de grotere kernen als Hoofddorp of Nieuw Vennep zijn wel meer barrières (wegen, water, parken, industrie, etc.) aanwezig voor kinderen. Hier zijn kinderen aangewezen op hun eigen speelbuurt binnen de barrières. In de verschillende woonwijken kunnen kinderen vaak goed op straat spelen door bijvoorbeeld woonerven of verkeersluwe straatjes.

Wat gaat goed:

- Het aanbod van de huidige speel- en sportruimte bestaat uit veel voorzieningen. Deze voorzieningen zijn goed gesitueerd, waardoor ze een prima bereikbaarheid hebben.
- Daarnaast is een netwerk aanwezig van grotere voorzieningen die een grote aantrekkingskracht hebben, bijvoorbeeld de voorzieningen in het Haarlemmermeerse Bos, Park21, de verschillende speeltuinverenigingen of de grotere sportvoorzieningen.
- Sportplekken (trapvelden en basketbalpalen) zijn redelijk verdeeld over de gemeente.
- De openbare ruimte is in veel gevallen prima bespeelbaar. In de kleinere kernen kunnen kinderen relatief eenvoudig in het groen en op straat spelen. In de grotere kernen zijn wel meer barrières aanwezig waar rekening mee gehouden moet worden. Wel zijn veel woonwijken kindvriendelijk ingericht, door de aanwezigheid van woonerven of verkeersluwe straten.

Wat kan beter:

- Verspreid over de gemeente, vooral in Nieuw-Vennep en Hoofddorp, is een hoog aantal kleine speelplekken aanwezig. Voorzieningen die in veel gevallen op elkaar lijken en waarvan de speelwaarde beperkt is.

- De variatie van het aanbod is beperkt, veel locaties zijn op een vergelijkbare manier én met speeltoestellen ingericht.
- Het sportaanbod in de wijken is in sommige kernen beperkt en in veel gevallen eenzijdig
- (vooral trapvelden). Naast het aanbieden van trapvelden, kan het sportaanbod ook meer divers worden ingericht.
- De bespeelbaarheid van de openbare ruimte kunnen we vergroten door het aanbrengen van speelaanleidingen of het aansporen tot gebruik van het groen (geen kijkgroen, maar gebruiksgroen).
- Er is bij de inrichting van speelplekken nog geen specifieke aandacht gegeven aan klimaatbestendigheid en inclusiviteit.

Beleidsplan Spelen, Sporten en Ontmoeten in de buitenruimte 2009

Belangrijkste punten van het plan uit 2009

Het speelruimteplan uit 2009 is een uitgebreid document waarin door middel van beleidsuitgangspunten kaders zijn opgesteld voor de inrichting van de speel- en sportplekken, de inrichting van een beweegvriendelijke omgeving, de samenwerking met (externe) partijen en op welke manier ruimte gereserveerd kan worden voor speel- en sportvoorzieningen. De belangrijkste punten uit het plan van 2009:

<u>De informele speelruimte (vrije speelruimte)</u>

In het plan uit 2009 hebben we richtlijnen benoemd voor een goed bespeelbare openbare ruimte. Bij werkzaamheden in de openbare ruimte kan door middel van een speeltoets inzichtelijk worden gemaakt hoe de bespeelbaarheid vergroot kan worden.

<u>Speel- en sportplekken</u>

De inrichting van, en het aantal voorzieningen, wordt in dit speelruimteplan bepaald aan de hand van normen. Op basis van het aantal kinderen dat woonachtig is in een wijk bepalen we of een speelplek nodig is en welke inrichting deze krijgt. Voor de inrichting is het advies om, waar mogelijk, diverse toestellen voor diverse leeftijdscategorieën zo veel mogelijk te combineren op één plek. Verder zetten we in op een meer gevarieerde inrichting van de speelruimte. Dat wil zeggen werken met speeltoestellen, maar ook speelaanleidingen. Daarnaast geven we nadrukkelijk aan dat kinderen met een beperking (samen met anderen) moeten kunnen spelen.

<u>Toetsing speelruimte</u>

Naast het werken met normen en richtlijnen zijn zes vragen opgesteld, de aanleg van een nieuwe speelplek kan hiermee worden bepaald (in willekeurige volgorde):

- Is er voldoende informele speelruimte in de wijk?
- Kan de informele speelruimte worden verbeterd, zodat deze voldoende is?
- Hoe zijn de formele speelmogelijkheden in de wijk?
- Wonen er voldoende kinderen binnen de actieradius om een nieuwe plek te realiseren?
- Hoe zijn de huidige en toekomstige demografische gegevens?
- Wat zijn de financiële consequenties?

<u>Beheer, onderhoud en vervanging</u>

Bij vervanging van speeltoestellen en herinrichtingen van speelplekken wordt gekeken naar het totaalbeeld (= eerlijke en evenredige verdeling) wanneer, wat, waar nodig is en voor welke doelgroep. Bij een herinrichting wordt gekeken naar de actuele en toekomstige bevolkingssamenstelling voor de keuze van het type en aantal toestellen.

<u>Ruimte claim (bij nieuwbouwwijken en in- of uitbreiding)</u>

Bij toekomstige nieuwbouw, herinrichting of in- en uitbreidingen hebben we uitgesproken in te zetten op een netwerk aan speel-, sport- en ontmoetingsplekken met een kwalitatieve inrichting en een optimale ligging. Dit doen we door bij de totstandkoming van deze plannen te toetsen of

aan de normen wordt voldaan in relatie tot de verwachten aantallen 0-18 jarigen.

Bij het vernieuwen van bestemmingsplannen zorgen we ervoor dat binnen de bestemmingen 'groen' en 'verkeer' voorzieningen kunnen worden aangelegd. In de bestemmingsplannen moet voldoende ruimte worden gereserveerd voor speel-, sport- en ontmoetingsplekken, volgens de normen en in relatie tot de te verwachten aantallen 0 t/m 18-jarigen.

Samenwerking met partijen

In het speelruimteplan stimuleren we de aanwezigheid van speeltuinverenigingen door middel van subsidie. Waar mogelijk willen we ook schoolpleinen, woningcorporaties en sportvereniging in de toekomst nauwer betrekken bij de speelruimte. Met name bij wijken en kernen waar het aantal voorzieningen in de openbare ruimte en de vrije speelruimte beperkt is. Deze partijen vallen formeel niet onder het speelruimtebeleid, ze bieden wel een belangrijke aanvulling op het openbare speel- en sportaanbod.

Evaluatie speelruimteplan 2009-2013 (In 2014 opgesteld)

De belangrijkste conclusie uit de evaluatie van het beleidsplan in 2014 zijn:

- Met name de ruim opgezette speelplekken worden goed gewaardeerd.
- Op de open speelplekken wordt beter voorzien in gevoel van veiligheid, dan de meer verscholen gelegen speelplekken.
- De kunstgrasvelden zijn populair en voldoen in de behoefte van 6 tot 18 jarigen.
- De kleinere speelplekken met weinig open ruimte sluiten met name bij de oudere doelgroep minder aan (6-18 jaar).
- Ouders en kinderen vinden het niet erg om een blokje om te lopen als er een leukere of geschiktere plek wat verder weg is.
- Kinderen zijn inventief en weten altijd wel spelletjes te verzinnen op en rondom toestellen die op het eerste gezicht niet heel uitdagend lijken.

Huidige aanpak herinrichting speelruimte

Wanneer gesignaleerd wordt dat huidige speeltoestellen aan het einde van hun levensduur zijn, dan toetsen wij aan de hand van richtlijnen of de demografie van de wijk, eventueel in combinatie met de ligging van de speelplek en alternatieve speelplekken in de wijk, aanleiding geeft tot vervangen (voor dezelfde of gewijzigde doelgroep) of verwijderen van speeltoestellen. Afhankelijk van het advies en de grootte van de betreffende aanpassing in de buitenruimte, bepalen we vervolgens de participatieaanpak. Bewoners worden vervolgens geïnformeerd over de voorgenomen ingreep. Bij behoud en herinrichting kunnen bewoners meedenken over het nieuw inrichtingsvoorstel.

In het afgelopen jaar (2019-2020) is getracht een aantal speelplekken te verwijderen/om te vormen. Dit heeft tot veel ophef onder bewoners geleid die zich niet konden vinden in de plannen. In de praktijk blijkt het lastig om eenduidig uit te leggen waarom het niet altijd nodig is om een speelplek opnieuw in te richten.

Wat gaat goed:

- In het voormalig beleid zijn veel verschillende thema's aangekaart en zijn richtlijnen (normen) gegeven voor de inrichting. Het beleidsplan richt zich op de vrije en formele speelruimte, op beheer en onderhoud en op de samenwerking met andere partijen.
- In het beleid is een koppeling gemaakt met andere beleidsterreinen en wordt aandacht besteed aan ontwikkelingen zoals nieuwbouw of renovatie van een wijk.

Wat kan beter:

- De werkbaarheid en toepasbaarheid van het speelruimteplan is niet optimaal. De vertaalslag naar een praktisch uitvoerbaar plan ontbreekt. Zo is enerzijds de omgang met de informele ruimte te ver gespecificeerd, waardoor het beperkt wordt toegepast in de praktijk.

- Anderzijds zijn een deel van de beleidsambities te abstract. Aangegeven wordt dat hier rekening mee moet worden gehouden, maar niet aangegeven is op welke manier.
- Het speelruimtebeleid richt zich nog te beperkt op alleen kinderen van 0 tot 18 jaar. Kansen worden gemist om ook volwassenen en ouderen te betrekken.
- In het algemeen wordt de kans gemist om echt verbindingen te maken met andere doelgroepen en thema's. Andere beleidsterreinen worden genoemd, maar er is nog niet echt sprake van een integrale aanpak.
- Er is een duidelijkere uitleg nodig om te bepalen of een speelplek kan blijven, heringericht moet worden of beter kan worden omgevormd of opgeheven. Dit leidt tot complicaties in de uitvoering.

Bijlage 2

– Vergroenen van speelruimte

Factsheet - Vergroenen

In deze bijlage wordt dieper ingegaan op de veiligheidskaders voor natuurlijk spelen, aandachtspunten van verschillende vormen van vergroening voor o.a. beheer en veiligheid en toepassingskaders, -kanttekeningen én -tips voor de vergroening van openbare (speel) ruimte.

Actuele status

Met betrekking tot de veiligheid op natuurlijke speelplekken is veel onduidelijkheid en wordt regelmatig gesproken over het "grijze gebied" tussen wens (vooral lekker ravotten) en de realiteit (aansprakelijkheid, veiligheid). In 2008 is door de VWA de *factsheet Speelbossen* opgesteld. Hierin zijn de kaders geschetst voor de toepassing van natuurlijke speelaanleidingen in de openbare ruimte. In bepaalde gevallen geldt namelijk dat het *Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS)* van toepassing is. Het WAS behandelt de wet- en regelgeving voor speelvoorzieningen en schrijft voor op welke wijze de veiligheid op deze plekken geborgd kan worden (o.a. certificering, inspecties, onderhoud).

De factsheet Speelbossen staat ter discussie. Volgens veel deskundigen gaat de factsheet te ver in de regelgeving en moet er meer ruimte zijn voor natuurlijk spel. Het is daarom goed mogelijk dat er op korte termijn (1-3 jaar) een nieuwe factsheet wordt ontwikkeld.

Voor deze bijlage bij het Speelruimteplan 2020 is de factsheet uit 2008 het leidende document om de veiligheidskaders te schetsen voor natuurlijk spelen in de openbare ruimte. Bij het opstellen van deze bijlage is dan ook uitgegaan van dit document.

Scope

Hoewel er veel overeenkomsten zijn (beiden groen) is het belangrijk om onderscheid te maken tussen het vergroenen van de openbare (speel)ruimte en het transformeren van speelplekken naar natuurspeelplaatsen. Waar het eerste vooral gaat over het plaatsen van extra bomen, beplanting of het toepassen van gras als (val)ondergrond, gaat het toepassen van natuurlijk spelen een stapje verder. Hier zijn vanuit de wet- en regelgeving ook (aanvullende) richtlijnen opgesteld om de veiligheid te borgen. Door goede afstemming met beheer en veiligheid kunnen beide processen bijdragen aan een leefbare en aantrekkelijkere openbare (speel)ruimte.

Op deze pagina wordt eerst verder ingegaan op de veiligheidsaspecten bij natuurlijk spelen.

Wanneer geldt het WAS?

Voor de veiligheidsrichtlijnen is het belangrijk of een plek met natuurlijke speelaanleidingen gezien wordt als een speelplek. Op dergelijke locaties geldt immers de volgende reikwijdte van het WAS:

Doelbewust op een speelterrein geplaatste natuurlijke materialen die zijn bewerkt of verwerkt in een constructie met meerdere/andere (natuurlijke) materialen én door deze bewerking of verwerking uitnodigen tot spelen.

Of iets een speelterrein is of niet, wordt bepaald door de communicatie/definitie erover vanuit de gemeente (Speelbossen, Speeljungle, Speelplek) maar ook de inrichting zelf (wel of geen speeltoestellen). Meer uitleg hierover is te vinden in het WAS zelf.

Certificeren en inspecteren

Op plekken waar het WAS van toepassing is, is het nodig om de veiligheid te borgen door de certificering van speelobjecten en/of het terrein. Dit laatste wordt vaak gedaan bij natuurlijke speelterreinen waar het onbegonnen werk is om elke speelaanleiding afzonderlijk te laten certificeren. Met de certificering kan aangetoond worden dat de speelplek veilig is ingericht.

Om de veiligheid ook na aanleg te borgen is het nodig om goed beheer uit te voeren en daarbij de speelplek ook regelmatig te laten inspecteren op veiligheid. Gekoppeld aan een goede registratie kan vervolgens worden aangetoond dat voldaan is aan de verantwoordelijkheden die het WAS voorschrijft.

Borden en verantwoordelijkheden

Regelmatig wordt de vraag gesteld of een bord met de tekst "spelen op eigen risico" meer juridische mogelijkheden geeft om de verantwoordelijkheden met betrekking tot het spelen op openbare speelplekken over te dragen aan gebruikers van de speelplek.

Op dit moment is dit nog niet het geval. Natuurlijk kunnen borden op een (natuurlijke) speelplek gebruikers wijzen op andere risico's die samenhangen met het spelen in een natuurlijke speelomgeving (zie ook pagina 3 van deze bijlage). Kinderen kunnen hier vies worden, een schram oplopen of een nat pak halen. Het is echter niet zo dat dergelijke borden de verantwoordelijkheid verminderen voor de beherende partij. Certificeringen en inspecties blijven daarmee nodig en een taak van de gemeente/beheerder.

Wel een speelplek, maar geen certificering

Voor natuurlijke speelaanleidingen die niet als constructie kunnen worden aangemerkt (los materiaal), geen duidelijke speelwaarde of risico's kennen (doolhoven, wilgenvlechtwerk) of door de natuur zelf zijn ontstaan (speeleilanden, tegen elkaar aangevallen bomen) geldt dat deze niet onder het WAS vallen (zie voorbeelden hieronder).

Geadviseerd wordt om in dit geval wel een risico-analyse uit te voeren en deze voorzieningen toch mee te nemen in de reguliere inspecties.

Factsheet - Vergroenen

Bij het vergroenen van speelplekken gaan de thema's spelen, klimaat, biodiversiteit en gezondheid hand in hand. Speelplekken zijn bij uitstek geschikt voor vergroening en vervullen een belangrijke rol bij de klimaatadaptatie van de openbare ruimte. Anders dan tuinen en de meeste daken heeft de gemeente hier zelf de regie over de inrichting.

Groene speelplekken zijn er in soorten en maten. Van een grasveld met speeltoestellen tot een natuurlijk speelterrein waarin gebruikers in en mét de natuur kunnen spelen. Buiten de officiele speelplekken, spelen kinderen ook in bosjes, parken en ander gemeentelijk groen. Het creëren van een groenere speelomgeving heeft niet alleen betrekking op de speelplekken met toestellen, maar op de hele openbare ruimte. Dit betekent natuurlijke speelmaterialen, ondergronden en de mogelijkheid om zelf vorm te geven aan de speelruimte en zo de fantasie en exploratiedrang te prikkelen. Toestellen zijn hierbij niet uitgesloten, maar zeker niet noodzakelijk om toe te voegen.

Groen voor SPEL EN VERBLIJF

Zichtbaar groen versterkt de aantrekkingskracht van de buitenruimte bij zowel volwassenen als kinderen. Een groene omgeving daagt kinderen uit om een eigen spel te bedenken en op avontuur te gaan.

Voordelen:

- Groene ruimtes zijn prettige verblijfsplekken tijdens warme dagen
- Goede groene speelruimte is uitdagend en stimuleert exploratief en creatief spel omdat kinderen er zelf vorm aan kunnen geven

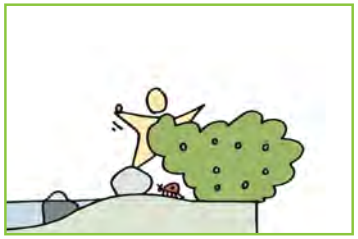

Groen voor GEZONDHEID

Een groene omgeving heeft een positief effect op het welzijn van inwoners. Ze voelen zich gelukkiger in een groene omgeving en meer groen draagt bij aan de ontwikkeling en gezondheid van kinderen[1+2]. Daarbij biedt groen bescherming tegen de zon[2].

Voordelen:

- Bevorderen motorische/cognitieve ontwikkeling
- Vermindering blootstelling UV-straling
- Mentale ontspanning en betere concentratie in de klas

Groen voor BIODIVERSITEIT

Met groen op speelplekken zorgt voor nestplaatsen en schuilplaatsen voor insecten, vogels en andere dieren om zo in de stad te leven en overleven[2]. Meer biodiversiteit bevordert het ecologisch evenwicht en draagt bij aan natuureducatie (beestjes zoeken, bloemen plukken, wisseling van seizoenen etc.).

Voordelen:

- Ruimte voor flora en fauna
- Natuurlijke plaagbestrijding, bijv. processierups en muggen door vogels en gaasvliegen
- Natuureducatie en ander type spel

Groen voor KLIMAAT

Groene speel- en sportplekken kunnen een rol spelen in het hitte- en watermanagement van de stad[2]. Vergroening van speelplekken in woonwijken helpt om (lokaal) hitte tegen te gaan en water sneller af te voeren, of juist tijdelijk vast te houden. De stad wordt op deze manier beter bestand tegen weersextremen.

Voordelen:

- Minder wateroverlast, betere afwatering
- Meer groene speelplekken zorgen voor een verkoelend effect op de directe omgeving.

Overwegingen - vergroening en veiligheid

Vergroening heeft soms consequenties voor de (omgang met) veiligheid op een speelplek. Op een speelplek wordt bijvoorbeeld anders omgegaan met de toepassing van eenvoudige natuurlijke speelomleidingen. Dit heeft te maken met de reikwijdte van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS).

In parken, (speel)bossen en buitengebied (plekken waar jonge kinderen in de regel niet zelfstandig komen) wordt aanbevolen op een informatiebord aan te geven dat er sprake kan zijn van andere speelrisico's. Bij voorkeur wordt dit op een positieve manier gebracht (je kunt hier lekker ravotten, vies worden en met takken slepen!). Hiermee informeer of waarschuw je de gebruiker voor eventuele risico's en heb je meer inrichtingsmogelijkheden. Het vervangt echter niet je beheer- of veiligheidsverantwoordelijkheden en bij toepassing van speeltoestellen geldt ook nog steeds het WAS. Het blijft daarom altijd nodig om wel langs te gaan.

Overwegingen - vergroening en speelcultuur

Vergroening van speelplekken is aantrekkelijk en nuttig, maar is niet overal haalbaar of gewenst. Het kan zelfs ten koste gaan van de waardering en het gebruik van een plek door bewoners. Bijvoorbeeld omdat ouders bang zijn voor de risico's van natuurlijk spelen zoals tekenbeten of kapotte of vieze kleding. Kinderen vinden het daarom ook zelf niet altijd even leuk om buiten te ravotten. Draagvlak en betrokkenheid vanuit de buurt is van belang en niet vanzelfsprekend.

Per buurt moet daarom gekeken worden naar de meest geschikte vorm om te 'vergroenen', er zijn immers veel verschillende vormen. Van eenvoudige speelaanleidingen in een grasveld met bomen tot een plek met zand, water, verschillende soorten beplanting en niveauverschillen als ultieme ravotplek. Het maken van een goed ontwerp en goede afstemming met de buurt en buurtprofessionals is essentieel voor het laten slagen van een groene speelplek.

Factsheet - Vergroenen

Speelgroen en speelaanleidingen

Kinderproof beplanting: niet giftig, zonder scherpe stekels, robuust en snelgroeiend. Voorbeelden: laurier, haagbeuk, wilgen, kornoelje, hazelaar, olifantengras en bloemrijk hooiland.

- Plant bij voorkeur in groepen om goede speelbosjes te creëren.
- Laat snoeiafval, vooral van de wilg en hazelaar, (deels) liggen zodat kinderen hier mee kunnen spelen en bouwen. Hier moet je wel geschikte locaties voor kiezen, een stedelijke omgeving leent zich hier duidelijk minder goed voor.

Natuurlijke speelaanleidingen: kunnen worden aangelegd om de diversiteit van het speelaanbod te vergroten. Bijvoorbeeld: heuvels/glooiingen, stapstammen, zwerfkeien, palenbos, wilgenhutten- of tunnels. Rioolbuizen en autobanden vallen niet helemaal onder de categorie 'natuurlijk', maar worden wel vaak in combinatie met natuurlijk spelen toegepast.

- Speelaanleidingen geplaatst op officiële speelplekken moeten voldoen aan de veiligheidseisen van het WAS.
- Voor natuurlijke speelaanleidingen die extra en/of specifiek beheer vragen is bewonersparticipatie noodzakelijk. Bijvoorbeeld bij wilgenhutten en stapstammen van lokaal kaphout.

Speelbomen: zoals vleugelnoten, wilgen en haagbeuken zijn voorbeelden van goede snelgroeiende klimbomen die weinig bevattelijk zijn voor ziektes. Ook (andere) notenbomen kunnen extra speelwaarde toevoegen door de noten in de herfst.

- Kroon speelbomen niet op.
- Plaats bomen niet te dicht bij toestellen en paden (wortelgroei)
- Plant alleen op plekken waar de bomen volop mogen groeien
- Plant geen tamme kastanjes op speelplekken of tenminste een eind bij de toestellen vandaan. Ondanks de onschuldige naam en eetbare binnenkant hebben deze noten een stekelige buitenkant.

Eetbare beplanting: zoals appels, peren, kersen, noten, bessen, etc.

- Een combinatie met participatie en beheer door bewoners is hierbij een must.
- Plant eetbare soorten niet te dicht op de toestellen/het 'speelgedeelte' van een speelplek.
- Bramen en frambozen zijn prikkelaars en woekeraars (en geven vlekken) en moeten enigszins in toom worden gehouden om een plek bespeelbaar te houden. Regelmatig onderhoud (door bewoners) is hierbij noodzakelijk.
- Gevallen appels en peren moeten tijdig worden geraapt om overlast door wespen te voorkomen.

LET OP! - zoals de benoemde punten aangeven is het belangrijk dat bewoners onderdeel zijn van het beheer van een groene speelplek. Zonder draagvlak heeft (onderhoudsintensief) groen vrijwel geen kans van slagen.

Schaduw en groenbuffer

Op grote speelplekken: kunnen bomen met een grote kroonomvang worden geplant. Positioneer bomen (of de speelplek) zo dat de toestellen op het heetst van de dag in de schaduw liggen.

- Zorg dat (kunststof en houten) toestellen en ondergronden niet de hele dag in de schaduw liggen om groene aanslag te voorkomen.
- Zorg dat bomen zo worden geplaatst dat zo min mogelijk bladafval op de toestellen en ondergronden terecht komt. dit komt de gebruiksduur en levenduur ten goede.

Op kleine speelplekken/ruimtes: kunnen dak- en leibomen worden gebruikt voor het creëren van schaduw. Het voordeel is dat deze bomen minder ruimte innemen en minder hoog worden (mits regelmatig gesnoeid).

- Alternatieven zijn een prieel of pergola met begroeiing of een schaduwdoek (bij scholen).

Een goed ingerichte groenbuffer op speelplekken langs drukke wegen verbetert de beleving (optisch). Ook kan groen geluidshinder dempen[2] op een speelplek.

- Het is belangrijk om met de groenbuffer een wal te creëren. Een rij opgekroonde bomen heeft bijvoorbeeld weinig effect.
- Kinderen moeten niet vanuit het groen direct op de drukke weg kunnen komen. Het is daarom belangrijk om in dat geval ook een hekwerk of andere begrenzing toe te passen.

Water en ondergronden

Wadi's en slootjes: kunnen water bergen of juist zorg dragen voor een goede afwatering naar sloten of de bodem. Gecombineerd met speelaanleidingen zoals stapstenen of touwen bieden ze extra avontuurlijke speelwaarde. Met name op drassige plekken zijn wadi's ideale oplossingen die tevens speelwaarde bieden.

- Zorg ervoor dat de staanders van toestellen tegen water kunnen. Plaats geen houten toestellen of speelaanleidingen in de wadi, of tenminste op RVS-voetjes.
- Gebruik zwerfkeien of betonnen poefs als parcours door het water, geen stapstammen van hout.
- Waterspeelplekken (fontijntjes, pierenbadjes, waterpompen) zijn erg in trek en gewenst. voor verkoeling en plezier in de zomer. Juist hier is een combinatie met schaduwgroen essentieel voor prettig verblijf.

LET OP! - Wadi's kennen naast veel speelwaarde ook enkele risico's. Zorg daarom dat deze niet te diep zijn of snel het water afvoeren in de bodem (infiltratie). Water in wadi's mag niet (te lang) stilstaan om gezondheidsrisico's te beperken (algengroei).

Factsheet - Vergroenen

Natuurlijke ondergronden: zoals gras, zand, houtsnippers en boomschors op speel- en sportplekken zorgen voor meer verkoeling en een betere afwatering dan kunstmatige ondergronden. Daarnaast hebben natuurlijke ondergronden een (veel) lagere CO2-impact.

- Natuurlijke ondergronden zijn goedkoper in aanschaf dan kunstmatige ondergronden. Losse ondergronden moeten sneller vervangen/verschoond worden en zijn duurder in onderhoud.
- Bewoners kunnen eerder overlast ondervinden van hondenpoep op grasvelden en kattenpoep in losse ondergronden.

LET OP! - Bij vochtige bodems worden losse ondergronden als snippers afgeraden omdat het snel verteert en daarmee zijn functie verliest.

Wanneer wel een kunstondergrond of verharding: als een plek intensief wordt bespeeld waardoor een grasondergrond te snel uitslijt en niet voldoende tijd heeft voor herstel, of als ***toegankelijkheid*** voor rolstoelgebonden bewoners nodig is, kan toch (deels) een kunstmatige ondergrond of verharding nodig zijn (o.a. sportvelden, schoolpleinen).

- Halfverharding kan een compromis zijn tussen waterdoorlaatbaarheid en toegankelijkheid.
- Op sportplekken kan gewerkt worden met een waterbassin. Bij (extreme)regenval kan deze gebruikt worden als kunstmatige waterberging.
- Let op de nieuwe milieucriteria van de Rijksoverheid voor de aanschaf van nieuwe toestellen en ondergronden. Ook het vrijkomen van PAK's is aan richtlijnen gebonden (REACH richtlijn).
- Soms is het niet nodig om onder het gehele toestel een kunstondergrond te plaatsen, maar enkel de plekken waar de ondergrond het hardst slijt.
- Kies lichtere kleuren als ondergrond, die worden minder warm.
- Het (her)gebruik van betontegels op sportveldjes is een duurzaam alternatief voor kunstgras. Betontegels zijn ook her te gebruiken als bijvoorbeeld stapstenen in gras.
- Wanneer de grond verontreinigd is kan een kunstmatige valondergrond een uitkomst zijn.

LET OP! - 'Groene speelplekken' betekent niet dat er geen sprake meer is van veiligheidseisen zoals die op andere speelplekken gebruikelijk zijn. Zeker bij gebruik met speeltoestellen geldt gewoon het Warenwetbesluit Attracties en speeltoestellen (WAS). Wel biedt een groene inrichting veel mogelijkheden om hierbinnen de acceptabele risico's op te zoeken en avontuurlijke speelvormen aan te bieden.

Blije beestjes

Diervriendelijke beplanting: komt redelijk overeen met de voor mensen eetbare beplanting, zoals kers, kornoelje en verschillende bessensoorten (uiteraard geen giftige soort toepassen als speelgroen).

- Door pimpel- en koolmezen of boomklevers aan te trekken, krijgt de eikenprocessierups er een natuurlijke vijand bij.
- Groenblijvende beplanting als hulst (geen stekels), laurier en naaldbomen bieden beschutting voor dieren in de herfst/winter.
- Hoge grassen zijn ideaal als schuilplek voor veel kleine dieren, insecten en vlinders.

LET OP! - Fijne plekken voor beestjes betekent vaak ook een hoger risico op teken; een bekend bezwaar tegen groene speelplekken. Hier is in de inrichting weinig aan te doen. Het RIVM adviseert om bij het buitenspelen in de bosjes je broek in je sokken te doen, shirts met lange mouwen te dragen en vooral na het buitenspelen je lichaam te (laten) controleren op eventuele teken[4].

Bloemrijke mengsels inzaaien: op grasvelden bij speelplekken ziet er fleurig uit en zijn tegelijkertijd belangrijk voedsel voor hommels, bijen en andere insecten.

- Het zaaien van bloemen en het onderhouden hiervan kan vaak prima door bewoners gebeuren. Wel is het belangrijk dat dit wordt afgestemd met het gemeentelijk maaibeleid.
- Kies voor inheemse bloemen- en kruidenmengsels, dat is belangrijk om de overlevingskansen van insecten te vergroten.

Diervriendelijk inrichting en beheer: komt de leefbaarheid voor dieren en insecten ten goede en stimuleert biodiversiteit.

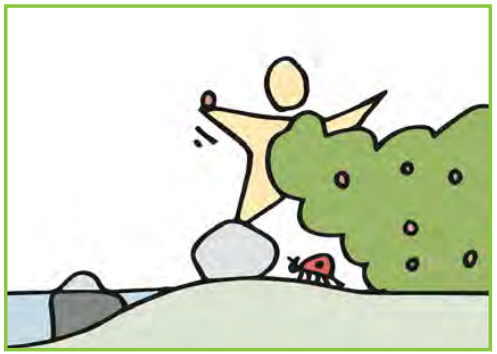

- Laat snoei- ook bladafval liggen, maak takkenrillen of schuif het onder struiken en bomen. Dit is waardevol voor de (bodem) biodiversiteit. Het zorgt voor voedsel en beschutting voor verschillende dieren en insecten én beschermt de bodem tegen erosie.
- Nestkastjes, vleermuizenkasten, insectenhotels nodigen dieren uit om te nestelen op de speelplek. Ook leuk in het kader van natuureducatie.
- Met groene verbindingen tussen speel- en sportplekken en de randen van de wijk of stad kunnen fijne routes worden aangelegd voor recreatie en sport maar worden tegelijkertijd ook (kleinschalige) ecoroutes gecreëerd.

LET OP! - Groene speelplekken lijken vaak minder onderhouden. Dit is meestal bewust en maken de speelplek ook interessanter. Belangrijk is wel dat hiervoor de juiste plekken worden gekozen.

Meer weten?

1. W. Leufgen, M. van Lier; Vrij Spel voor Natuur en Kinderen. Uitgeverij Jan van Arkel, Utrecht, 2007, p.152.
2. Groen in de stad; WUR; https://www.wur.nl/nl/Dossiers/dossier/Groen-in-de-stad.htm
3. R. Louv; Het laatste kind in het bos – Hoe we onze kinderen weer in contact brengen met de natuur. Uitgeverij Jan van Arkel, Utrecht, 2007.
4. www.rivm.nl/tekenbeten-en-lyme/teek

Factsheet - Vergroenen

Wijze van vergroening → / *Aandachtspunten voor:*	**Toevoegen bomen en beplanting**	**Gras als ondergrond**	**Toepassen waterberging**	**Natuurlijke speelaanleidingen:** *niet binnen het WAS*	**Natuurlijke speelaanleidingen:** *wel binnen het WAS*
Meerwaarde bij inrichting	*Bieden o.a. beschutting en extra speelmogelijkheden. Nemen CO_2 op, bufferen regenwater en verrijken biodiversiteit.*	*Zorgt voor een gezonde bodem, verrijkt biodiversiteit, verkoelend effect en kan bijdragen aan betere regenwaterafvoer.*	*Zorgt voor waterberging en kan extra (avontuurlijke) speelwaarde bieden.*	*Bieden extra speelwaarde, zowel op speelplekken als daarbuiten.*	
Beheer	*Niet te dicht op toestellen en/of rubber/kunststof ondergronden. + Zorgplicht boomeigenaar*	*Mogelijk kostbaar(der) maaibeheer, afhankelijk van bespeling en bereikbaarheid voor grasmaaier.*	*Goede aanleg is noodzakelijk voor goede infiltratie en voorkomen stilstaand water (algengroei).*	*Afhankelijk van toegepast materiaal. Regelmatig controleren en waarschijnlijk kortere levensduur. Met beheer veiligheid waarborgen. Buiten formele speelplekken en/of bij betrokken bewoners is buurtbeheer mogelijk.*	*Afhankelijk van toegepast materiaal. Regelmatig controleren en waarschijnlijk kortere levensduur. Met beheer veiligheid waarborgen. Beheer door bewoners wordt niet aanbevolen.*
Certificering en inspecties	*Niet van toepassing met betrekking tot speelbeleid.*	*Toegestaan bij toestellen met een valhoogte tot 1,5 meter.*	*Als er sprake is van structureel water onderdeel van risicoanalyse speelterrein*	*Meenemen in risico-analyse speelterrein. (stuks)Certificering is niet nodig. Op formele speelplekken wel meenemen in de periodieke inspecties.*	*Certificering is (nu nog) nodig. Een terreincertificering kan afzonderlijke stukscertificering vervangen. Meenemen in periodieke inspecties.*
Wanneer wel?	*Bij voorkeur overal waar voldoende ruimte en afstand tot speeltoestellen kan worden gehouden.*	*Vooral op de kleinere plekken met lage toestellen en op plekken met veel verharding.*	*In buurten met wateroverlast en/of een lage grondwaterstand.*	*Speelaanleidingen die niet binnen het WAS vallen kunnen in principe overal worden toegepast. Toepassing afstemmen op locatie (incl. omgeving) en de beoogde doelgroep. Op plekken met buurtbeheer goede toevoeging!*	*Per definitie op formele speelplekken. Bij voorkeur op plekken waar goed en regelmatig beheer mogelijk is. Toepassing afstemmen op locatie (incl. omgeving) en de beoogde doelgroep.*
Wanneer beter niet?	*Op heel smalle/kleine speelplekken.*	*Op plekken waar veel kinderen (tegelijk) spelen of waar een grasmaaier niet of nauwelijks kan komen.*	*Afhankelijk van type waterberging en herkomst te bergen water.*	*Locatie middenin (hoog)stedelijke buurten lenen zich minder goed voor ravotplekken, losse materialen en/of snoeiafval. Op plekken zonder beheer van bewoners heeft kwetsbaar groen en vlechtwerk weinig kans van slagen.* *Verder natuurlijke speelaanleidingen vooral niet toepassen zonder kennis van de regelgeving en/of afstemming met beheer en groen.*	

Bijlage 3

– Speelruimtekaarten

Gemeente Haarlemmermeer - Zwanenburg & Halfweg

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In Zwanenburg zijn een aantal goede centrale speelplekken gelegen (. In de noordelijke buurten (boven de Friedalaan) is het aanbod beperkt. Dit is rondom het park aan de Plantsoenlaan geen probleem, maar in de buurtjes langs de Zwanenburgerdijk zijn er weinig bereikbare alternatieven. Rondom Kinheim is een overmaat aan voorzieningen. Hier kunnen kinderen zich heel goed verplaatsen, waardoor ze eenvoudig van verschillende plekken gebruik kunnen maken.

In Halfweg liggen relatief veel speelplekken. Wel is het aanbod vooral gericht op jonge kinderen en ontbreekt een goede centrale speelplek (nu alleen #020).

Sportaanbod

In Zwanenburg zijn een aantal goede sportplekken te vinden (#384, #381, #574 en #389). Recent is het aanbod uitgebreid met de nieuwe skate en voetbalplek in Park Zwanenburg. In de buurten langs de Zwanenburgerdijk mist een goede sportplek, maar ontbreekt ook goede ruimte voor een dergelijke voorziening.

In Halfweg is het sportaanbod beperkt. Alleen op #020 is een trapveld mét doelen en baskets. Hier is ook weinig ruimte voor extra sportvoorzieningen.

Spelen in het groen

Het groene speelaanbod is vergelijkbaar met het formele speelaanbod. In de ruim opgezette zuidelijke buurtjes is veel bespeelbaar groen. Langs de dijk is duidelijk minder ruimte en veel terrein particulier eigendom. In het Park Zwanenburg is recent een plek aangelegd waar bewust wordt ingezet op een meer natuurlijke speelinrichting.

In Halfweg is er vooral sprake van ongedefinieerd ravotgroen aan de rand van het dorp om in te spelen.

Basisscholen

De schoolpleinen in Zwanenburg (4) en Halfweg (3) zijn niet openbaar. Wel zijn de scholen in Zwanenburg goed toegankelijkheid (laag hek en/of open entree). In Halfweg zijn de schoolpleinen niet toegankelijk door een hoog hek. De schoolpleinen voegen weinig toe aan de openbare speelruimte.

BS

Spelen op straat

Rondom Kinheim, de Plantsoenlaan en het wandelpark in Zwanenburg kan er goed gespeeld worden op straat. Gelijk aan het formele aanbod kan er ook mider goed gespeeld worden in de buurtjes langs de dijk.

In Halfweg kan er, binnen de barrières goed gespeeld worden op straat, met name in het noordelijke buurtje.

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 wordt er in de periode 2019-2023 geen ingreep verwacht in Halfweg. In Zwanenburg is op één plek (#378) een (gedeeltelijke) herinrichting nodig in 2020. In de periode 2021-2023 komen daar nog twee kleine plekken bij. Met name bij plek #521 liggen kansen om de buurt te voorzien van een goede speelplek.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

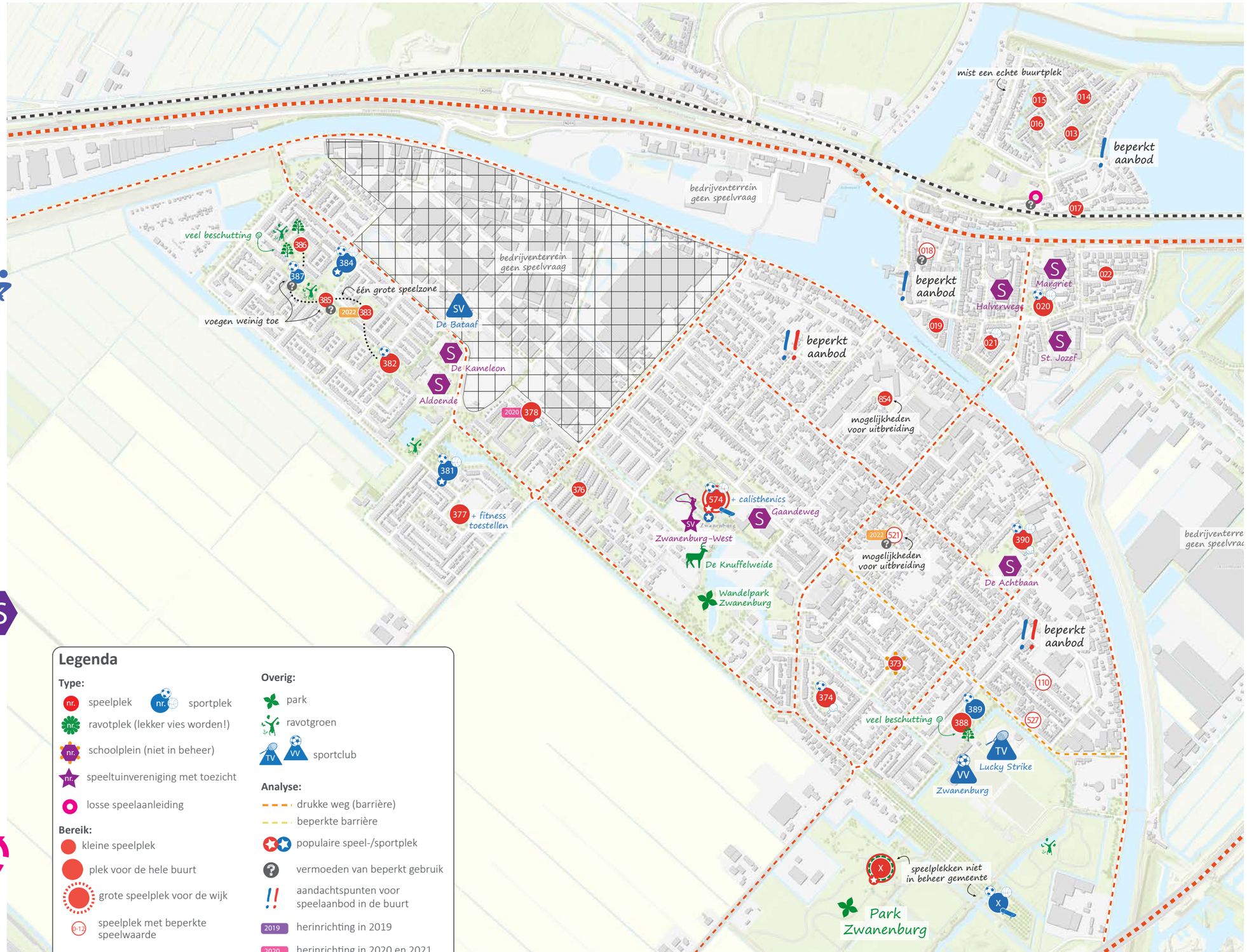

Legenda

Type:

- speelplek
- sportplek
- ravotplek (lekker vies worden!)
- schoolplein (niet in beheer)
- speeltuinvereniging met toezicht
- losse speelaanleiding

Bereik:

- kleine speelplek
- plek voor de hele buurt
- grote speelplek voor de wijk
- speelplek met beperkte speelwaarde

Overig:

- park
- ravotgroen
- sportclub

Analyse:

- drukke weg (barrière)
- beperkte barrière
- populaire speel-/sportplek
- vermoeden van beperkt gebruik
- aandachtspunten voor speelaanbod in de buurt
- 2019 herinrichting in 2019
- 2020 herinrichting in 2020 en 2021
- 2022 herinrichting in 2022 en 2023

Gemeente Haarlemmermeer - Badhoevendorp & Lijnden

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In Badhoevedorp zijn de speelvoorzieningen op een goede manier verspreid. In bijna elk barrièregebied is wel een buurtplek gelegen. Alleen rondom het Wandelbos Badhoevedorp ontbreekt een echt centrale speelplek voor de buurt (kans voor ontwikkeling!). In sommige gevallen is een klein, vaak weinig uitdagend klein speelplekje direct gelegen naast een grotere buurtplek (#79, #122). Deze voegen weinig toe aan de mogelijkheden in de buurt. In de zuidoost-hoek is Speeltuin Badhoevedorp gelegen. Dit is de grootste speelplek, welke tevens vrij toegankelijk is voor kinderen.

In Lijnden is het aanbod prima. Plek #795 is vervallen.

Sportaanbod

Goed verspreid over Badhoevedorp zijn meerdere verharde trapvelden gelegen (kunstgras of verharding). Deze worden ook goed gebruikt. Het aanbod is niet heel divers. Naast voetbal wordt op vier plekken basketbal aangeboden. In andere sporten (skate, bootcamp) wordt niet voorzien. Het wandelbos biedt mogelijkheden voor nieuwe sporten en andere doelgroepen (ouderen).

In Lijnden is één trapveld gelegen. In het zuidelijke deel van deze kern ontbreekt zodoende een sportplek.

Spelen in het groen

Er is weinig uitgesproken bespeelbaar groen. Dit is bijvoorbeeld in het park nabij #148 en naast plek #130. In het wandelbos kunnen kinderen ook in het groen spelen, maar het is nog niet duidelijk of dit ook veel gebeurt. Ook op dit vlak ligt hier natuurlijk een ontwikkelkans.

In Lijnden is meer ongedefinieerd openbaar groen. Dit kan vertaald worden naar speelruimte, maar het is niet duidelijk of kinderen dit ook doen.

Basisscholen

In Lijnden is geen basisschool gelegen. In Badhoevedorp 4. Deze zijn niet openbaar toegankelijk. Alleen het voorplein van de Oranje Nassau-school is bereikbaar, al staat hier wel een laag hekje omheen. Zeker voor jongere kinderen is dit plein een fijne uitvalsbasis om te kunnen spelen (andere plek ligt aan overkant weg).

BS

Spelen op straat

Spelen op straat kan beperkt in Badhoevedorp. Er zijn veel drukke autowegen en de stoep is niet overal breed. Auto's domineren het straatbeeld. Wel zijn er voldoende grasveldjes en in sommige buurtjes (rondom #78 en #104) kun je je als kind eenvoudig verplaatsen.

In Lijnden kan er prima op straat gespeeld worden.

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 worden er in de periode 2019-2020 alleen een ingrepen verwacht in Lijnden. Plek #795 is duidelijk vervallen. De herinrichting van plek #721 is belangrijker, dit is immers de enige plek in het zuidelijk deel van Lijnden. In de periode 2021-2023 worden er nog ingrepen verwacht op kleinere speelplekken in Badhoevedorp (#79, #82 en #148). Bij #148 liggen er kansen om veel meer met het aanwezige groen te doen.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

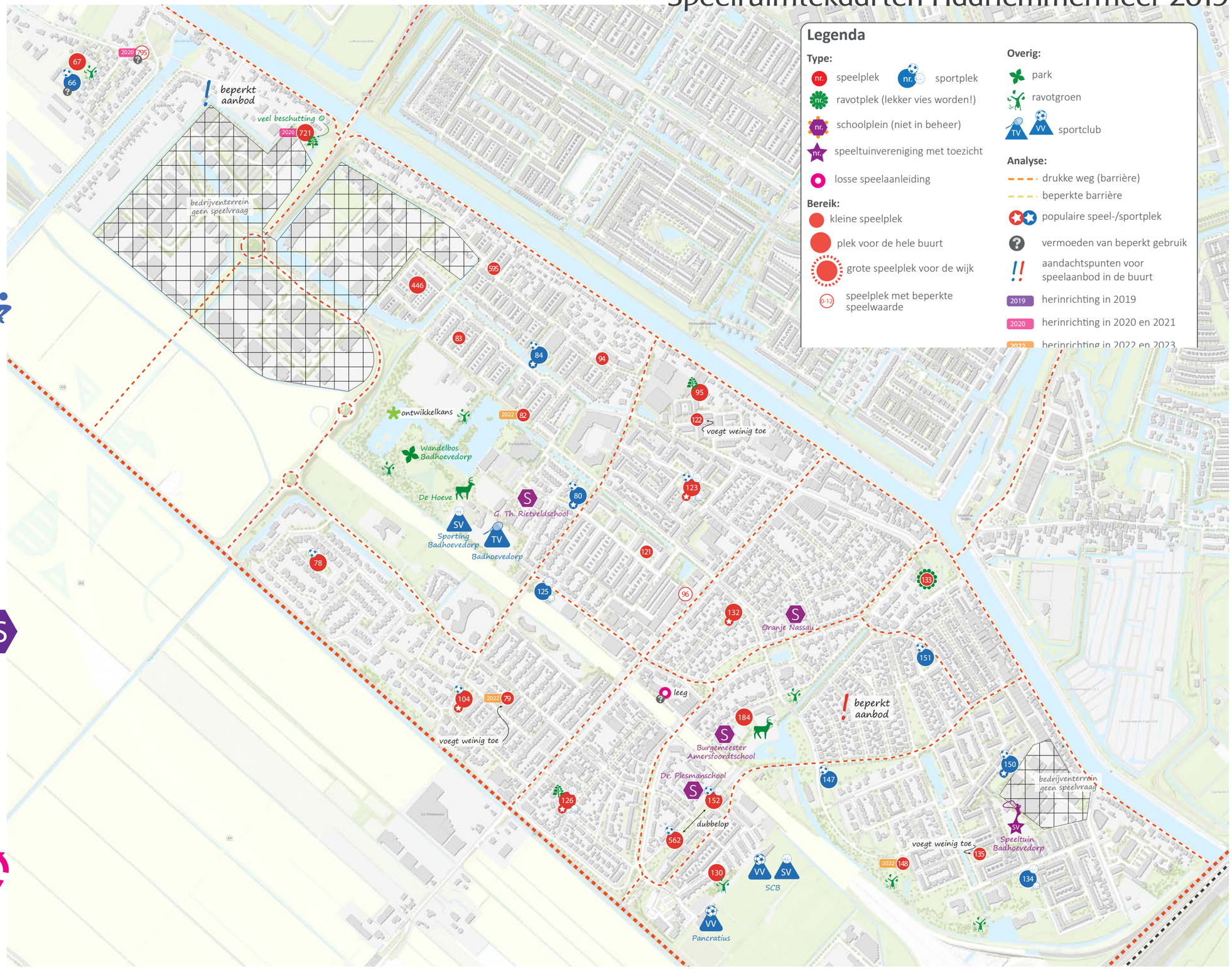

Gemeente Haarlemmermeer - Spaarndam en Haarlemmerliede

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In Spaarndam is het formele aanbod heel sterk gericht op kleinre speelplekken en vooral de jonge doelgroep. Een centrale buurtspeelplek ontbreekt hier ook. Zes van de dertien plekken wordt niet gezien als een volwaardige speelplek (los toestel of te weinig speelwaarde). Met name in het nieuwbouwdeel (#11, #12, #32) is de speelwaarde zeer minimaal en het gebruik ook twijfelachtig. Er zijn wel aantrekkelijke speelplekken (#06 en #04) welke goed worden gebruikt. Aan de overkant van de Spaarne is geen formele speelplek gelegen.

In Haarlemmerliede is één duidelijke buurtplek (#024) en een losse veerwip (#025).

Sportaanbod

Ook het sportaanbod is beperkt in Spaarndam. Er zijn twee trapveldjes met kleine goals (#028) en een jongerenplek (#026), waar skate en basketbal zou moeten kunnen. De ondergrond is echter niet in goede staat. In het nieuwbouwdeel (Rijnland) ontbreekt een sportvoorziening.

Haarlemmerliede kent één sportplek (#031). Deze ligt iets buiten de kern, maar wordt goed gebruikt en is aantrekkelijk ingericht.

Spelen in het groen

Kinderen kunnen gelukkig wel redelijk spelen in het groen. Er zijn veel veldjes en kleine bosjes, en deze zijn niet alleen aan de buitenkanten van de dorpen gelegen. Er is geen echt avontuurlijke speelplek waar natuurlijk spelen sterk wordt gestimuleerd. Hier is, met name in Spaarndam, wel ruimte voor.

In Haarlemmerliede kunnen kinderen ravotten in de bosjes nabij het trapveld (#031).

Basisscholen

De school in Haarlemmerliede is omheind met een hek. Onduidelijk is of dit plein wordt gebruikt buiten schooltijd. De Adalbertusschool in Spaarndam is niet openbaar toegankelijk (hoog hek). Het plein van de Spaarneschool aan de overkant van de Spaarne is wel toegankelijk. Dit is hier ook het enige speelplein.

Spelen op straat

Hoewel de speelplekken niet heel interessant zijn, kunnen kinderen in Spaarndam wel relatief makkelijk op straat spelen of zich verplaatsen door het dorp. Wel is het zo dat auto's het straatbeeld domineren in de meeste buurtjes. In het nieuwe deel van Spaarndam (Rijnland) is de auto zeer dominant aanwezig waardoor het voor kinderen lastiger is om lekker te spelen.

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 wordt er in de periode 2019-2023 geen ingreep verwacht in Spaarndam. Wel is het mogelijk om actief plekken op te pakken om de speelmogelijkheden te verbeteren, met name voor de oudere kinderen en als een ontmoetingsplek voor het hele dorp.

In Haarlemmerliede is alleen de losse veerwip plek aangewezen voor vervanging (in 2022).

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

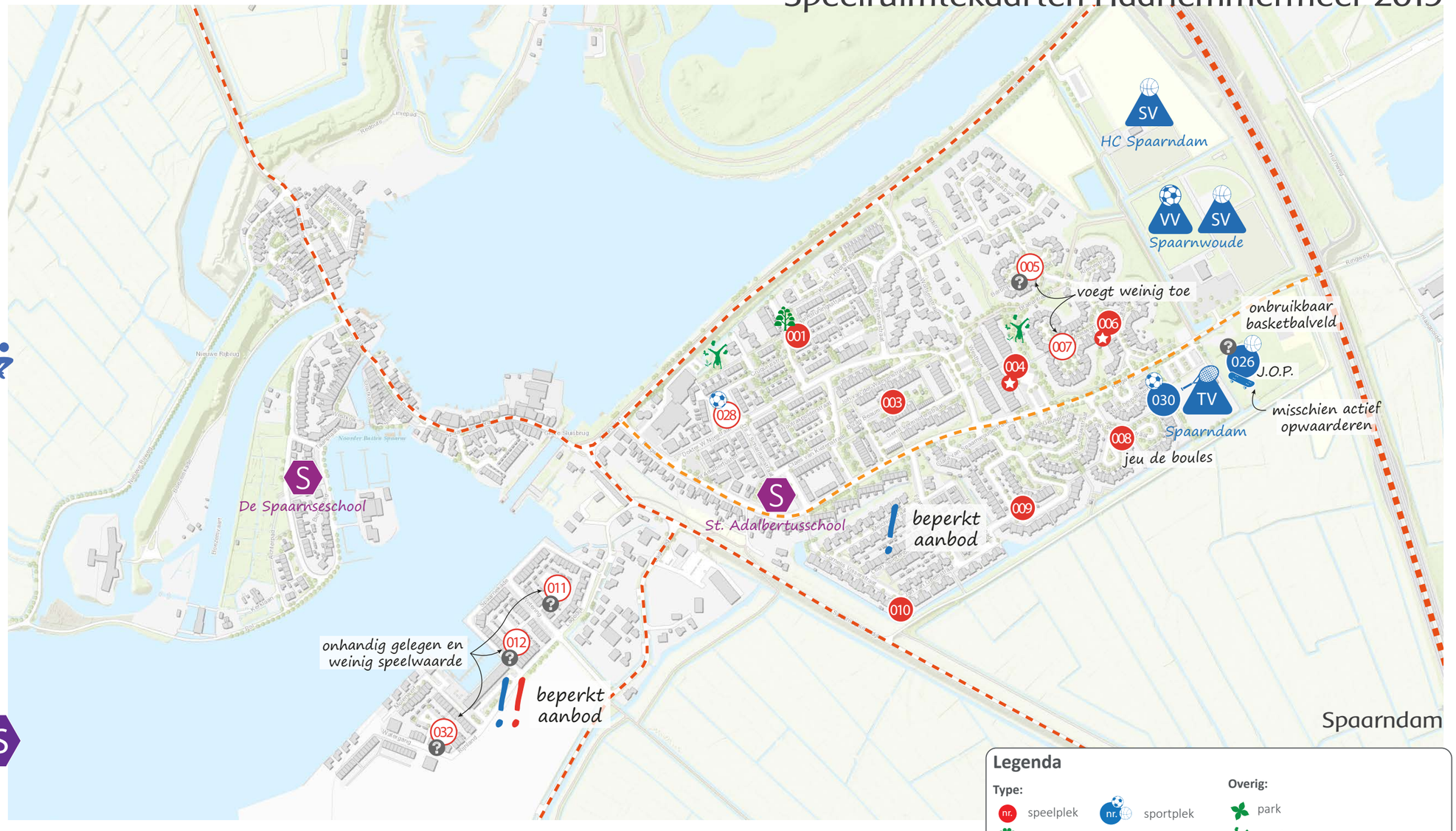

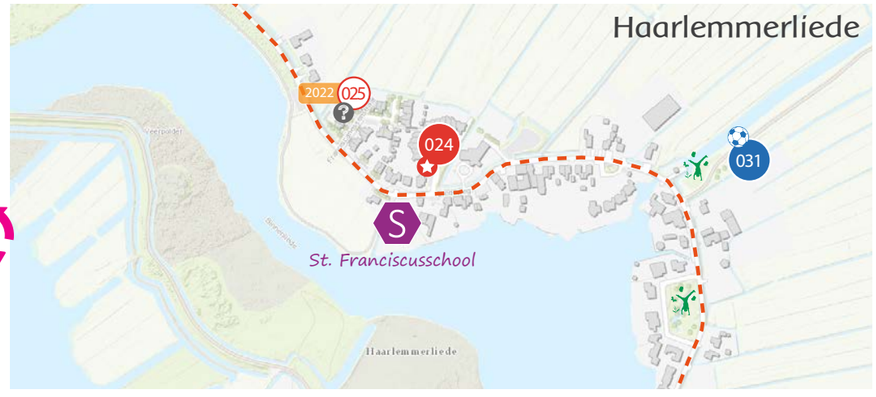

Legenda

Type:
- speelplek
- sportplek
- ravotplek (lekker vies worden!)
- schoolplein (niet in beheer)
- speeltuinvereniging met toezicht
- losse speelaanleiding

Bereik:
- kleine speelplek
- plek voor de hele buurt
- grote speelplek voor de wijk
- speelplek met beperkte speelwaarde

Overig:
- park
- ravotgroen
- sportclub

Analyse:
- drukke weg (barrière)
- beperkte barrière
- populaire speel-/sportplek
- vermoeden van beperkt gebruik
- aandachtspunten voor speelaanbod in de buurt
- herinrichting in 2019
- herinrichting in 2020 en 2021
- herinrichting in 2022 en 2023

Gemeente Haarlemmermeer - Vijfhuizen, Cruquius en Zwaanshoek

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

De formele speelvoorzieningen zijn zijn wisselend verdeeld over de kernen Vijfhuizen, Cruquius en Zwaanshoek. In Cruquius ontbreekt een echt goede speelplek, hetgeen ook geldt voor delen van Vijfhuizen.

In Zwaanshoek en het buurtje in Vijfhuizen rondom speelplek #57-#58 en rondom speelplekken #777 t/m #783 is er sprake van een goed gevarieerd formeel aanbod met speelvoorzieningen voor de allerjongsten, maar ook de oudere kinderen. De speelplekken worden over het algemeen goed gebruikt, al zijn met name in Vijfhuizen ook wat plekken die niet als volwaarde speelvoorzieningen worden aangemerkt.

Sportaanbod

In meerdere buurtjes ontbreekt een goede sportplek. Uiteraard in Cruquius (geen sportplek), maar ook in het meest westelijke buurtje van Vijfhuizen. De sportplekken die er zijn, zijn overigens wel aantrekkelijk gelegen en/of worden goed gebruikt (zoals #778 en #239).

In Zwaanshoek is een divers aanbod aan sportvormen (skate, voetbal en basketbal). In Vijfhuizen is het aanbod gericht op voetbal met één basketbalveld (#65). Andere sporten (bootcamp, tennis) worden niet aangeboden.

Spelen in het groen

In Vijfhuizen kunnen vooral langs de buitenranden in het groen spelen (nabij Groene Weelde bijvoorbeeld). Het openbaar groen in de buurten zelf is beperkter te bespelen. Op de plek ('nieuw') wordt gericht natuurlijk spelen aangeboden (en goed gebruikt).

In Cruquius kan goed heel goed rondom de Bunkers gespeeld worden en in Zwaanshoek zijn meerdere fijne plekken met bespeelbaar groen.

Basisscholen

In Zwaanshoek is één schoolplein welke openbaar toegankelijk is en zo extra meerwaarde biedt in het speelaanbod van deze kern. In Cruquius ontbreekt een schoolplein. In Vijfhuizen liggen twee scholen, beiden hebben geen openbaar toegankelijk schoolplein.

Spelen op straat

In zowel Zwaanshoek als Vijfhuizen zijn leuke speelbuurtjes te vinden waar kinderen goed op straat kunnen spelen. Dit is in Vijfhuizen het geval in het buurtje bij #777 t/m #783 maar ook tusen #785 en #790. Zwaanshoek is als volledig dorp prima bespeelbaar. Er loopt een autovrije zone door het hele dorp die alle populaire plekken verbindt.

In Cruquius en Zwaanshoek worden geen ingrepen verwacht in het tijdsvak 2019-2023. Dit is wel het geval in Vijfhuizen. Op korte termijn staat speelplek #58 op de nominatie voor herinrichting. In 2022 de speelplekken in het buurtje rondom trapveld #778 en in de Waterlinie. Aanbevolen wordt om deze ook in één traject op te pakken om zo de speelruimte, die nu op elkaar is afgestemd, ook in samenhang te herontwikkelen.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

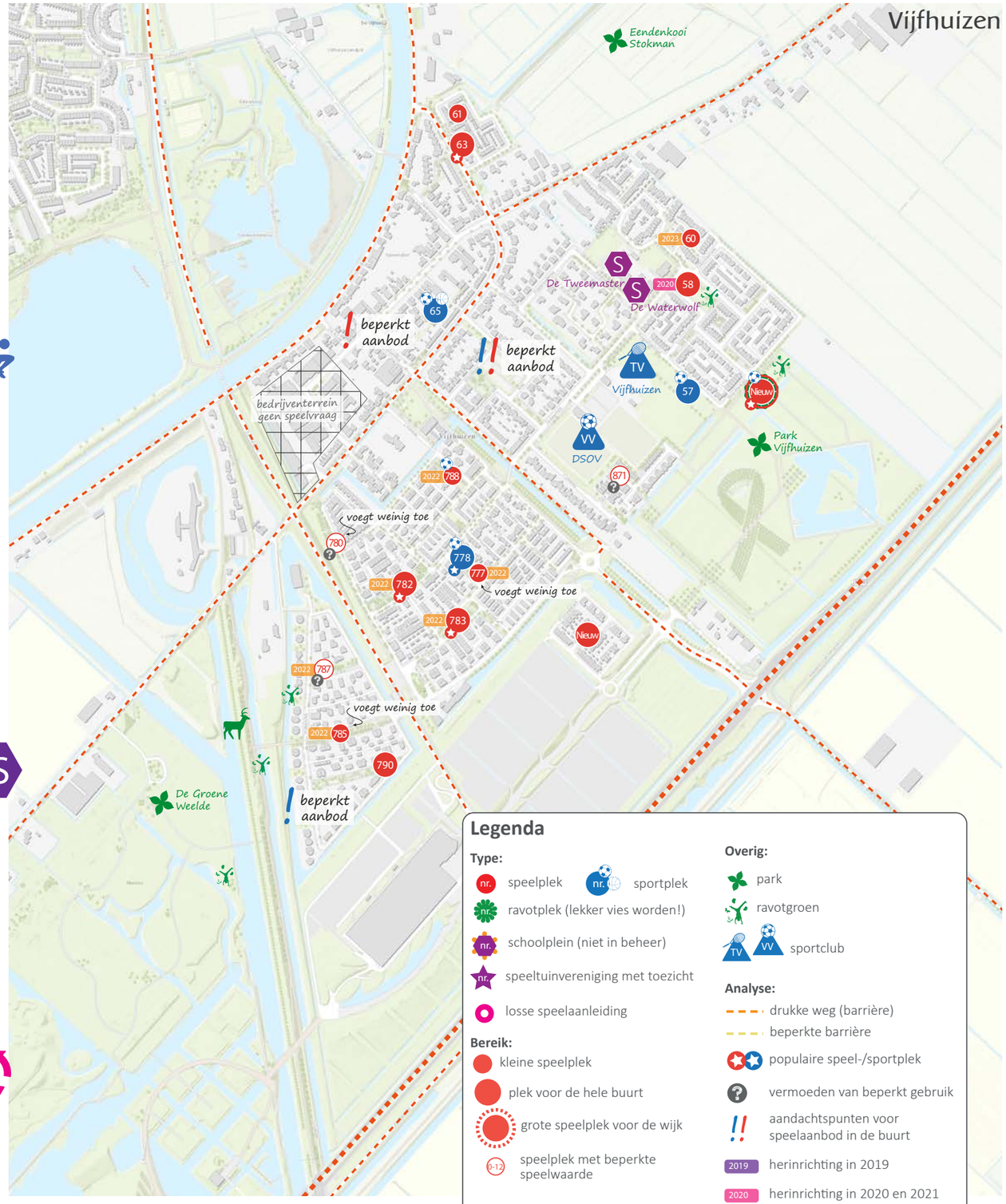

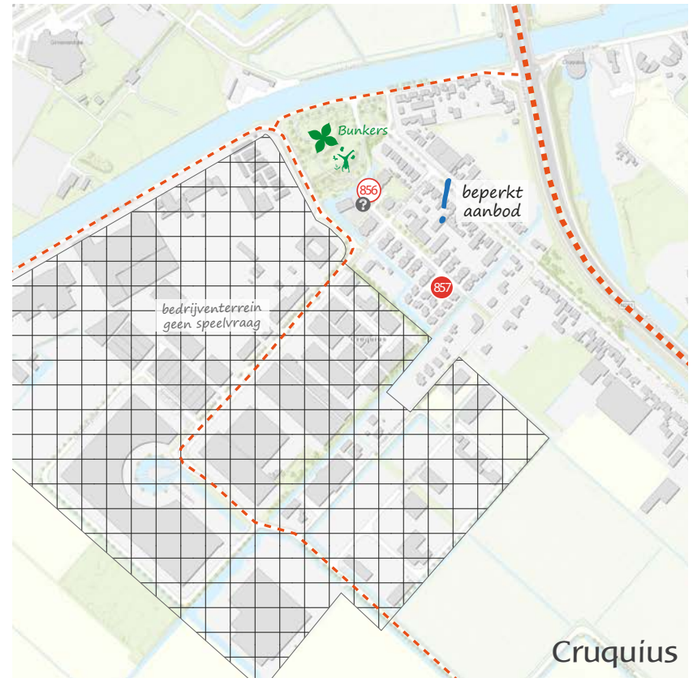

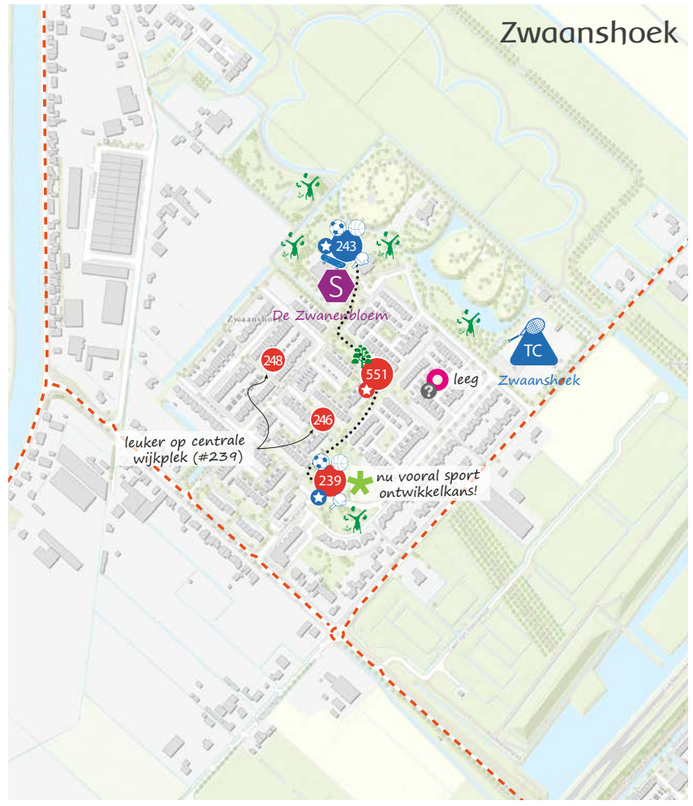

Legenda

Type:
- speelplek
- sportplek
- ravotplek (lekker vies worden!)
- schoolplein (niet in beheer)
- speeltuinvereniging met toezicht
- losse speelaanleiding

Bereik:
- kleine speelplek
- plek voor de hele buurt
- grote speelplek voor de wijk
- speelplek met beperkte speelwaarde

Overig:
- park
- ravotgroen
- sportclub

Analyse:
- drukke weg (barrière)
- beperkte barrière
- populaire speel-/sportplek
- vermoeden van beperkt gebruik
- aandachtspunten voor speelaanbod in de buurt
- herinrichting in 2019
- herinrichting in 2020 en 2021
- herinrichting in 2022 en 2023

Haarlemmermeer - Lisserbroek, Beinsdorp, Buitenkaag, Abbenes en Weteringbrug

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In de vijf kernen hiernaast is de formele speelruimte goed verdeeld. In elke kern is tenminste één goede speelplek voor kinderen van 0 tot 12 jaar. In Lisserbroek en Weteringbrug is er sprake van enige overmaat (kleinere plekjes). In Abbenes mist een goede speelplek in het zuidooste als er gelet wordt op de barrières en verschillende doelgroepen. Aan de noordkant liggen wel twee leuke speelplekken, met name plek #814.

In de grootste kern, Lisserbroek is elk buurtje voorzien van een speelplek. Omdat barrières in het dorp beperkt zijn, is er sprake van enige overmaat, al zijn veel plekken vooral bedoeld voor de jongste doelgroep.

Sportaanbod

In Lisserbroek is het sporten geclusterd rondom de scholen (#188 en #190). Hier wordt zowel skate als voetbal en basketbal aangeboden (en ook goed gebruikt!). In de andere kernen is telkens tenminste één ruime sportplek te vinden. Met name in Beinsdorp (wijkplek #211) en Abbenes #814) zijn dit aantrekkelijke en goed gebruikte plekken.

In Abbenes zuid ontbreekt een goede sportplek.

Spelen in het groen

Met uitzondering van Buitenkaag is in elke kern ruimte om lekker in het groen te spelen. Dit is met name gesitueerd aan de buitenranden van de dorpen. Deze ruimte is voor ongedefinieerd groen, alleen in Lisserbroek lijkt een veld bewust ingericht om lekker in het groen te spelen. De plekken #204 (Buitenkaag), #814 (Abbenes) en in mindere mate #201 (Abbenes) en #210 (Weteringbrug) zijn groen en avontuurlijker ingericht, waardoor het spelen in het groen gestimuleerd wordt.

Basisscholen

In de dorpen Weteringbrug en Beinsdorp zijn geen basisscholen. In Lisserbroek en Abbenes zijn de schoolpleinen (deels) openbaar toegankelijk. Dit maakt dat in deze kernen ook echte speelzones ontstaan voor de hele kern. In Buitenkaag is het enige schoolplein niet openbaar toegankelijk. Dit is hier ook niet nodig.

Spelen op straat

Hoewel allle kernen langs drukke wegen gelegen zijn, valt het mee met de barrières in de kernen zelf. INnBuitenkaag, Weteringbrug en Lisserbroek kunnen kinderen zich goed verplaatsen en op straat spelen. In Abbenes is er sprake van een duidelijk noord en zuid. In noord is het veel beter op straat spelen dan in zuid. In Beinsdorp is er één grote barriére.

Vervangingsopgave

De vervangingsopgave voor de vijf kernen is zeer beperkt. Alleen in Lisserbroek (#192) en Abbenes (#195) worden tot 2023 herinrichtingen verwacht. Bij #192 betreft dit een gedeeltelijke herinrichting.

De speelplek in Abbenes bedient een belangrijk deel van Abbenes-zuid. bij de herinrichting moet daarom gekeken worden of er (wellicht op een andere locatie) ook iets gedaan kan worden voor een bredere doelgroep.

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

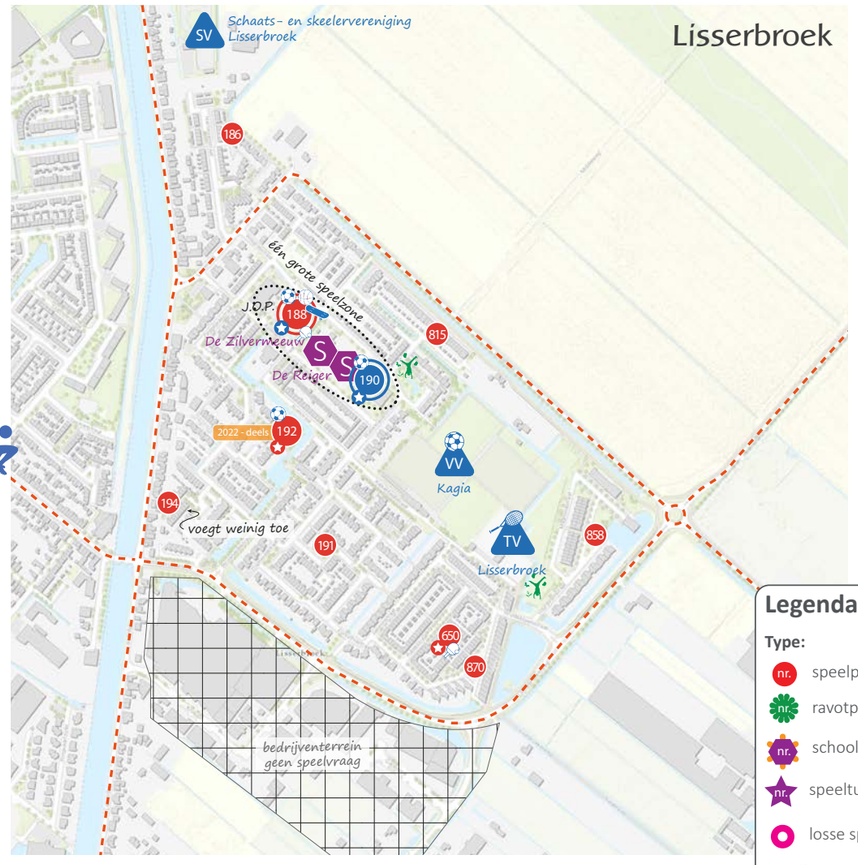

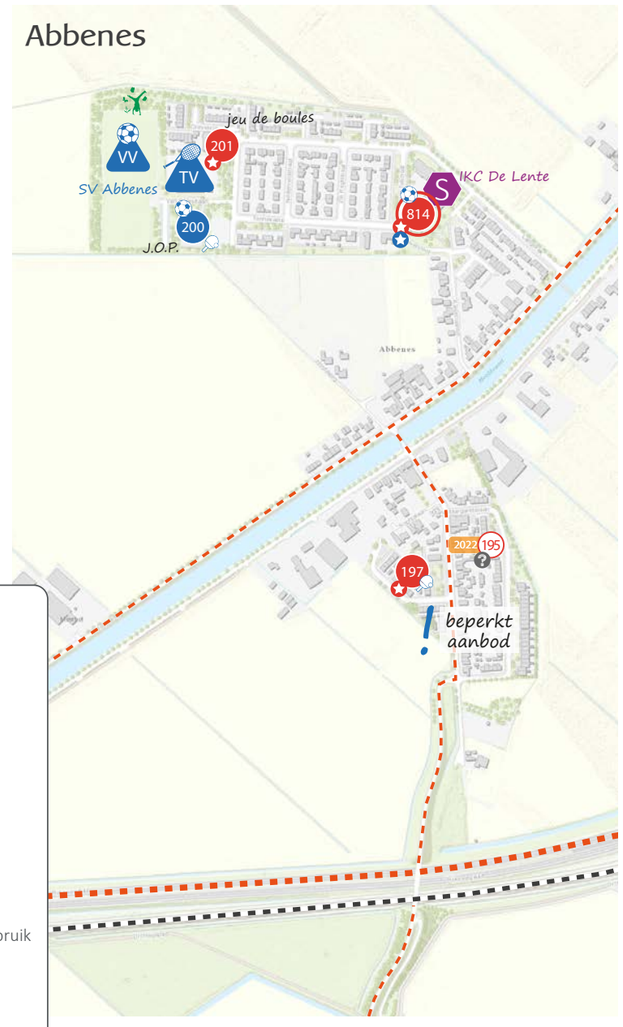

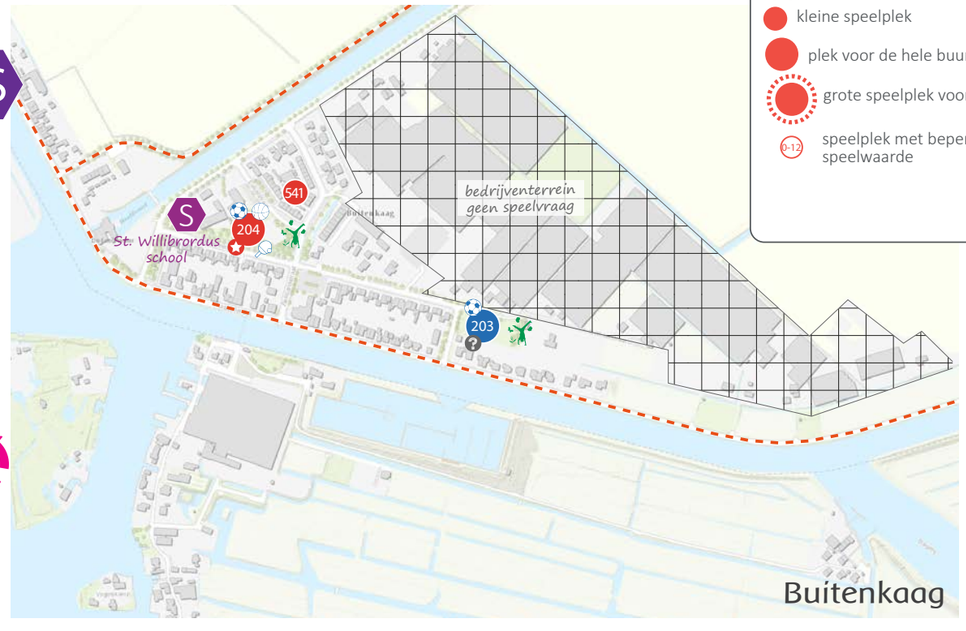

Legenda

Type:
- speelplek
- sportplek
- ravotplek (lekker vies worden!)
- schoolplein (niet in beheer)
- speeltuinvereniging met toezicht
- losse speelaanleiding

Bereik:
- kleine speelplek
- plek voor de hele buurt
- grote speelplek voor de wijk
- speelplek met beperkte speelwaarde

Overig:
- park
- ravotgroen
- sportclub

Analyse:
- drukke weg (barrière)
- beperkte barrière
- populaire speel-/sportplek
- vermoeden van beperkt gebruik
- aandachtspunten voor speelaanbod in de buurt
- herinrichting in 2019
- herinrichting in 2020 en 2021
- herinrichting in 2022 en 2023

Gemeente Haarlemmermeer - Aalsmeerderbrug, Rijsenhout en Burgerveen

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In Rijsenhout liggen de formele speelvoorzieningen goed verspreid. Er zijn meerdere goed ingerichte buurtplekken die de hele kern bedienen. Alleen in het buurtje in het zuidwesten (#38 t/m #41) mist een goede plek en zijn er alleen plekken voor de doelgroep van 0-6 jaar. Hoewel er al meerdere plekken zijn opgeheven zijn er nog steeds 6 plekjes waar het gebruik minimaal lijkt. Vier plekjes (#40, #41, #831 en #892) zijn geen volwaardige speelplek.

In Aalsmeerderbrug en Burgerveen liggen elk 1 formele speelplek. In Burgerveen is dit een complete speel-/sportplek voor de hele kern. In Aalsmeerderbrug betreft het een klein plekje voor een beperkte doelgroep.

Sportaanbod

Goed verdeeld over zowel Rijsenhout als Burgerveen. In Aalsmeerderbrug ontbreekt een sportvoorziening. Hier is wel de ruimte (groot grasveld) om iets te ontwikkelen.

De variatie van sportplekken is wel beperkt. In Rijsenhout liggen naast 1 trimbaan (bij de sportverenigingen) alleen voetbalveldjes. Op een enkele plek staat een tafeltennistafel. In Burgerveen wordt naast voetbal ook basketbal en tafeltennis aangeboden. Verderop in het dorp ligt tevens nog een jeu de boulesbaan.

Spelen in het groen

In Aalsmeerderbrug kun je prima in het groen spelen naast het speelplekje (niet heel spannend). In Burgerveen is die ruimte veel interessanter en wordt dit ook echt gebruikt door kinderen uit het dorp.

In Rijsenhout kun je op meerdere plekken fijn in het groen spelen. Met name nabij het trapveld (#44) aan de rand van het dorp (#873). Op speelplek #45 wordt bewust natuurlijk spel aangeboden. Dit kan nog sterker.

Basisscholen

Alleen in Rijsenhout liggen 2 basisscholen. Deze hebben beiden geen openbaar schoolplein. Wel zijn beide gekoppeld aan een openbare sportvoorziening (voetbalveld en -kooi).

BS

Spelen op straat

In Rijsenhout kunnen kinderen zich prima vermaken op straat. Er zijn veel lege pleintjes en grasveldjes waar zelf spel bedacht kan worden. Op verschillende plekken stonden ooit toestellen en zijn speelaanleidingen (knikkertegels, hinkelbaan) overgebleven. In Aalsmeerderbrug is het spelen op straat beperkt, in Burgerveen kunnen kinderen prima op straat spelen.

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 wordt er in de periode 2019-2023 één ingreep verwacht op de enige plek in Aalsmeerderbrug (#665). Hoewel de aanloop beperkt is, liggen hier wel veel kansen om een speel- en sportplek te maken voor een bredere doelgroep (mogelijk ook voor personeel in bedrijventerrein?). In Rijsenhout liggen er kansen om rondom plek #45 nog meer een wijkplek aan te leggen. Deze plek is voorlopig echter nog niet aan de beurt.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

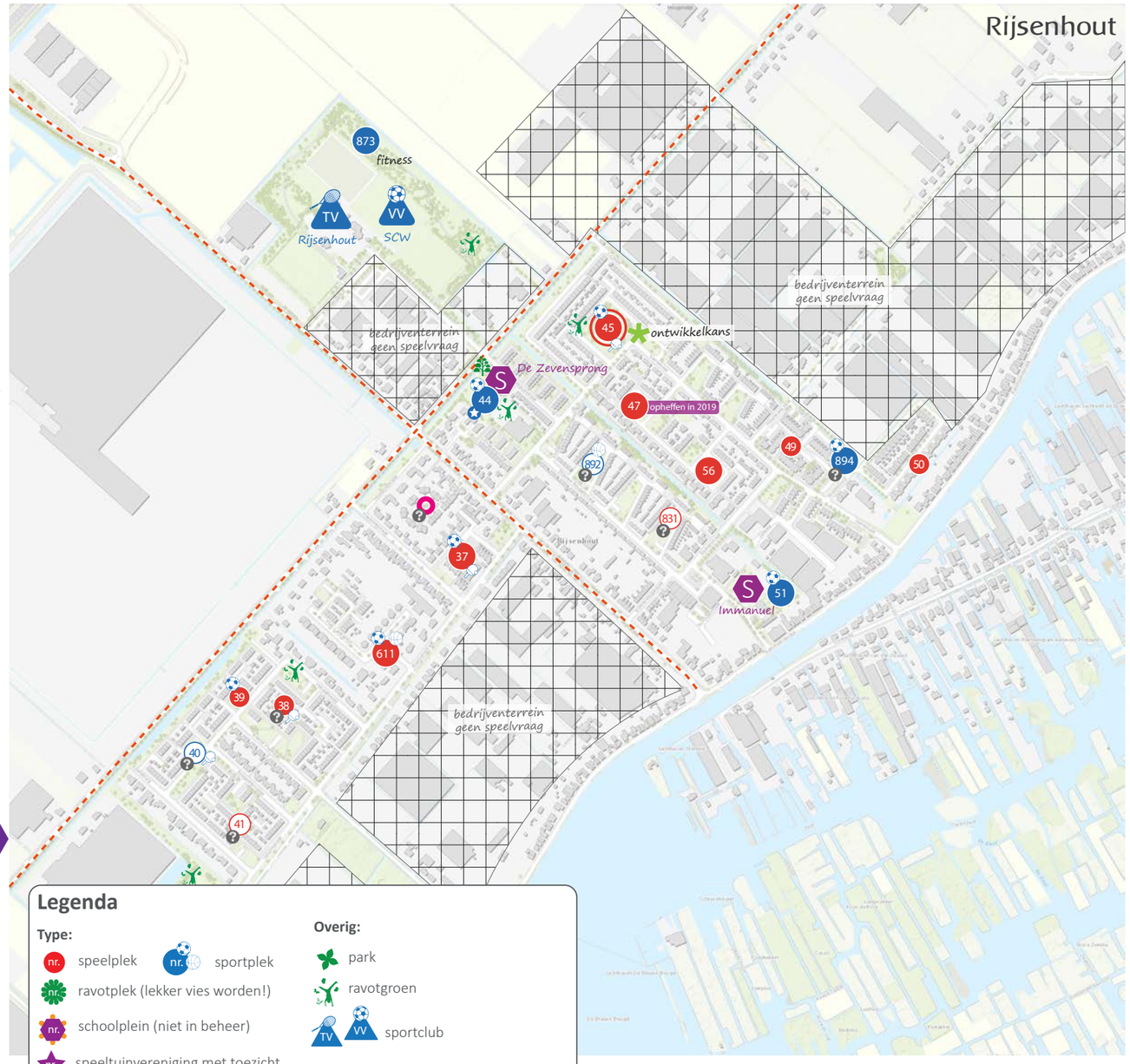

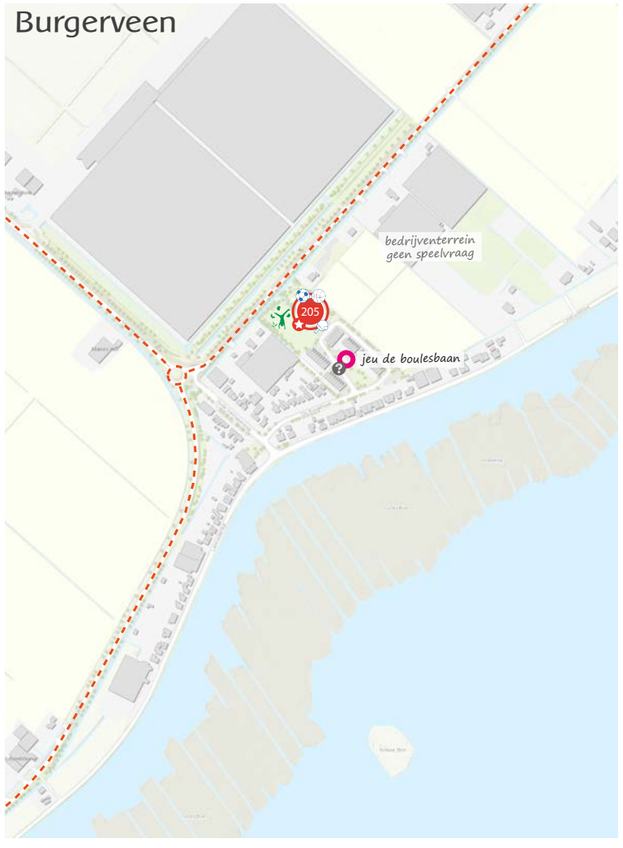

Gemeente Haarlemmermeer - Hoofddorp - Floriande Oost & West

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

De speelruimte op de eilanden van Floriande West zijn op verschillende manieren ingericht. Soms met centrale speelplekken, soms met een netwerk van kleine speelplekken en soms een combinatie van de twee. Voor de buurten in Floriande Oost (wijken naast Recreatieplas Toolenburg) is een zelfde beeld aanwezig. In een deel van de buurten is een overmaat aanwezig, waar afgevraagd kan worden wat de kleine speelplekken bijdragen aan de speelwaarde. In een ander deel van de buurten ontbreekt juist centrale speelplekken voor de buurt.

Sportaanbod

Niet elke eiland van Floriande West heeft een volwaardige sportvoorziening, al is er vaak wel een trapveld aanwezig. Dit geldt ook voor de buurten in Floriande Oost. Het soms minimale aanbod wordt gecompenseerd door de sportvoorzieningen in de strook naast de Deltaweg – Waddenweg. Hier ligt een skateplek (#853) die aantrekkelijk is voor gebruikers uit Hoofddorp en omgeving.

Spelen in het groen

Het groene speelaanbod is in veel buurten beperkt door een hoge bebouwingsdichtheid. Uitzonderingen hierop zijn de buurten rondom locaties #842, #843, #853, de ruimte rondom #855, en op sommige eilanden, zoals rondom locatie #697, locaties #827-829 en rondom locatie #716. Veel groene speelruimte is wel aanwezig in de strook naast de Deltaweg –Waddenweg.

Basisscholen

De scholen in dit gebied zijn niet openbaar. Wel zijn de schoolpleinen in de strook naast de Deltaweg – Waddenweg goed toegankelijk (laag hek of open entree). Hetzelfde geldt in mindere mate voor de scholen Klavertje Vier en de Brandaris in Floriande Oost. De schoolpleinen in de speelzone langs de Deltaweg – Waddenweg zijn een meerwaarde voor de openbare speelruimte, die ander schoolpleinen voegen weinig toe aan de openbare speelruimte.

Spelen op straat

Door de opzet van Floriande West, met veel losse 'wooneilanden', is het hier prima spelen op straat (alleen bestemmingsverkeer). In Floriande Oost zijn ook duidelijke woonbuurten aanwezig.

De Deltaweg en de Waddenweg vormen een harde barrière, net als de Fanny Blankers-Koenlaan en de IJweg. Jonge kinderen mogen of kunnen deze wegen niet zelfstandig oversteken.

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 wordt vooral op twee eilanden in Floriande West ingrepen verwacht. Met name bij #666-#674 liggen kans om de buurt te voorzien van een goed speelplek. Ook de speelruimte van het bovenste eiland kan kritisch worden bekeken. Bij locaties #823- #826 is de vraag of er behoefte is aan een vernieuwing van de speelplek, het gaat hier om minimale speelvoorzieningen.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

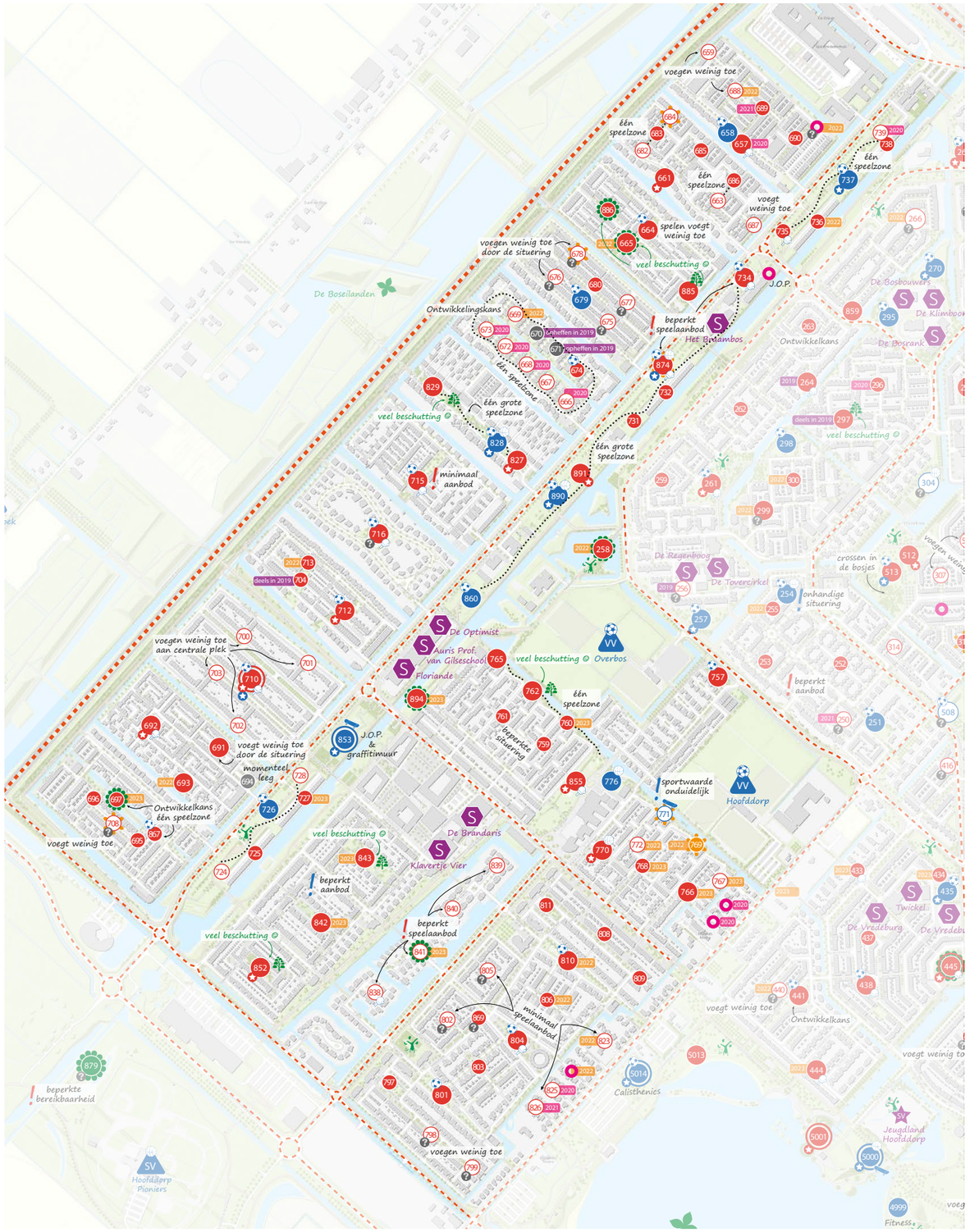

Legenda

Type:
- speelplek
- sportplek
- ravotplek (lekker vies worden!)
- schoolplein (niet in beheer)
- speeltuinvereniging met toezicht
- losse speelaanleiding

Bereik:
- kleine speelplek
- plek voor de hele buurt
- grote speelplek voor de wijk
- speelplek met beperkte speelwaarde

Overig:
- park
- ravotgroen
- sportclub

Analyse:
- drukke weg (barrière)
- beperkte barrière
- populaire speel-/sportplek
- vermoeden van beperkt gebruik
- aandachtspunten voor speelaanbod in de buurt
- herinrichting in 2019
- herinrichting in 2020 en 2021
- herinrichting in 2022 en 2023

Gemeente Haarlemmermeer - Hoofddorp - Overbos & Bornholm West

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In Overbos en Bornholm West is een uitgebreid netwerk van kleine speelplekken aanwezig. Tussen deze kleine speelplekken liggen diverse speelplekken voor de buurt verspreid. Door de structuur van de wijk, leent met name Overbos Noord zich goed voor meerder kleine speelplekken in de straat.

De meeste buurten hebben een prima speelaanbod, in een deel van de buurten is zelfs een overaanbod aanwezig. De speelwaarde is soms beperkt, doordat de kleine speelplekken minimaal uitdagend zijn voor oudere kinderen.

Sportaanbod

In deze wijken zijn verschillende goede sportvoorzieningen aanwezig, bijvoorbeeld #257, #278, #294, #513 en #812. Daarnaast liggen er verschillende trapvelden of basketbalvelden die voorzien in de behoefte vanuit de buurten. Het merendeel van de sportvoorzieningen bevinden zich aan de rand van de buurten.

Spelen in het groen

In deze wijk is het groene speelaanbod prima. De verschillende buurten zijn ruim opgezet met veel bespeelbaar groen. Bij #513 kan gespeeld en gecrost worden in de bosjes. Diverse speelplekken liggen in het groen (#261, #284 of #407) waardoor kinderen in het naastgelegen groen kunnen ravotten.

Basisscholen

De scholen in dit gebied zijn niet openbaar. Wel zijn de verschillende schoolpleinen goed toegankelijk laag hek of open entree). Met name de scholenclusters in Overbos Noord en Zuid zijn een meerwaarde voor de openbare speelruimte. Zij fungeren als centrale speelvoorziening, een functie waar mogelijk meer op kan worden ingezet.

Spelen op straat

In de verschillende wijken kan goed op straat worden gespeeld. In Overbos Noord is de wijk zodanig opgebouwd dat er veel autoluwe straatjes aanwezig zijn. Ideaal voor kinderen om op straat te spelen of te verplaatsen.

In en om de wijken liggen verschillende doorgaande wegen die een barrière vormen voor jongere kinderen. Dit geldt ook voor de verschillende sloten die tussen de buurten in liggen.

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 worden veel ingrepen verwacht in deze wijken op de middellange termijn (2022). In het noorden van Bornholm West en in geheel Overbos zijn veel voorzieningen toe aan vervanging. In deze wijk kan onderzocht worden of alle kleine speelplekken behouden moeten blijven of dat er ingezet wordt op centrale speelplekken voor de buurt.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

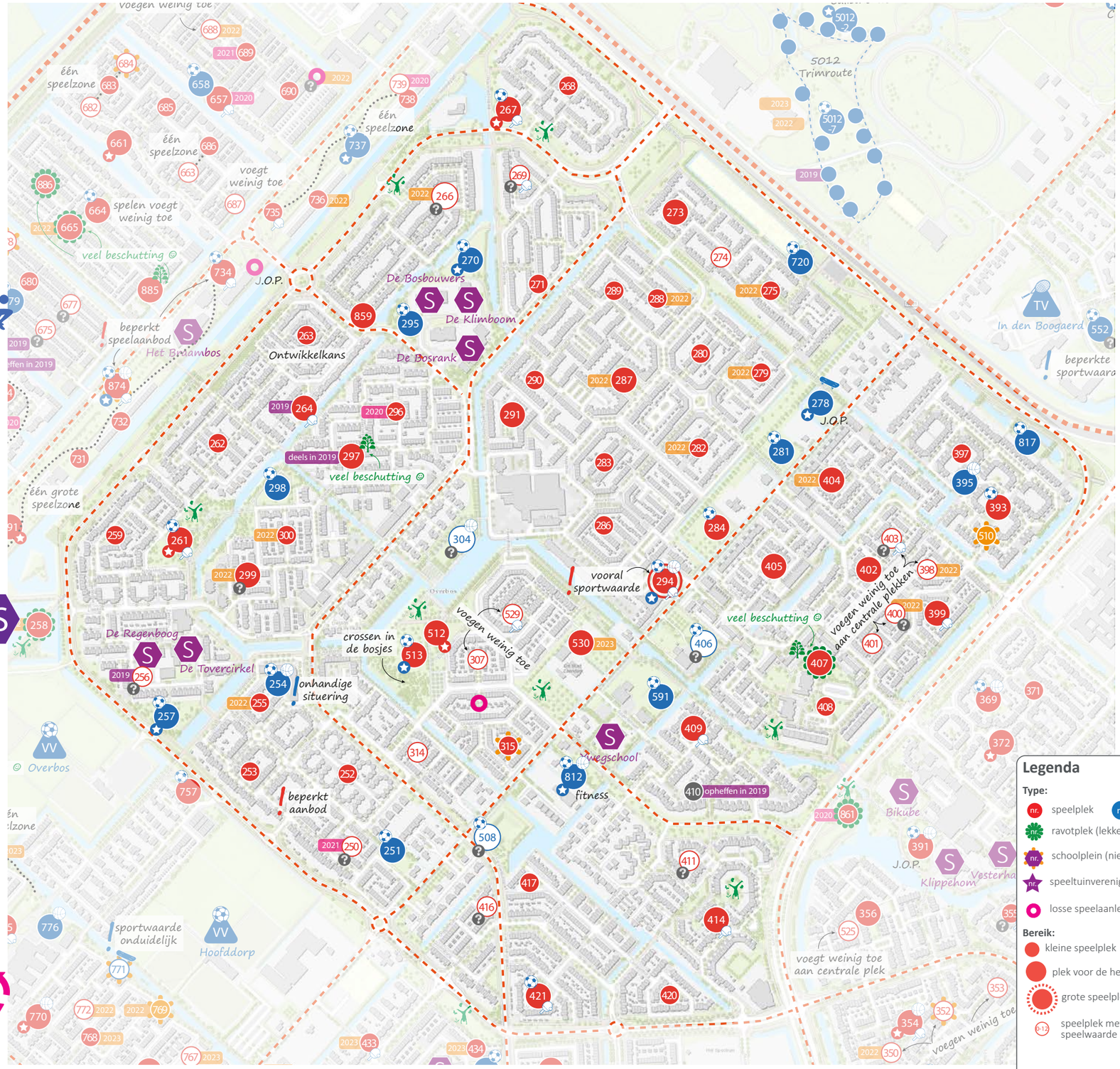

Gemeente Haarlemmermeer - Hoofddorp - Toolenburg Oost & Zuid & West

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

Rondom recreatieplas Toolenburg liggen verschillende wijkoverstijgende voorzieningen. In de wijken rondom het park zijn veelal speelplekken voor de hele buurt aanwezig. In het oosten van Toolenburg zijn naast de buurtspeelplekken ook veel kleine speelplekken aanwezig. Een overschot in aanbod, waarbij een gedeelte van de kleine speelplekken maar een beperkte meerwaarde is voor de speelwaarde van de buurt. In de nieuwbouwwijk in Zuid zijn naast twee buurtspeelplekken ook nog drie kleine speelplekken aanwezig.

Sportaanbod

Bij recreatieplas Toolenburg zijn ook verschillende grote, aantrekkelijke sportvoorzieningen aanwezig. Verspreid door de verschillende wijken liggen ook kunstgras sportvelden, aangevuld met trapvelden. In Toolenburg Zuid, bij de nieuwbouwwijk is het aanbod van sportvoorzieningen minimaal.

Spelen in het groen

Het park is uiteraard een mooie, groene speelplek. In de woonwijken is locatie #445 een mooie natuurspeelplek. Verspreid door de buurten liggen verschillende grasvelden of parkjes waar gespeeld kan worden. De verkaveling in de wijken is vrij strak, met weinig vrije ruimte. Wel zijn de straatprofielen breed met openbaar groen.

Basisscholen

De drie clusters van scholen in dit gebied zijn niet openbaar. Wel zijn de schoolpleinen van de verschillende clusters toegankelijk (laag hek of open entree). In Toolenburg West kan het cluster van scholen een belangrijke rol spelen in de openbare speelruimte. Hetzelfde geldt voor het scholencluster aan de westkant. Naast Het Kompas en de Dr. A van Voorthuijsenschool ligt een buurtspeelplek, de scholen voegen hier minder toe aan de openbare speelruimte.

Spelen op straat

Door de rechte verkaveling van de woonwijken is een overzichtelijke situatie aanwezig. Hierdoor kunnen kinderen prima op straat spelen. Vanuit Toolenburg West is het park te bereiken zonder barrières te beslechten. Vanuit Toolenburg Oost ligt een busbaan tussen het park en de wijk. Door de wijken en er omheen liggen verschillende doorgaande wegen.

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 wordt vooral in Toolenburg Oost verschillende vervangingen verwacht rond 2022. Het gaat hier veelal om kleine speelplekken, er ligt hier een kans om de buurt te voorzien van een goede speelplek.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

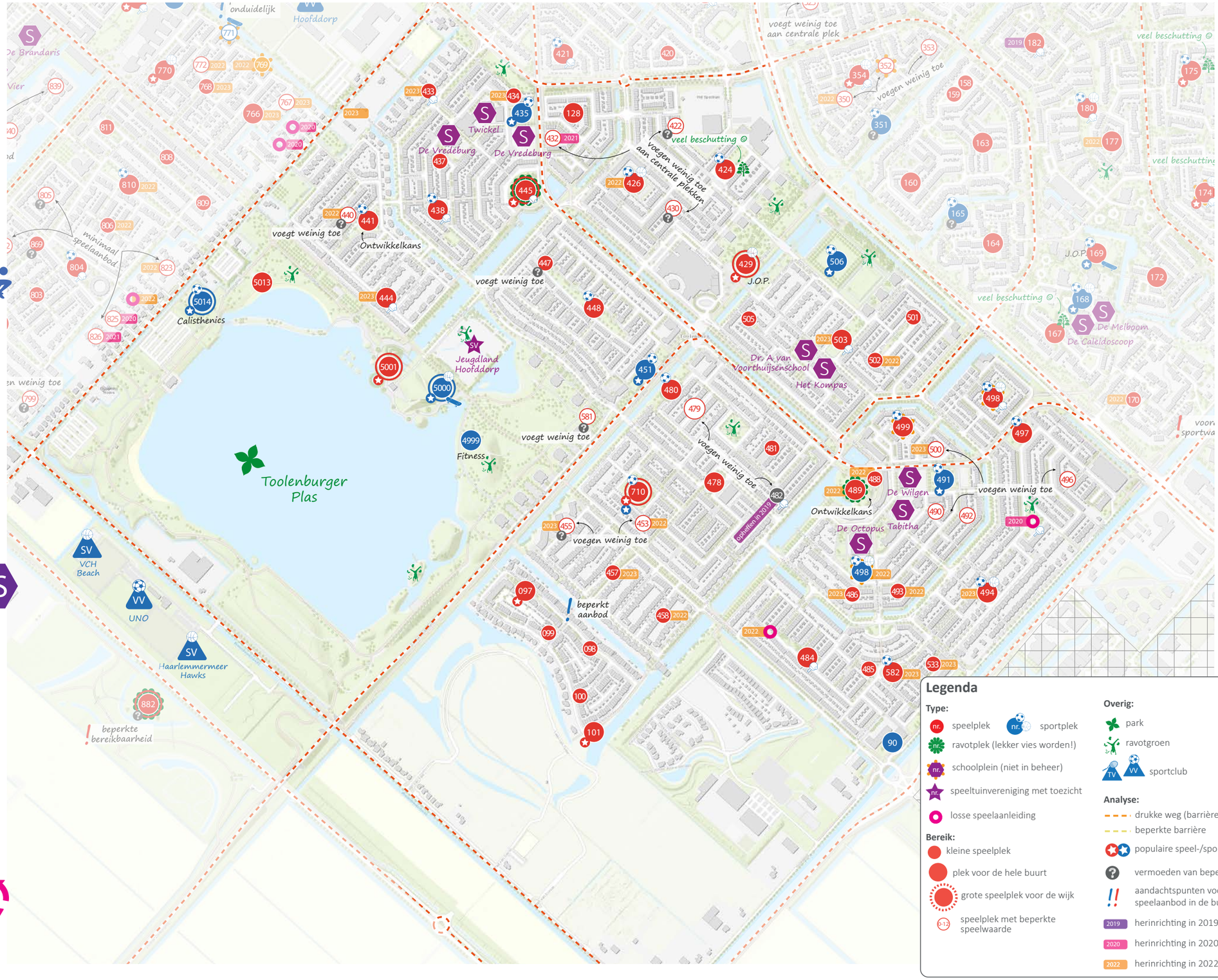

Gemeente Haarlemmermeer - Hoofddorp - Noord & West, Pax en Bornholm Oost

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In Hoofddorp Noord en West is een netwerk van buurtspeelplekken aanwezig die goed voorzien in de speelbehoefte. In beide delen van Pax is ook een gelijkmatige verdeling aanwezig van buurtspeelplekken, elk buurtje heeft een eigen speelplek. De speelplekken liggen hier wel dichter bij elkaar dan in Noord en West. In Bornholm Oost is een combinatie van buurtspeelplekken en kleine speelplekken. Het aanbod is hier groot, waarbij de kleine speelplekken niet altijd een toegevoegde speelwaarde hebben.

Sportaanbod

In Noord liggen twee goede sportvoorzieningen, een multifunctioneel sportveld en een strook met diverse sportvelden. In West liggen twee trapvelden.

In Bornholm Oost liggen twee kunstgras sportvelden, een verhard sportveld en verschillende trapvelden of basketbalvelden. Hiermee is een uitgebreid aanbod aanwezig, met extra voorzieningen als een J.O.P. of graffitimuur. In Pax is een vergelijkbare situatie aanwezig, met diverse kwalitatief goede voorzieningen die goed zijn gepositioneerd.

Spelen in het groen

Hoofddorp Noord is ruim opgezet met een uitgebreide groenstructuur van bosjes en grasvelden tussen de woningen, wat goed spelen in het groen is voor kinderen.

In West is een divers beeld aanwezig, een gedeelte van de wijk heeft beperkt vrij ruimte. Het andere gedeelte is juist ruimer opgezet met grasvelden tussen de woningen en een brede groenzone.

In Bornholm Oost is tussen en achter de woningen veel 'rest ruimte' aanwezig, deze groene ruimte is geschikt voor kinderen om te spelen in het groen. Pax heeft een vergelijkbare structuur met veel groene vrije ruimte tussen de woningen, leuk voor kinderen om op avontuur te gaan. In West en Pax zijn verschillende speelplekken met veel beschutting, speelplekken waar in de zomer ook goed gespeeld kan worden.

De scholen in dit gebied zijn niet openbaar. De meeste scholen in dit gebied zijn wel toegankelijk (laag hek of open entree). Met name het cluster van scholen in Pax (De Meiboom en De Caleidoscoop) hebben een goede interactie met de openbare speelruimte. In Bornholm Oost is een gedeelte van de schoolpleinen minder goed toegankelijk door een hoog hekwerk. Dit cluster als geheel is wel een meerwaarde voor de openbare speelruimte, net zoals het schoolplein in Noord.

BS

Spelen op straat

In de verschillende wijken kan goed op straat worden gespeeld. Dit kan bijvoorbeeld door de hofjes die aanwezig zijn, waardoor ze verkeersluw zijn of door een netwerk van fiets- en wandelpaden door het groen.

De verschillende wijken worden wel omsloten door harde barrières voor jongere kinderen, in de vorm van wegen, waterwegen of industrie.

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 wordt in deze wijken een minimale vervangingsopgave verwacht op de korte termijn. Verspreid door de wijken zijn voor enkele kleine speelplekken toe aan vervanging. Dit leve een kans op om de buurt te voorzien van een goede speelvoorziening.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

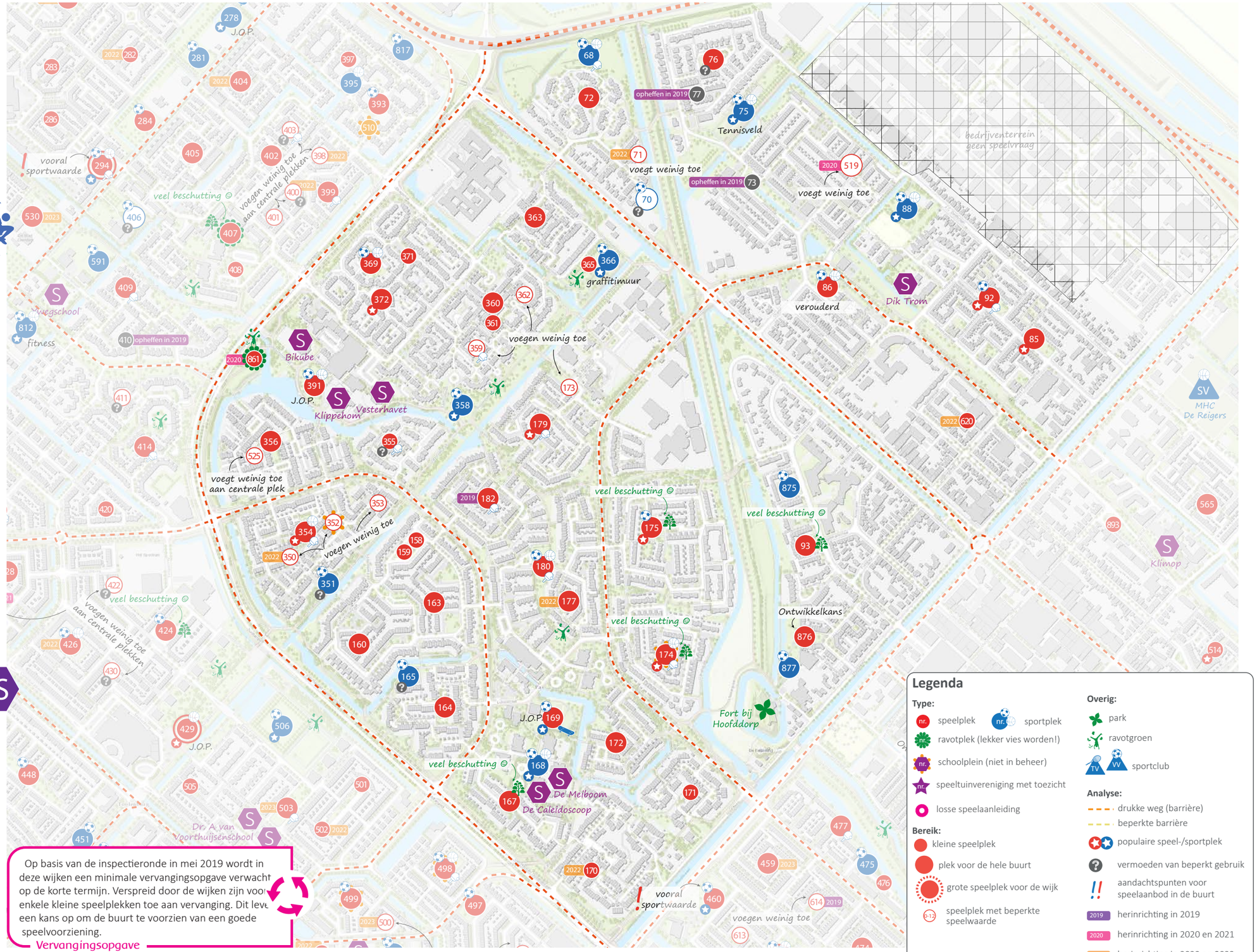

Legenda

Type:
- speelplek
- sportplek
- ravotplek (lekker vies worden!)
- schoolplein (niet in beheer)
- speeltuinvereniging met toezicht
- losse speelaanleiding

Bereik:
- kleine speelplek
- plek voor de hele buurt
- grote speelplek voor de wijk
- speelplek met beperkte speelwaarde

Overig:
- park
- ravotgroen
- sportclub

Analyse:
- drukke weg (barrière)
- beperkte barrière
- populaire speel-/sportplek
- vermoeden van beperkt gebruik
- aandachtspunten voor speelaanbod in de buurt
- herinrichting in 2019
- herinrichting in 2020 en 2021
- herinrichting in 2022 en 2023

Gemeente Haarlemmermeer - Hoofddorp - Oost & Zuid & Graan voor Visch

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In Hoofddorp Oost is een gelijkmatige verspreiding aanwezig van speelplekken voor de hele buurt. Dit wordt aangevuld met kleine speelplekken, gedeeltelijk met een beperkte meerwaarde voor de speelruimte. In Hoofddorp Zuid liggen de centrumvoorzieningen van Hoofddorp, het aanbod aan speelvoorzieningen is minimaal in deze wijk. In Graan voor Visch is een hoge dichtheid van speelplekken voor de buurt aanwezig. Wanneer een speelplek voor de buurt ontbreekt, is er wel nog een kleine speelplek aanwezig.

Sportaanbod

In Hoofddorp Oost is een hoog aantal sport- of trapvelden aanwezig. Het merendeel is goed bruikbaar, wel twee voorzieningen aanwezig die beperkte sportwaarde hebben voor oudere jeugd.

In Hoofddorp Zuid is één nieuwe sportvoorziening aanwezig. Het gaat om een kunstgras sportveld en calisthenics. Deze voorziening lijkt wel erg verborgen te liggen.

In Graan voor Visch liggen veel goede sportvoorzieningen (kunstgras of verhard), aangevuld met enkele trapvelden. In deze wijk is wellicht een overaanbod van sportvoorzieningen aanwezig.

Spelen in het groen

In Hoofddorp Oost is dicht bij het centrum de ruimte beperkt. Hier is weinig vrije speelruimte.

Verder naar het oosten is de wijk ruimer opgezet, tussen de woonblokken zijn verschillende groenstroken en open ruimtes waar gespeeld kan worden.

In Hoofddorp Zuid is in het centrum beperkte ruimte, meer richting het oosten (station) is een groot park en vrije ruimte aanwezig.

In Graan voor Visch liggen de woonblokken rondom centrale grasvelden (met speelvoorzieningen). Hierdoor kunnen kinderen goed spelen in het groen.

Basisscholen

De scholen in dit gebied zijn niet openbaar. De scholen in Hoofddorp Oost zijn wel toegankelijk (laag hek of open entree). Al ligt een deel van de schoolpleinen wel afgeschermd in het groen. Het schoolplein in Hoofddorp Zuid ligt afgeschermd, aan de achterkant van het gebouw, hier is het lastig toegankelijk. De school in Graan voor Visch is wel toegankelijk (laag hek of open entree).

In Hoofddorp Oost zijn de schoolpleinen een meerwaarde voor de openbare speelruimte. In Graan voor Visch liggen veel buurtspeelplekken rondom het schoolplein, deze voegt beperkt wat toe aan de openbare speelruimte.

Spelen op straat

In Hoofddorp Oost kan prima op straat worden gespeeld, er zijn duidelijk woonbuurten aanwezig.
In Hoofddorp Zuid is in het centrumgebied een hoge druk op de openbare ruimte aanwezig. Het is hier niet ideaal spelen voor kinderen. In de woonbuurt in het zuidoosten kan dit wel prima.

In Graan voor Visch is het goed spelen op straat, rondom de centrale grasvelden ligt een netwerk van autoluwe straatjes.

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

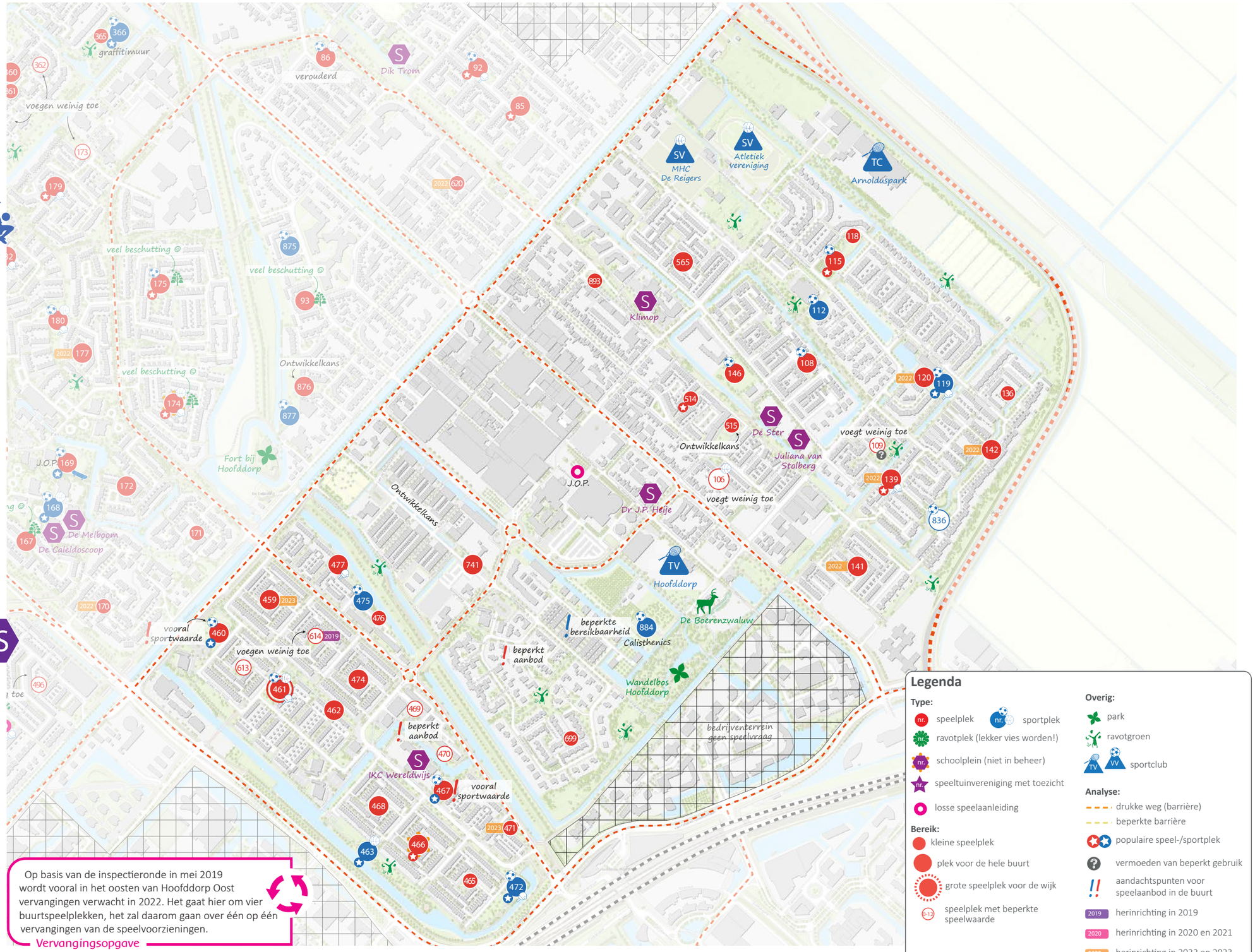

Gemeente Haarlemmermeer - Nieuw-Vennep - Getsewoud Noord

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In Getsewoud Noord is sprake van een overmaat aan speelvoorzieningen. Er zijn naast een groot aantal buurtplekken (10 in totaal) nog 16 kleinere speelplekken die vooral een jonge doelgroep bedienen. Van deze 16 kleinere plekken is de helft niet ingericht als een volwaardige speelplek. Een deel van de plekken heeft dan ook weinig meerwaarde voor de speelmogelijkheden in de wijk.

De buurtplekken in de wijk hebben een duidelijke ontmoetingsfunctie. Goed gebruikte centrale buurtplekken zijn #847, #750, #774 en #645.

Sportaanbod

Qua sportaanbod is de wijk prima voorzien. Er zijn meerdere trapvelden die ook goed gebruikt worden, daarnaast is er een prima basketbalveld en een skatebaan aan de rand van de wijk voor de jongeren uit de wijk. In elk barrieregebied is wel tenminste één sportplek te vinden.

Spelen in het groen

Kinderen kunnen op meerdere plekken in de wijk prima in het groen spelen. Er is weinig sprake van echt ongedefinieerd ravotgroen, veel is immers strak aangelegd. Hier liggen wel kansen in de wijk om de diversiteit van de speelruimte te verbeteren. Op plek #774 is al wel een aanzet gemaakt voor een natuurlijke speelplek. Dit zou eventueel sterker kunnen worden aangezet. In het herstpark is niet echt sprake van speelgroen, maar kunnen kinderen wel fijn spelen.

Basisscholen

Er is een cluster van drie scholen aan de noordkant van de wijk. Deze zijn duidelijk buiten de wijk geplaatst en kennen ook geen openbaar toegankelijk schoolplein. Wel is het interessant om te kijken naar logische routes door de wijk waar blijkbaar veel kinderen langs moeten komen.

Spelen op straat

Binnen de wijk kunnen kinderen zich prima van A naar B verplaatsen. Er zijn qua autoverkeer weinig echte barriéres in de wijk zelf (vooral bestemmingsverkeer). Het water verdeelt de wijk wel in verschillende buurten.

Het spelen op straat kan in de wijk prima en wordt ook duidelijk gedaan (met de fiets, stoepkrijt en bal).

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 worden in het tijdvak 2019-2020 ingrepen verwacht op de buurtplekken #774 en #775. Hier ligt ook een kans om sterker in te zetten op natuurlijk spelen. In het tijdvak 2021-2023 wordt op nog eens 6 plekken in deze wijk een ingreep verwacht. Met name op plekken #752 en #753 moet kritisch gekeken worden naar de noodzaak van een vergelijkbare herinrichting.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

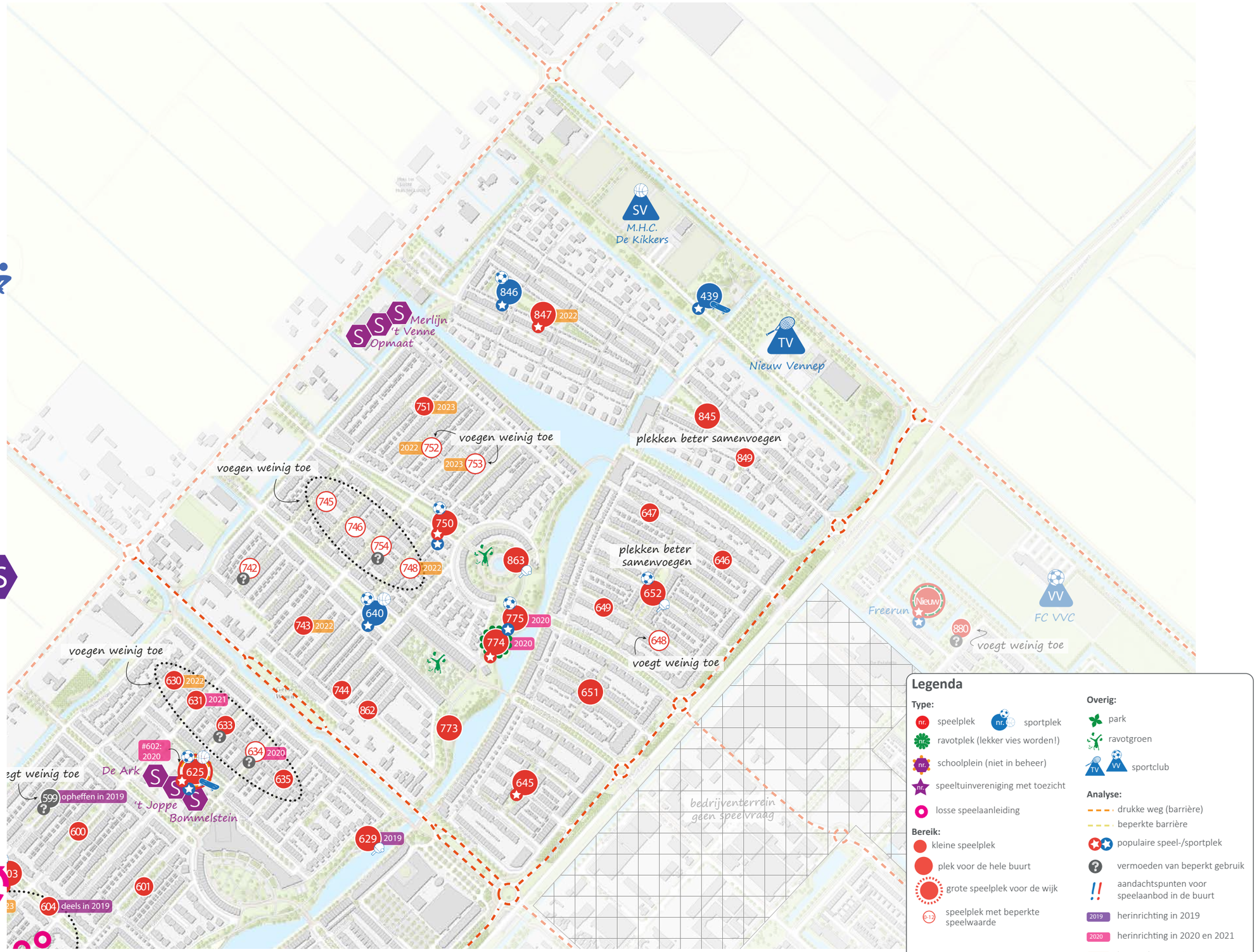

Gemeente Haarlemmermeer - Nieuw-Vennep - Getsewoud Zuid

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In Getsewoud Zuid is vergelijkbaar met Noord een sterke overmaat van speelplekken aanwezig. In deze wijk liggen, goed verspreid, 9 speelplekken met een duidelijke buurtfunctie en die bijna zonder uitzondering ook goed gebruikt (lijken te) worden. Mooie voorbeelden hiervan zijn #625, #872, #584 en #616.

Naast deze buurtplekken zijn er nog 27 speelplekken (!) die vooral voor een jongere doelgroep zijn ingericht. Hiervan worden 16 plekken beoordeeld als niet volwaardige speelplek of betreft het een losse speelaanleiding. Veel van deze plekken voegen weinig toe aan het speelaanbod in de wijk.

Sportaanbod

Het sportaanbod is prima in de wijk. In elke barrièregebied (verdeeld door het water) ligt wel één of meerdere sportplekken. Dit is altijd ingevuld met voetbal, maar ook basketbal en skate komen aan bod. De sportplekken zijn goed centraal gelegen in de buurtjes.

Spelen in het groen

In Getsewoude Zuid zijn weinige goede ravotplekken. Het is vooral strak ingericht waardoor er weinig ruimte is om te rommelen en zelf vorm te geven aan de groene speelruimte. Plek #872 is natuurlijk wel een fijne speelplek om ook lekker in te ravotten. Dit wordt ook goed gedaan hier.

Basisscholen

Er is een cluster van drie scholen aan de oostkant van de wijk. De pleinen zijn (grotendeels) openbaar toegankelijk en worden ook goed gebruikt buiten schooltijd. De pleinen zijn mooi vormgegeven (leuk met de fiets)en in combinatie met de speel- en sportplek in beheer van de gemeente een trekpleister om lang en lekker te spelen.

BS

Spelen op straat

Binnen de wijk kunnen kinderen zich prima van A naar B verplaatsen. Er zijn qua autoverkeer weinig echte barriéres in de wijk zelf (vooral bestemmingsverkeer). Het water verdeelt de wijk wel in verschillende buurten.

In de wijk spelen veel kinderen ook zichtbaar op straat. Dit is bijvoorbeeld duidelijk te zien in de buurtjes met veel kleinere speelplekjes.

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 wordt in het tijdvak 2019-2020 op 9 plekken een ingreep verwacht. Veel (7) van deze plekken hebben een beperkte meerwaarde voor het speelaanbod in de wijk. Hier moet dus kritisch gekeken worden naar de noodzaak van een vergelijkbare herinrichting. In het tijdvak 2021-2023 wordt op nog eens 6 plekken een ingreep verwacht.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

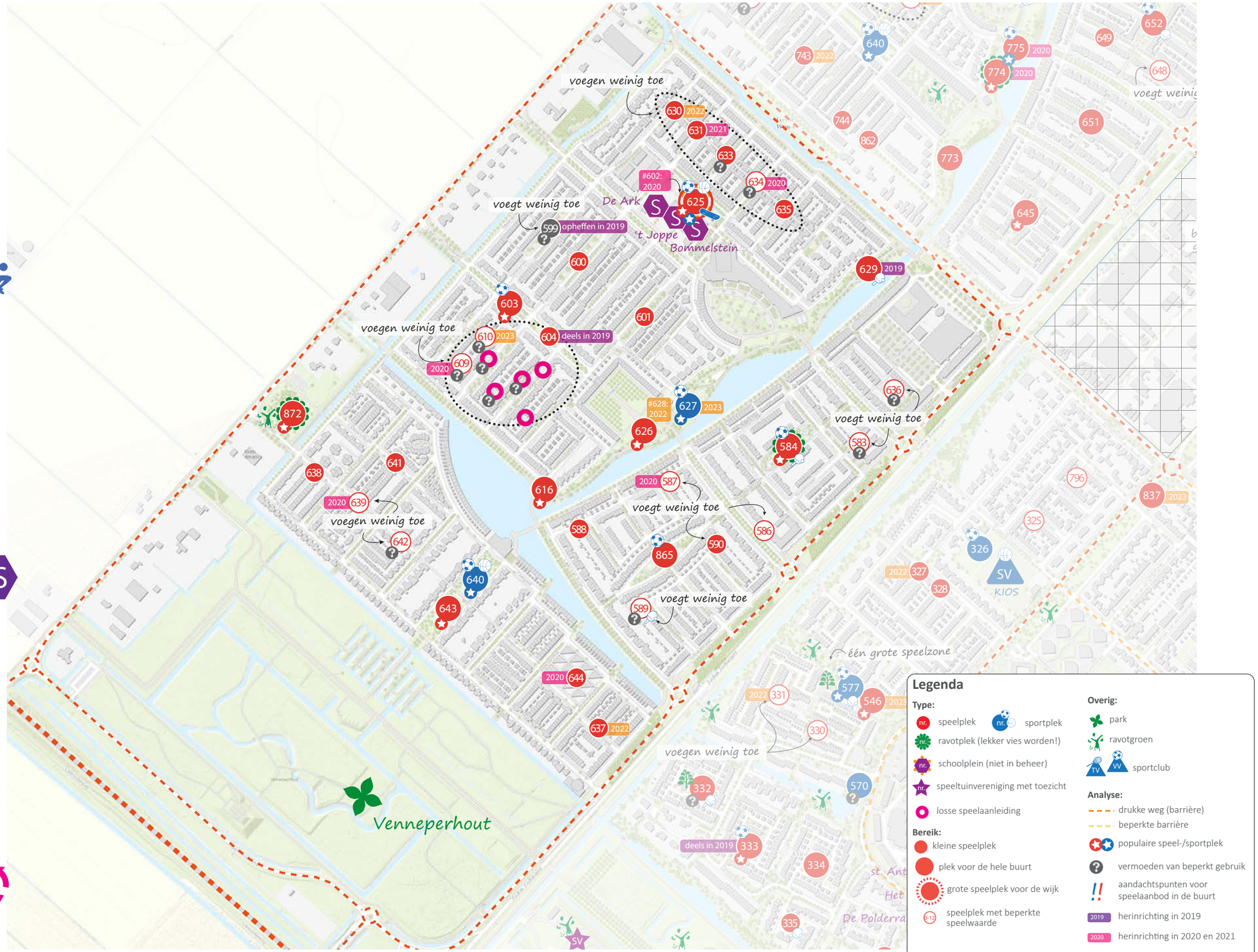

Legenda

Type:
- speelplek
- sportplek
- ravotplek (lekker vies worden!)
- schoolplein (niet in beheer)
- speeltuinvereniging met toezicht
- losse speelaanleiding

Bereik:
- kleine speelplek
- plek voor de hele buurt
- grote speelplek voor de wijk
- speelplek met beperkte speelwaarde

Overig:
- park
- ravotgroen
- sportclub

Analyse:
- drukke weg (barrière)
- beperkte barrière
- populaire speel-/sportplek
- vermoeden van beperkt gebruik
- aandachtspunten voor speelaanbod in de buurt
- herinrichting in 2019
- herinrichting in 2020 en 2021
- herinrichting in 2022 en 2023

Gemeente Haarlemmermeer - Nieuw-Vennep - West, Linquenda & Zuid

Onderzoeksthema's

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

Formeel aanbod

In het zuidwestelijke deel van Nieuw-Vennep is de overmaat van speelplekken fors minder dan in Getsewoud. De buurtplekken (7) liggen redelijk verspreid over de wijk al liggen #332, #333 en #334 op erg korte afstand van elkaar terwijl rondom #325-#328 een goede speelplek ontbreekt (mits kinderen de weg over mogen steken naar #837). In de wijk West is de speelruimte veel beperkter. Buurtplek #321 is weliswaar een fijne plek met veel beschutting, maar er is relatief weinig uitdaging in speeltoestellen. Dit is er wel op plek #837, maar dit ligt voor veel kinderen uit de wijk simpelweg niet centraal. In de wijk Linquenda is er een lichte overmaat aan speelplekken. (#330 en #331 voegen weinig toe).

Sportaanbod

Er is sprake van een divers sportaanbod in de wijk. Hoogtepunt én centraal in de wijk is de sportplek #344 waar kinderen en jongeren verschillende sporten (inclusief skaten) kunnen beoefenen. Verder in de wijk liggen, goed verspreid nog trapveldjes. Ook hier komt de wijk West er minder goed vanaf, met één trapveld aan de rand van de wijk. Deze wordt overigens wel goed gebruikt.

Spelen in het groen

In de wijk kan fijn in het groen worden gespeeld. Er zijn door de hele wijk wel plekjes om te ravotten, maar met name langs de buitenrand en in het Wandelpark Nieuw-Vennep is er veel ruimte . Speelplek #249 in Zuid biedt kansen voor natuurlijk spelen. In het noordelijk deel van de wijk kunnen kinderen ook goed spelen bij Jeugdland Nieuw-Vennep en rondom de JOP net buiten de wijk.

Basisscholen

Er is een cluster van drie scholen aan de westkant van de wijk. Hier kunnen kinderen vrij spelen op de schoolpleinen waardoor een grote speelzone ontstaat.

in West (De Boog) en Zuid (St. Antonius) zijn de pleinen omheind door een laag hek. Dit zijn wel ruime pleinen om op te spelen maar voegen beiden niet heel veel toe aan het speelaanbod.

Spelen op straat

In Linquenda kunnen kinderen goed op straat spelen. Er zijn veel sluippaadjes en veel bespeelbaar groen. Rond #344 en #577 ontstaan hierdoor ook hele speelzones in de wijk. In West en Zuid is dit iets minder en zijn het hoofdzakelijk autostraten met een stoep.

Vervangingsopgave

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 wordt in het tijdvak 2019-2020 geen herinrichting verwacht in de wijk. In het tijdvak 2021-2023 wordt wel op 10 plekken een ingreep verwacht. Met name op plek #333, #321 (kan en moet misschien wel veel leuker), #837 en #249 (natuurlijk spelen?) is een ingreep interessant voor het speelaanbod in de wijk.

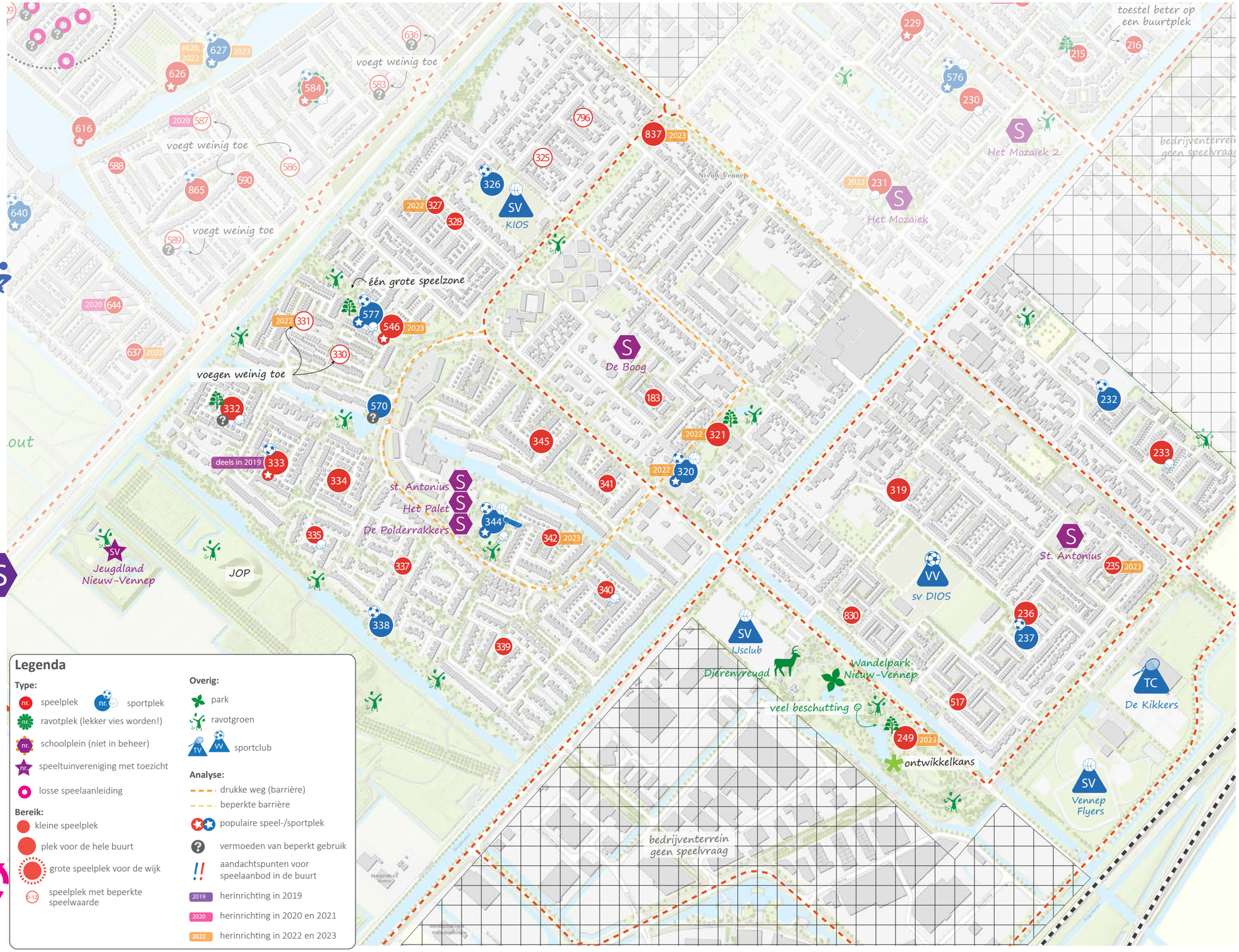

Gemeente Haarlemmermeer - Nieuw-Vennep - Noord, Oost & Welgelegen

Onderzoeksthema's

Formeel aanbod

In dit deel van Nieuw-Vennep is de speelaanbod erg wisselen. In Welgelegen (zuid) liggen alleen buurtplekken (#229 t/m #231). In Welgelegen Noord liggen vooral veel kleinere speelplekjes voor een jonge doelgroep nabij een centrale buurtplek (meer vergelijkbaar met Getsewoud. Op sommige plekken voegen speelplekken daardoor ook weinig toe (#880 bijvoorbeeld).

De speelplekken in deze wijken zijn wel leuk ingericht (volwaardige plekken) en lijken goed gebruikt. Een aantal plekken steken hier wel bovenuit (o.a.. #219, #Nieuw en #227).

Sportaanbod

De sportplekken liggen goed verspreid door de wijken. Overal is tenminte een trapveld te vinden waar kinderen kunnen sporten. Uitzonderlijk voor Nieuw-Vennep is ook het Freerunpark aan de Montreallaan (#Nieuw). Dit is een fijne sportplek die echt andere sportvormen aanbied. Naast deze plek zijn ook de sportvelden bij #219 en #576 fraai ingericht.

Spelen in het groen

Het spelen in het groen kan in dit deel van Nieuw Vennep minder goed (of is minder zichtbaar). Er zijn maar een aantal plekken waar kinderen fijn kunnen spelen in het groen. Veel groen, met name langs de randen van Welgelegen is ook vooral heel netjes en nodigt minder uit om te ravotten. Nabij plek #227 ligt wel veel potentie om meer met natuurlijk spelen aan de slag te gaan.

Basisscholen

In het gebied liggen drie basisscholen. De Fakkel is openbaar toegankelijk en biedt vooral extra sportfuncties en grappige speelstructuren voor wat oudere kinderen.

De twee scholen van de Mozaïek zijn omheind door een hek. Bij de Mozaïk 2 kunnen kinderen wel rondom en op het plein.

Spelen op straat

De wijken zijn vooral op de auto gericht. Toch kun je als kind prima op straat spelen. Vooral in het wijkje de Kabel rondom plekken #233 en #232 kunnen kinderen gebruik maken van de paadjes tussendoor. In het nieuwe deel van Welgelegen (nabij de Fakkel) is duidelijk ingezet op langzaam verkeer met een haast parkachtige inrichting van de openbare ruimte.

Op basis van de inspectieronde in mei 2019 wordt in het tijdvak 2019-2020 alleen op plek #214 een ingreep verwacht. In het ijdvak 2021-2023 wordt daarnaast op nog eens 2 plekken (#219 en #231) een ingreep verwacht. Met name op plek #219 is het interesant om (wellicht in afstemming met #214) te kijken naar de buurtfunctie die een centrale plek kan vervullen.

Vervangingsopgave

Speelruimtekaarten Haarlemmermeer 2019

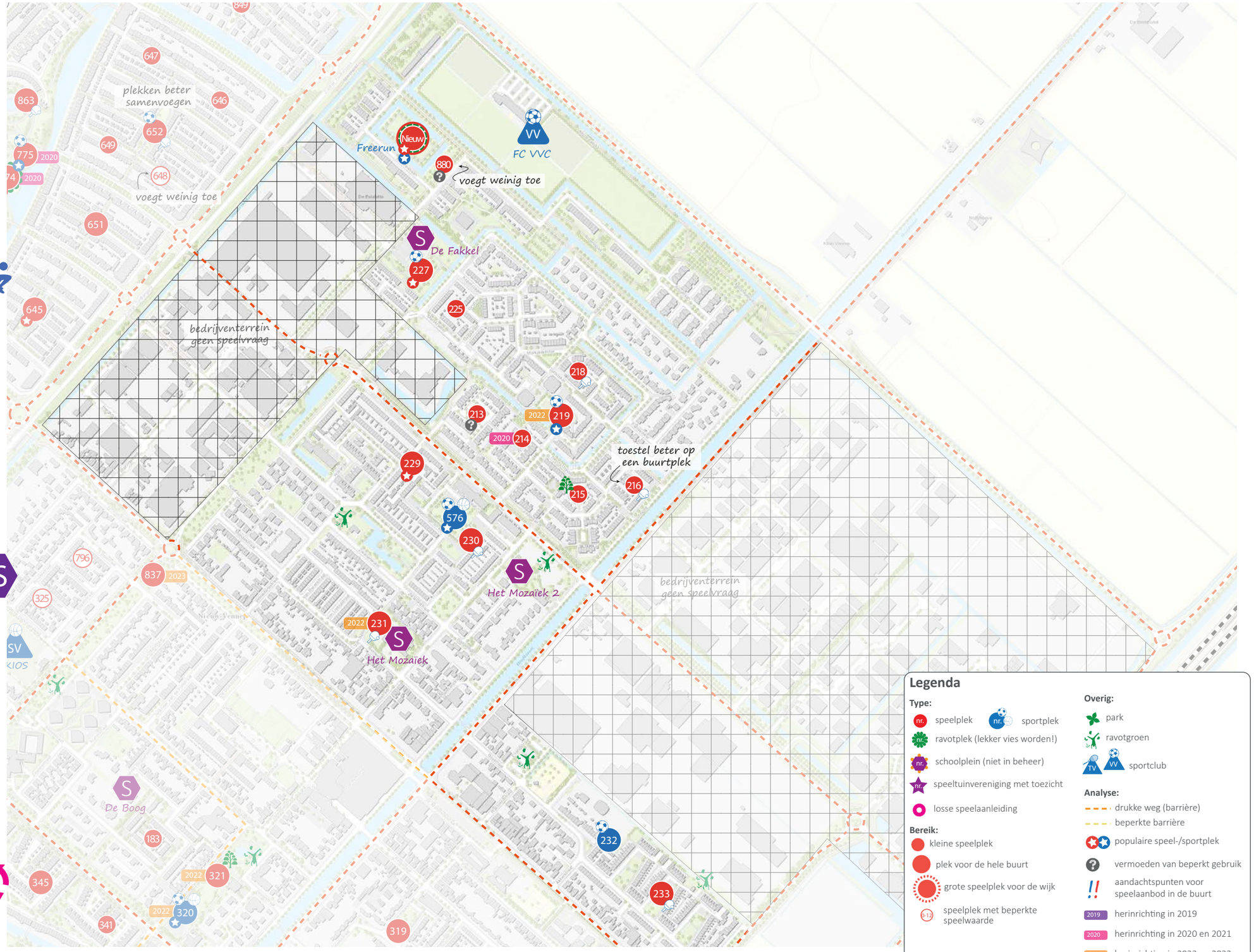

Legenda

Type:
- speelplek
- sportplek
- ravotplek (lekker vies worden!)
- schoolplein (niet in beheer)
- speeltuinvereniging met toezicht
- losse speelaanleiding

Bereik:
- kleine speelplek
- plek voor de hele buurt
- grote speelplek voor de wijk
- speelplek met beperkte speelwaarde

Overig:
- park
- ravotgroen
- sportclub

Analyse:
- drukke weg (barrière)
- beperkte barrière
- populaire speel-/sportplek
- vermoeden van beperkt gebruik
- aandachtspunten voor speelaanbod in de buurt
- herinrichting in 2019
- herinrichting in 2020 en 2021
- herinrichting in 2022 en 2023

gemeente
Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Faxnummer 023 563 95 50

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Haarlemmermeer

Cluster	Maatschappelijke Ondersteuning en Zorg
Contactpersoon	mevrouw I. van Dijk (secretaris Participatieraad)
Telefoon	0900 1852
Uw brief	3 februari 2021, X2021.00810
Ons kenmerk	PRH2021-02
Bijlage(n)	Geen
Onderwerp	Advies speelruimteplan “Kom in Beweging”

Verzenddatum
1 maart 2021

Geacht College,

Wij ontvingen op 3 februari uw verzoek om advies over het concept speelruimteplan “Kom in Beweging”, Speelruimte gemeenten Haarlemmermeer. (X2021.00810)

Inleiding:
Wij mochten, onder embargo, het voorstel al inzien en hebben op 26 januari 2021 over het concept voorstel gesproken met Suzanne Bos en Hanny Weijde van het cluster Samenleving, Sport en Cultuur.
Wij vinden dat de nota duidelijk aangeeft welke verschillen er moeten worden gerealiseerd tussen de plannen die in 2009 werden beschreven en deze tijd. De aandacht wordt nu meer gericht op de buurten en het aanwezig zijn van kinderen in een wijk, dan op het aantal dat er daadwerkelijk woont.
Ook is het goed dat er meer aandacht wordt besteed aan de diversiteit van de speel en sport mogelijkheden, het samen spelen, vergroening en klimaat adaptatie. Door ook het bewegen mee te nemen bij de uitvoering kunnen mogelijk ook volwassenen en ouderen van dit beleid profiteren en kan het de gezondheid in positieve zin beïnvloeden.
We hebben tijdens het gesprek met uw ambtenaren begrepen dat het uitvoeringsplan pas wordt opgesteld nadat de gemeenteraad heeft aangegeven of zij de visie omarmt.

Advies
De participatieraad omarmt het plan dat nu voorligt en spreekt de hoop uit dat de gemeenteraad ook positief op de plannen zal reageren, zodat het plan daadwerkelijk kan worden uitgevoerd.

Tijdsduur realisatie
Hetgeen ons zorgen baart is het feit dat in het collegebesluit wordt aangegeven dat er geen extra middelen voor de omvorming bij de raad worden aangevraagd. Er wordt veronderstelt dat het bestaande budget afdoende is om de omvorming te bewerkstelligen. Gezien de

bezuinigingen, die noodzakelijk lijken bij de gemeente, is dat verdedigbaar, maar daardoor kan realisatie van de plannen een lange weg worden. Dit vinden wij met name moeilijk voor het project “Samen spelen”. Zolang de visie niet is uitgevoerd blijft het voor kinderen en jongeren met een beperking op veel plekken onmogelijk om er te komen en/of kunnen ze er niet meespelen. Het gevoel van mee kunnen doen met anderen (inclusie) en zich welkom voelen is er dan niet. Wij adviseren u om voor deze doelgroep prioriteit te geven aan speelplekken die voor hen van belang zijn of bijvoorbeeld dicht bij een woonvoorziening voor mensen met een beperking in een wijk aanwezig zijn. Wij zien in het uitvoeringsplan ook graag een duidelijke tijdlijn voor de realisatie met een maximum van 10 jaar. Ook de wijze en de timing voor een evaluatie zien wij graag duidelijker aangegeven.

Participatie
We zien dat u deze nota heeft samengesteld in overleg met deskundigen en de jongerengemeenteraad. Wij missen daarbij het overleg met ouders en kinderen tot de leeftijd van 12 jaar. Tijdens het gesprek tussen een vertegenwoordiger van Speelplan en de jongeren gemeenteraad bleek dat de leden nauwelijks gebruik maken van buitenspeelplaatsen en daarover dus ook geen advies konden geven. Wij kregen de indruk dat zij meer gericht zijn op de hogere leeftijdsgroep die wel gebruik maakt van bijv. de skatebanen. Wij adviseren u om bij de verdere uitvoering ook ouders, leerkrachten en jongere kinderen te betrekken, die gebruik gaan maken van de speelplaatsen in hun directe omgeving. Wij missen op pagina 27 van de nota bij de partners ook de wijk- en dorpsraden Wij worden ook zelf graag betrokken bij de opstelling van het uitvoeringsplan als een van de partners. De nota en het uitvoeringsplan zijn immers de basis waarop in een later stadium de buurtbewoners pas betrokken worden als daar daadwerkelijk wijzigingen worden voorgesteld.

Ruimtegebruik
U geeft dat bij bebouwingsverdichting of in kleinere kernen het lastig kan zijn om voldoende speelruimte over te houden. Wij adviseren u om bij plannen voor verdichting of nieuwbouw in kleine kernen een kader aan te geven voor de reservering van gronden zodat ruimte voor speelterreinen kan worden gerealiseerd. Mogelijk kunnen schoolpleinen en/ of sportaccommodaties, die nog niet tot openbare speelplekken kunnen worden gerekend in de toekomst een oplossing bieden door deze wel bij de openbare ruimte te betrekken.
Wonen, een eigen plek, is heel belangrijk voor mensen, maar daarbij is ook de omgeving van de woning essentieel. Zeker in de afgelopen tijd, met alle beperkingen vanwege het coronavirus, heeft iedereen ondervonden hoe belangrijk de directe woonomgeving is om te kunnen bewegen en te recreëren.

Veiligheid
Veiligheid staat hoog in het vaandel en wordt serieus genomen. Ook wij onderschrijven dat natuurlijk. Toch willen we ook een lans breken voor het plannen van speelmogelijkheden die voor onderzoekende geesten ook uitdagend en interessant zijn. Kinderen moeten leren wat wel en niet kan, soms met vallen en opstaan. Ze moeten leren omgaan met verkeer in hun omgeving, want zodra kinderen alleen willen en kunnen gaan spelen komen zij gevaren tegen en moeten zij daarmee kunnen omgaan. Wij vragen daarbij extra aandacht voor de veiligheid in woonerven. Door o.a. de elektrische auto’s die je niet meer van ver hoort aankomen en niet iedereen weet wat “stapvoets” betekent kan er gevaar ontstaan voor kinderen die op straat spelen en geen stoep hebben. Kinderen moeten hun creativiteit door te spelen kunnen ontplooien.

Publiciteit
Tijdens ons gesprek heeft een van de leden van de PR aangegeven dat het fijn zou zijn als er folders en/of kaartjes komen waarop mensen kunnen uitzoeken voor welke doelgroep/ welk spel een speelterreintje geschikt is. Op die manier kunnen ook mensen met een beperking of ouders/ grootouders/verzorgers uitzoeken waar zij kunnen (laten) spelen en mee kunnen doen. Ook zou bijv. een speurtocht kunnen worden gehouden door van het ene naar het andere terreintje te gaan. Voor de oudere doelgroep is dan duidelijk dat zij op een sportveldje komen en niet bij een glijbaantje. Deze info zou ook digitaal beschikbaar kunnen worden gesteld.

Activiteiten
De visie gaat in op de noodzaak voor openbare speelterreinen, de aanleg en het beheer. Het belangrijkste is natuurlijk dat ze gebruikt worden en er ,naast plezier, door het gebruik een goed een prettig woonklimaat ontstaat in een buurt. Daar is soms enige stimulans voor nodig. Wij vinden het daarom zeer positief dat het team Sportservice, sportcoaches , speeltuinverenigingen en de Jeugdlanden worden betrokken bij de verdere plannen. In de praktijk blijkt dat activiteiten die door deze organisaties worden ontwikkeld stimulerend werken op het gebruik van speelterreinen voor ontmoeting en bewegen. Door samenwerking met scholen, ouderenorganisaties en verenigingen kunnen deze organisaties meehelpen aan het meer bewegen en ontmoeten voor alle leeftijdsgroepen. Wij adviseren daarom ook deze organisaties te ondersteunen in het ontwikkelen van hun activiteiten.

Samengevat:
De PR-raad is blij met de nota en onderschrijft de uitgangspunten. Wij werken graag mee aan de ontwikkeling van het uitvoeringsplan.

- Wij zien graag een duidelijke planning, zodat de omvorming geen 10-jarenplan wordt en het samenspelen op de lange baan moet worden geschoven.
- Wij adviseren u het uitvoeringsplan ook in overleg met ouders en kinderen uit de jongere leeftijdsgroepen voor te bereiden.
- Bij nieuwbouw, verdichtingsplannen zien wij graag een kader voor een minimumruimte die voor speelvoorzieningen open blijft, mogelijk door gebruik te maken van schoolpleinen of sportaccommodaties.
- Wij vinden veiligheid zeer belangrijk, maar kinderen moeten ook leren omgaan met verkeer en op een uitdagende manier hun grenzen bij het spelen kunnen verkennen. Wij vragen daarbij extra aandacht voor de veiligheid in woonerven.
- Wij adviseren u om publiciteit te geven d.m.v. folders, kaartjes of digitale informatie aan de toegankelijkheid van de speelplekken en voor welke leeftijdsgroep zij geschikt zijn.
- Tenslotte bevelen wij u aan activiteiten te (laten) organiseren in en op speelplekken die het gebruik van de speelplekken stimuleren en zo het doel om meer te bewegen en elkaar te ontmoeten bevorderen.

Met vriendelijke groeten,

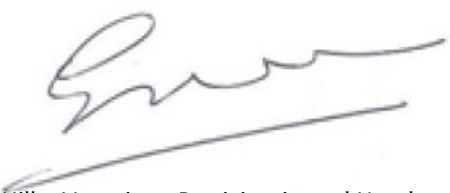

G. Hille, Voorzitter Participatieraad Haarlemmermeer

gemeente
Haarlemmermeer

Aan de Participatieraad Haarlemmermeer
T.a.v. de heer G. Hille, voorzitter

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Faxnummer 023 563 95 50

Cluster	Samenleving, Sport en Cultuur
Contactpersoon	mevrouw S.M. Bos
Telefoon	0900 1852
Uw brief	Advies speelruimteplan "Kom in Beweging" d.d. 1 maart 2021
Ons kenmerk	X.2021.01691
Bijlage(n)	Geen
Onderwerp	Reactie van het college op het advies van de Participatieraad op het concept speelruimteplan "Kom in Beweging!", Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer

Verzenddatum
13 APR. 2021

Geachte heer Hille,

Wij danken u voor uw advies op het concept speelruimteplan "Kom in beweging!", Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer. Met veel interesse en waardering hebben wij hier kennis van genomen. Ook kijken wij met genoegen terug op de consultatie die op 26 januari jongstleden is gehouden met een aantal leden van uw raad over het speelruimteplan. Wij zijn blij te horen dat u het plan zoals dat nu voor ligt omarmt. Graag geven wij u in deze brief een reactie op uw adviezen.

Tijdsduur realisatie
U maakt zich zorgen omdat er geen extra middelen worden aangevraagd bij de raad voor de omvorming. Wij begrijpen uw zorgen, de ambities zijn immers hoog. Wij denken echter dat het mogelijk is om de transitie vooralsnog binnen de bestaande middelen waar te maken. Zoals u kunt lezen in het plan, kan in sommige wijken het aantal kleine speelplekken (met speeltoestellen) worden teruggebracht. Dit geldt met name voor de speelplekken die dichtbij elkaar liggen en die in speelwaarde op elkaar lijken. Door hier meer variatie in aan te brengen en een aantal van deze plekken om te vormen tot een informele en indien mogelijk, groene plek zonder speeltoestellen (vrije speelruimte), komt dit niet alleen het buitenspelen ten goede, maar kunnen wij onze buurtplekken ook versterken. U geeft terecht aan dat de realisatie van de plannen een lange weg kan worden. Speelplekken gaan over het algemeen tussen de twaalf en twintig jaar mee. De transformatie vergt dan ook een gefaseerde aanpak die niet in een paar jaar is gerealiseerd.
U maakt zich met name zorgen over het project "Samen spelen." Wij delen uw standpunt dat het belangrijk is dat kinderen en jongeren met een beperking mee kunnen doen. Fysieke toegankelijkheid is hiervoor een belangrijke voorwaarde, maar juist ook sociale toegankelijkheid. Wij vinden het belangrijk dat elk kind zich welkom voelt op een speelplek. Wij

geven hier de komende periode dan ook prioriteit aan door de oprichting van een kernteam Samenspelen. Samen met betrokken professionals en ervaringsdeskundigen willen we de komende periode onderzoeken hoe we het samen spelen in onze gemeente op korte termijn, dat wil zeggen in 2021 en 2022, kunnen verbeteren.

U adviseert om prioriteit te geven aan de speelplekken die van belang zijn voor kinderen en jongeren met een beperking. Dit onderschrijven wij, echter dit betekent niet dat we speelplekken volledig kunnen renoveren die nog in goede technische staat zijn. Gezien de forse vervangingsopgave, moeten wij in onze meerjarenplanning prioriteit geven aan de (buurt)speelplekken die aan het einde van hun levensduur zijn en die eerst vervangen moeten worden om de kwaliteit en veiligheid van ons speelruimte areaal te kunnen blijven garanderen. Omdat wij het net als u belangrijk vinden dat kinderen met een beperking kunnen spelen in hun eigen buurt, willen we wel onderzoeken hoe we binnen de bestaande opgave, het samen spelen kunnen verbeteren op de speelplekken die voor kinderen en jongeren met een beperking van belang zijn. Samen met het kernteam Samenspelen willen we dit verder uitwerken.

In het speelruimteplan geven wij aan dat wij elke vijf jaar evalueren in hoeverre de ambities gerealiseerd zijn, wat eventuele beperkende factoren zijn en of de ambities nog aansluiten bij de ontwikkelingen in de openbare ruimte. Wat zijn de knelpunten of juist goede voorbeelden in de uitvoering. Heeft het beleid het gewenste effect gehad en wordt er beter buiten gespeeld? Dit doen wij door middel van een evaluatienota waarin we door kwalitatief buurtonderzoek ook de speelkaarten kunnen actualiseren. In het uitvoeringsplan zullen wij een duidelijk tijdspad aangeven van de vervangingsopgave voor de komende vier jaar.
Hierbij zijn de komende 2 jaar goed in te schatten en wordt elke twee jaar, gekoppeld aan de veiligheidsinspectie opnieuw gekeken naar de te verwachten vervangjaren per locatie.

Participatie
U geeft aan dat u bij de totstandkoming van het speelruimteplan het overleg met ouders en kinderen tot de leeftijd van 12 jaar heeft gemist. Wij hebben inderdaad alleen de jongerengemeenteraad geconsulteerd. De Kinderraad kon helaas vanwege de coronacrisis afgelopen jaar niet bij elkaar komen. U adviseert ons om het uitvoeringsplan ook in overleg met u en met ouders en kinderen uit de jongere leeftijdsgroepen voor te bereiden.

Het uitvoeringsplan is een procesbeschrijving van de uitvoering en beschrijft vooral de (technische) uitvoeringskaders. Het gaat dan om de concrete uitwerking van de budgetten, de verdeling van middelen, clusteroverstijgende taken en de consequenties voor het beheer. Daarnaast willen wij de opgaves in een aantal speelbuurten verder uitwerken. In het kader hiervan zullen wij een consultatieronde houden met kinderen in de leeftijd tot 12 jaar. Wij zullen een aantal basisscholen in deze buurten benaderen, maar ook scholen voor speciaal onderwijs. Mogelijk kunnen we met dit onderwerp aansluiten bij de Dag van de Kinderraad. Daarbij kunnen ook de leden van de participatieraad worden uitgenodigd. Omdat wij uw advies over het (samen) spelen erg waarderen, willen wij graag met u in gesprek over de verdere uitwerking van dit project, via de werkgroep sociale inclusie.

Omdat het voor kinderen belangrijk is om zo concreet mogelijk aan te kunnen geven wat zij willen veranderen op de speelplek in hun eigen buurt, betrekken we ze, zoals aangegeven in het speelruimteplan, ook in de directe uitvoering. Dit doen wij reeds door op participatiemomenten voor omwonenden behalve de ouders, juist ook de kinderen van harte uit te nodigen om mee te denken over hun eigen speelbuurt .

U heeft gelijk dat ook de wijk- en dorpsraden betrokken moeten worden in de participatie. In de praktijk gebeurt dit ook al. Wij zullen de dorps- en wijkraden nog apart benoemen als één van de betrokken partners op pagina 27 van het plan.

Ruimtegebruik
U adviseert om bij plannen voor verdichting of nieuwbouw in kleine kernen een kader aan te geven voor de reservering van gronden zodat ruimte voor speelterreinen kan worden gerealiseerd. Een kader voor nieuwbouw en gebiedsontwikkeling wordt inderdaad uitgewerkt in het uitvoeringsplan.
Schoolpleinen en sportvelden van sportaccommodaties zijn niet in beheer van de gemeente. Soms zijn sportvelden wel beschikbaar gesteld om op te spelen. Ook kunnen sportorganisaties een rol spelen in het organiseren van activiteiten op speelplekken en zo het gebruik stimuleren en samen spelen, bewegen en ontmoeten te bevorderen. Schoolpleinen zijn over het algemeen openbaar toegankelijk. Onze inzet is om in wijken en kernen waar een schoolplein een rol kan spelen in de verbetering van de speelruimte, te onderzoeken of we deze als buurtspeelplek kunnen aanmerken. Hiervoor moeten dan afspraken worden gemaakt met het schoolbestuur.

Veiligheid
Wij zijn het met u eens dat kinderen hun creativiteit door te spelen moeten kunnen ontplooien. Omdat veiligheid hoog in het vaandel staat, houden we in ons speelruimteplan rekening met barrières, zoals drukke wegen. Binnen de speelbuurt moet de speelruimte goed geregeld zijn. U vraagt extra aandacht voor de veiligheid in woonerven, zeker als kinderen op straat spelen. Wij delen uw standpunt dat kinderen hun creativiteit door spelen moeten kunnen ontplooien, ook op straat. In onze verblijfsgebieden wordt verwacht dat de bewoners rekening met elkaar houden. Op de borden staat ook aangegeven dat er spelende kinderen kunnen zijn.

Publiciteit
U geeft aan dat het fijn zou zijn als er folders of kaartjes of digitale informatie beschikbaar wordt gesteld met een overzicht van al onze speel en sportplekken. Wij maken u in dit verband graag attent op onze buitenspeelkaart (www.buitenspeelkaart.nl). Deze website maakt inwoners wegwijs in ons speel- en sportaanbod. Ook kunnen bewoners op deze kaart zien waar je een bepaalde sport kunt doen of waar je bijvoorbeeld groene/natuurlijke speelplekken kunt vinden. De buitenspeelkaart is nog in ontwikkeling. Het advies om digitale informatie over de toegankelijkheid van speelplekken beschikbaar te stellen nemen we hierin mee.

Activiteiten
Wij zijn het met u eens dat het belangrijk is dat de speelplekken gebruikt worden en dat speelruimte waar veel gespeeld wordt bijdraagt aan een goed een prettig woonklimaat in de buurt. Wij zijn blij te horen dat u positief bent over de samenwerking met onze lokale partners zoals de Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer, team Sportservice, de speeltuinverenigingen en Jeugdland. Met elkaar willen we het samen spelen, bewegen en ontmoeten bevorderen. Onze rol is faciliterend en stimulerend. Wij bevorderen de samenwerking tussen partijen, maken afspraken over de activiteiten en delen onze kennis over onder andere het samen spelen. Daarnaast ondersteunen wij onze maatschappelijke partners in de ontwikkeling van hun activiteiten door middel van subsidie.

Wij danken u nogmaals hartelijk voor uw advies en verwachten met ons speelruimteplan “Kom in beweging!” een goede basis gelegd te hebben voor kwalitatief goede en toekomstbestendige speelruimte.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris, de burgemeester,

drs. Carel Brugman Marianne Schuurmans-Wijdeven